

BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU

2023 FAALİYET RAPORU

İletişim bilgileri:

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Büyükdere Caddesi No:106 34394 Şişli-İstanbul-Türkiye

Tel: (212) 214 50 00

Faks: (212) 216 09 92

İnternet sitesi: www.bddk.org.tr

E-posta: strateji@bddk.org.tr

Tasarlayan: Kübra ÇOLAK

BDDK Yıllık Faaliyet Raporu 2023'den kaynak gösterilmek suretiyle kısmen alıntı yapılabilir.

Rapor, tüm içeriği ile BDDK internet sitesinde (www.bddk.org.tr) yer almaktadır.

ISSN: 1307-5683

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Yıllık Faaliyet Raporu, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda ilgili mercileri ve kamuoyunu bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	3
ŞEKİLLER LİSTESİ	4
GRAFİKLER LİSTESİ	4
KISALTMALAR	5
BAŞKANIN SUNUŞU	7
1. GİRİŞ	10
1.1. Kurumun Ülke Ekonomisi İçin Önemi	12
1.2. Rakamlarla BDDK	14
1.3. Teşkilat Yapısı	16
2. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU	19
3. 2023 YILINDA ÖNE ÇIKAN ÇALIŞMALAR	21
3.1. Basel Standartlarına Uyum	21
3.2. Güncel Teknolojik Gelişmelerin Denetim Süreçlerine Uygulanması	21
3.3. Siber Güvenliğin Artırılması	22
3.4. Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele	22
3.5. Sürdürülebilir Bankacılığın Geliştirilmesi	23
3.6. Öne Çıkan Düzenlemeler	24
4. DÜZENLEME FAALİYETLERİ	26
4.1. Yürürlüğe Konulan Düzenlemeler	26
4.2. Kurul Kararları	28
4.3. Yürürlükten Kaldırılan Düzenlemeler	31
4.4. Çalışması 2024 Yılında Tamamlanan Düzenlemeler	31
4.5. Etki Analizleri	32
5. DENETİM FAALİYETLERİ	35
5.1. Mali Bünye Denetimi	35
5.2. Risk Yönetimine İlişkin Denetim ve Analizler	41
5.3. Bilgi Sistemleri Denetimi	41
6. GÖZETİM FAALİYETLERİ	44
6.1. Banka ve Sektörel Bazda Gözetim Faaliyetleri	44
6.2. Ekonomik Gelişmelerin Değerlendirilmesi Faaliyetleri	46
7. UYGULAMA FAALİYETLERİ	47
7.1. İzin ve Yetkilendirme İşlemleri	47
7.2. Değerlendirme ve Uygulama Faaliyetleri	52
8. HUKUK İŞLERİ	53
9. FİNANSAL TÜKETİCİNİN KORUNMASINA YÖNELİK FAALİYETLER	54
10. VERİ VE SİSTEM YÖNETİMİ FAALİYETLERİ	58
11. DİĞER KURULUŞLAR VE KAMUOYU İLE İLİŞKİLER	63
11.1. BDDK Kurumsal İletişim Politikası	63
11.2. Yurt İçi Kuruluşlar ile İlişkiler	63
11.3. Yurt Dışı Kuruluşlar ile İlişkiler	64
11.4. Basın ve Halkla İlişkiler	67
12. KURUM KAYNAKLARI	68
12.1. İnsan Kaynakları	68
12.2. Bilgi Kaynakları	73
12.3. Mali Kaynaklar	73
EK: KURUMUN YETKİ ALANINDA YER ALAN KURULUŞLAR (31.12.2023 itibarıyla)	76

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	Kurul Kararlarının Genel Görünümü	19
Tablo 2:	Kurul Kararlarının Konularına Göre Dağılımı	20
Tablo 3:	Yürürlüğe Giren Düzenlemelerin Türleri İtibarıyla Dağılımı	26
Tablo 4:	Denetim Kapsamındaki Kuruluşlar	39
Tablo 5:	Denetimler Sonucunda Düzenlenen Raporlar (Bankalar)	40
Tablo 6:	Denetimler Sonucunda Düzenlenen Raporlar (Banka Dışı)	40
Tablo 7:	Bilgi Sistemleri Denetimi Sonucu Düzenlenen Raporlar	43
Tablo 8:	Banka Gözetim Raporları (Adet)	44
Tablo 9:	Sektörel Raporlar ve Çalışmalar (Adet)	45
Tablo 10:	Kuruluş ve Faaliyet İzinleri ile Yetkilendirme İşlemleri	48
Tablo 11:	Faaliyet İzinleri ve Yetkileri İptal Edilen Kuruluşlar	48
Tablo 12:	Yurt Dışında İştirak Edinimleri / Şube / Temsilcilik Ofisi Açılışları	51
Tablo 13:	Temsilcilik Açmasına İzin Verilen Yurt Dışında Kurulu Bankalar	52
Tablo 14:	Taraf Olunan Davalar	53
Tablo 15:	Kuruma Ulaşan Başvuruların Konularına Göre Dağılımı	56
Tablo 16:	Aylar İtibarıyla Çağrı Merkezi Arama Verileri	57
Tablo 17:	Yurt Dışı Muadil Otoriteler ile İmzalanan Mutabakat Zabıtları	65
Tablo 18:	Konuları İtibarıyla Basın Açıklamaları	67
Tablo 19:	Kurum Personelinin Gruplar İtibarıyla Dağılımı	68
Tablo 20:	Kurum Meslek Personelinin Kıdem Aralıkları İtibarıyla Dağılımı	69
Tablo 21:	Kurum Personelinin Yaş Grupları İtibarıyla Dağılımı	69
Tablo 22:	Kurum Personelinin Eğitim Durumları İtibarıyla Dağılımı	70
Tablo 23:	Kurum Personelinin Lisans Alanları İtibarıyla Dağılımı	70
Tablo 24:	Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Faaliyetleri	71
Tablo 25:	Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Faaliyetlerinin Konular İtibarıyla Dağılımı	71
Tablo 26:	Yurt Dışı Eğitim Faaliyetlerinin Düzenleyen Kurumlar İtibarıyla Dağılımı	72
Tablo 27:	Yurt Dışı Yüksek Lisans Eğitime Gönderilen Personel Sayısı	72
Tablo 28:	Eğitim Giderleri	72
Tablo 29:	Gelir Bütçesi ve Gerçekleşmeleri	73
Tablo 30:	Ödenek ve Gider Gerçekleşmeleri	74
Tablo 31:	Özet Bilanço	75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Teşkilat Yapısı	18
Şekil 2:	Denetim Döngüsü	37

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1:	Kuruluşlar İtibarıyla Finansal Sektör Toplam Aktiflerinin Dağılımı (%)	12
Grafik 2:	Finansal Sektör Toplam Aktifleri (Milyar TL)	13
Grafik 3:	Kuruma Ulaşan Başvuruların Yıllar İtibarıyla Seyri	54
Grafik 4:	Kuruma Ulaşan Başvuruların Başvuru Kanalları İtibarıyla Dağılımı	55
Grafik 5:	Kuruma Ulaşan Şikâyet Başvurularının Aylar İtibarıyla Seyri	56

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
A.Ş.	Anonim Şirket
BADES	Bağımsız Denetim Takip Sistemi
BAM	Bireysel Bankacılık Analiz ve Derecelendirme Modeli
BCBS	Basel Bankacılık Denetim Komitesi
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BHFOR	Bankacılık Hesaplarından Kaynaklanan Faiz Oranı Riski
BİZ	BDDK İş Zekası
BGYS	Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
BRS	BDDK Raporlama Sistemi
BSEBY	Bankaların Bilgi Sistemleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik
BT	Bilgi Teknolojileri
BVTS	Bankacılık Veri Transfer Sistemi
CBDDO	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi
CDS	Kredi Temerrüt Takası
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ÇSY	Çevresel, Sosyal, Yönetişimsel
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EBA	Avrupa Bankacılık Otoritesi
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
FATF	Mali Eylem Görev Gücü
FSAP	Mali Sektör Değerlendirme Programı
FSB	Finansal İstikrar Kurulu
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
HBAS	Hızlı Bilgi Aktarım Sistemi
IFSB	İslami Finansal Hizmetler Kurulu
IMF	Uluslararası Para Fonu
ISO	Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu
İDDY	İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım
İDES	İnceleme ve Değerlendirme Süreci
İSEDES	İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci
JVI	Ortak Viyana Enstitüsü
KEİ	Karadeniz Ekonomik İşbirliği
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MARS	Mali Analiz Raporlama Sistemi
MASAK	Mali Suçları Araştırma Kurulu
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
NİFO	Net İstikrarlı Fonlama Oranı
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
RG	Resmi Gazete
RİP	Resmi İstatistik Programı
SEDDK	Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
SBFN	Sürdürülebilir Bankacılık ve Finans Ağı
SOME	Siber Olaylara Müdahale Ekibi
SUSREG	Sürdürülebilir Finansal Düzenlemeler ve Merkez Bankası Faaliyetleri
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SYR	Sermaye Yeterlilik Rasyosu
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TFCR	İklimle Bağlantılı Finansal Riskler Görev Gücü
TKBB	Türkiye Katılım Bankaları Birliği
TL	Türk Lirası
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UKTY	Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik
USOM	Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi
WB	Dünya Bankası
WWF	Dünya Doğayı Koruma Vakfı
YP	Yabancı Para
YPNGP	Yabancı Para Net Genel Pozisyon
YVO	Yeşil Varlık Oranı

Prof. Dr. Şahap KAVCIOĞLU

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU BAŞKANI

BAŞKANIN SUNUŞU

2023 yılı finansal sistemimiz açısından geleneksel bankacılığın yanı sıra dijital bankacılık alanında ve banka dışı mali sektörde önemli gelişmelerin kaydedildiği ve çeşitlenmenin arttığı bir yıl olmuştur. Bu kapsamda, dijital bankacılığa yönelik mevzuat, bilgi sistemleri güvenliği ve risk yönetimi uygulamaları geliştirilirken, verilen lisans sayısı artmış, gerek yıllık büyüme oranlarında gerekse kuruluş sayılarındaki artışla Kurumumuzun denetimi altında yer alan banka dışı mali sektör belirgin bir büyüme sergilemiştir.

2023 yıl sonu itibarıyla finansal sektör içerisinde %83 oranında bir paya sahip bulunan bankacılık sektörümüz, reel rektörün ve hane halklarının finansman ihtiyaçlarının karşılanması ve tasarrufların etkin bir şekilde yatırımlara kanallize edilmesi suretiyle ekonomik büyümenin ve

finansal istikrarın sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. 2023 yılında Türk bankacılık sektörünün aktif toplamı %64 oranında büyüyerek yıl sonu itibarıyla 23.550 milyar TL'ye, sektörün toplam mevduat ve kredi büyüklüğü ise sırasıyla %68 ve %54 oranında artışla 14.852 milyar TL ve 11.677 milyar TL seviyelerine ulaşmıştır. Bu gelişmeler neticesinde, sektörün toplam aktif büyüklüğünün gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı %90 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer yandan, 2023 yıl sonu itibarıyla bankacılık sektörümüzün sermaye yeterlilik oranı ve tahsili gecikmiş alacak oranı sırasıyla %19,1 ve %1,6 ile uluslararası standartların ötesinde olumlu seviyelerde seyrederken, net dönem karı bir önceki yıla göre %44 oranında artarak 620 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Kurumumuz, 2023 yılında da risklerin etkin yönetimine dayalı ihtiyati bakış açısıyla düzenleme, denetim ve uygulama faaliyetlerine devam etmiştir. Yıl içerisinde ulusal ve uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmelere paralel olarak, bankacılık sektörünün ve kredi piyasasının sağlıklı bir şekilde işlemesi için birçok önemli adım atılmıştır.

2023 yılı Şubat ayında meydana gelen ve birçok ilimizi etkileyen deprem felaketinin hemen akabinde, depremlerin olumsuz ekonomik etkilerini hafifletmek amacıyla, Kurumumuzca depremlerden etkilenen vatandaşlarımıza ve firmalara yönelik tedbirler hızla hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, taşıt ve tüketici kredilerinde vade sınırlamalarının değiştirilmesi ve ödemesiz dönem tanınması, kredi kartı limit ve ödemelerinde esneklik sağlanması, değerlendirme ve raporlama sürelerinin esnetilmesi, telefon bankacılığı hizmetlerinin kolaylaştırılması ve bankacılık hizmetlerinin devamlılığının sağlanması için gerekli düzenleme ve tedbirler ivedilikle uygulamaya konulmuştur. Bu vesileyle, söz konusu depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı bir kez daha rahmetle anıyorum.

Kurumumuz tarafından bankacılık sektörünün düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin uluslararası standartlar ve iyi uygulamalar yakından takip edilmektedir. Bu kapsamda, sermaye yeterliliğine ilişkin mevzuatımızın Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından 2017 yılında yayımlanan “*Basel III: Kriz sonrası Reformların Sonuçlandırılması*” standartlarına tam uyumunun sağlanması ve gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması amacıyla Kurum nezdinde sekiz adet çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışmalar kapsamında yapılacak düzenleme değişikliklerinin Avrupa Birliği tarafından açıklanan takvime paralel olarak 1 Ocak 2025 tarihinde yayımlanması planlanmaktadır.

2023 yılında Kurumumuzca yetki alanında yer alan kuruluşlara ilişkin izin başvuruları değerlendirilerek 2’si dijital olmak üzere 3 mevduat bankasına, 2 yatırım bankasına, 2 finansman şirketine ve 2 varlık yönetim şirketine kuruluş izni; 3 yatırım bankasına, 3 finansman şirketine, 3 varlık yönetim şirketine, 2 (dijital) katılım bankasına faaliyet izni verilmiştir. Ayrıca, 1 değerlendirme kuruluşuna bankalara değerlendirme yapma yetkisi verilmiştir.

2023 yılında Kurumumuz yerinde denetim ekipleri tarafından bankalar ve banka dışı mali kuruluşlar nezdinde yapılan denetimler sonucunda, 37 adet mali bünye ve derecelendirme, 64 adet mevzuat denetimi ve 72 adet ihbar ve şikâyet raporu düzenlenmiştir. Yine, Kurumumuz bilgi sistemleri denetimi ekipleri tarafından bankalar ve banka dışı mali kuruluşlar nezdinde yapılan denetimler sonucunda 19 adet bilgi sistemleri denetim raporu düzenlenmiştir. Ayrıca, Kurumumuz bünyesinde geliştirilen “Bireysel Bankacılık Analiz ve Derecelendirme Modeli” kapsamında bir önceki yıl 5 bankada başlatılan denetim faaliyetleri 2023 yılında tamamlanarak toplamda 10 bankanın denetimi sağlanmıştır. Diğer taraftan, risk yönetimi ekipleri tarafından farklı konularda 9 bankada yapılan tematik denetimler 2023 yılında tamamlanmıştır.

Kurumumuzun gözetim ve denetimi kapsamına alınan tasarruf finansman şirketlerinin, etkili bir şekilde denetlenmesi ve mali analizlerinin yapılabilmesi amacıyla, elektronik raporlama sistemimize entegre edilmesine ilişkin tüm süreçler 2023 yılı içerisinde tamamlanmış olup söz konusu kuruluşlardan aylık ve üç aylık frekansta raporlar alınması öngörülmektedir. Bu kuruluşlardan alınan bilgilerin şeffaflık ilkesi uyarınca web sitemiz üzerinden kamuoyu ile paylaşılmasına yönelik olarak yakın dönemde başlattığımız çalışmalar devam etmektedir.

2023 yılında ülkemizde sürdürülebilir bankacılığın geliştirilmesi amacıyla da önemli çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmaların başında Avrupa Birliği Taksonomisi de dikkate alınmak suretiyle, bankacılık sektörümüze yönelik olarak hazırlanan Yeşil Varlık Oranı Tebliğ Taslağı gelmektedir. Sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin finansmanı için bir anahtar performans göstergesi niteliğindeki yeşil varlık oranı ile bankalarımızın yeşil dönüşüm sürecine katkısını nesnel ve karşılaştırılabilir şekilde ölçmeyi ve şeffaflığı artırarak yanıltıcı nitelikteki faaliyetleri azaltmayı hedefliyoruz. Bu alandaki bir diğer çalışmamız da İklimle Bağlantılı Finansal Risklerin Bankalarca Etkin Yönetimine İlişkin Rehber Taslağıdır. Rehber Taslağı, bankaların iklimle bağlantılı finansal riskleri etkili bir şekilde yönetmeleri için gerekli politika, süreç ve faaliyetler ile bu alandaki görev ve sorumluluklara ilişkin iyi uygulamaları belirlemek amacıyla Basel Bankacılık Denetim Komitesinin ilgili ilkeleri dikkate alınmak suretiyle hazırlanmıştır. Söz konusu tebliğ ve rehber taslaklarını bu yıl içerisinde nihai hale getirip yayımlamak öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Kurum olarak yıllık faaliyet raporlarını, şeffaflığın ve hesap verebilirliğin etkili bir aracı olarak görmekteyiz. Bu anlayışla hazırlanan 2023 Yılı Faaliyet Raporunu tüm paydaşlarımız için faydalı olması temennisiyle kamuoyunun bilgisine sunar, gayretli çalışmalarından dolayı tüm mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

1. GİRİŞ

KURUM VİZYONU

Kurumun vizyonu;
finansal piyasalara, kuruluşlara ve
tüketicilere yönelik uluslararası
standartlarda düzenlemeyi, denetimi
ve risk yönetimini ulusal ihtiyaçlar ve
gereklilikler çerçevesinde uygulayan
örnek bir otorite olmaktır.

KURUM MİSYONU

Kurumun misyonu;
Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer
düzenlemelerde belirtilen görev ve
yetkileri çerçevesinde, düzenleme ve
denetimi kapsamındaki kuruluşların
faaliyetlerini güvenli ve sağlam şekilde
gerçekleştirmesini, kredi sisteminin
etkin şekilde çalışmasını, tasarruf
sahiplerinin hak ve menfaatlerinin
korunmasını sağlamak ve bu sayede
finansal piyasaların gelişmesine ve
finansal istikrara katkıda bulunmaktır.

TEMEL DEĞERLER

İhtiyatlılık

Kurumun, yetkileri dâhilinde olan düzenleme ve politika araçlarını, denetime tabi kuruluşların faaliyetlerini güvenli ve sağlam şekilde sürdürmesi için ekonomik konjonktüre uygun olarak kullanması ve gerektiğinde önlem almasıdır.

Bağımsızlık

Kurumun, görev ve yetkilerini yerine getirirken herhangi bir makamdan talimat almaması, kendisine tahsis edilen kaynakları kendi bütçesinde belirlenen usul ve esaslar dâhilinde serbestçe kullanması ve kararlarının yerindelik denetimine tabi tutulamamasıdır.

Güvenilirlik

Kurum faaliyetlerinin kamu yararı gözetilerek ilgili tüm taraflar açısından eşit, adil, tutarlı ve öngörülebilir şekilde yürütülmesi, şeffaflığın ve hesap verebilirliğin sağlanmasıdır.

Katılımcılık

Kurum faaliyetlerinin ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla aktif iş birliği ve dayanışma içinde ve söz konusu kuruluşların görüş ve önerilerinin dikkate alınması suretiyle yürütülmesidir.

Etkinlik

Kurum faaliyetlerinin zamanında ve fayda/maliyet yaklaşımı temelinde, risk ve kalite odaklı olarak yürütülmesidir.

Yetkinlik

Kurum faaliyetleri yerine getirilirken, uluslararası düzeyde kabul görmüş mesleki yeterlilik, bilgi ve beceri standartlarına sahip olunmasıdır.

Duyarlılık

İlgili mevzuat uyarınca dikkate alınması gereken talep, öneri ve şikâyetlerin zamanında ve etkin bir şekilde değerlendirilerek ivedilikle cevaplandırılması, lüzumu halinde düzenleme ve uygulamaya konu edilmesidir.

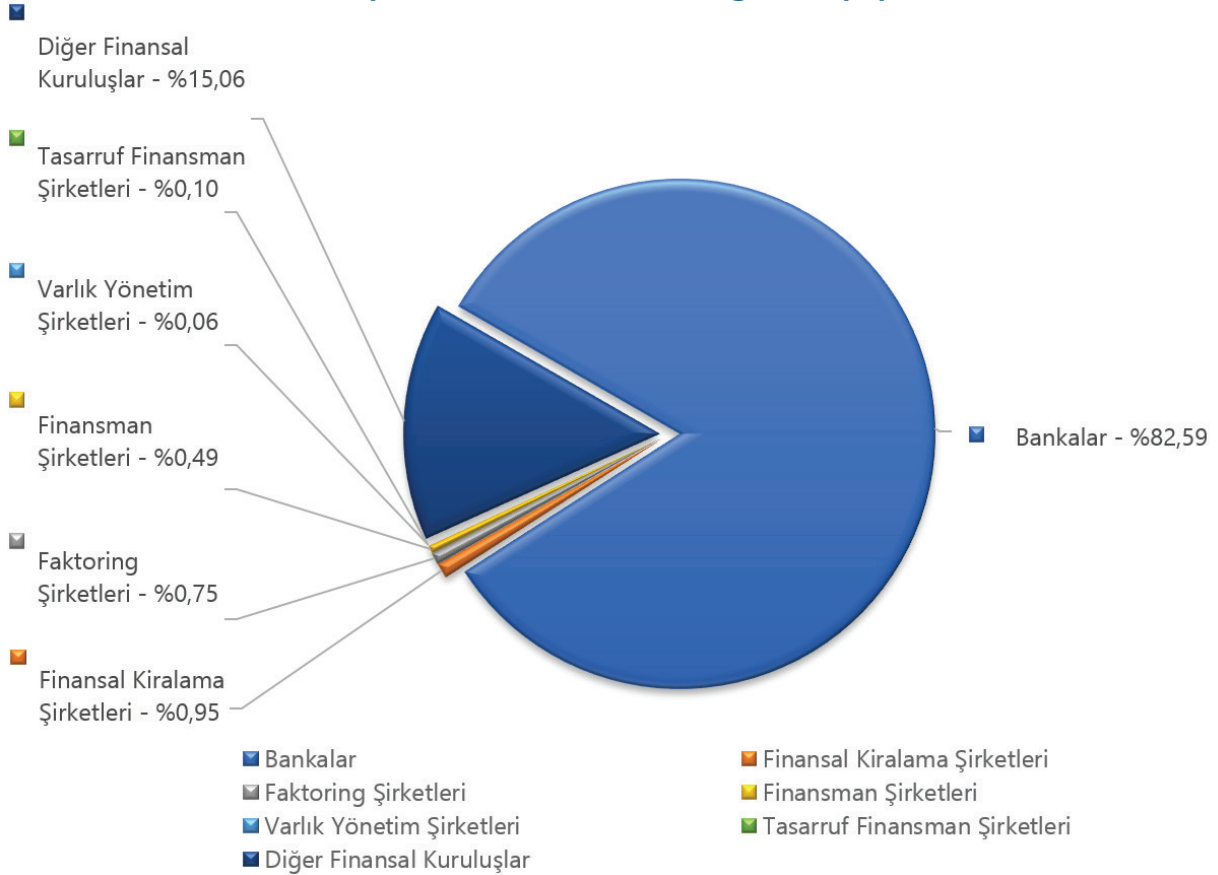
1.1. KURUMUN ÜLKE EKONOMİSİ İÇİN ÖNEMİ

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, finansal sektörün aktif büyüklüğünün %85'ini oluşturan kuruluşlara yönelik gözetim, denetim, düzenleme ve uygulama faaliyetlerinden sorumludur. Finansal istikrarın sağlanması, banka ve banka dışı mali kuruluşlara yönelik düzenleme, denetim, uygulama ve gözetim çerçevesinin güçlendirilmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve etkin ve güçlü bir bankacılık sektörünün geliştirilmesi açısından ülke ekonomisinde kritik bir rol oynamaktadır.

Finansal sektörün aktif büyüklüğü 2023 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 28,5 trilyon TL (yaklaşık 968,7 milyar ABD doları) düzeyine ulaşmıştır. Gayri safi yurt içi hasılanın (GSYH) yaklaşık olarak 1,09 katına ulaşan finansal sektörün aktif dağılımı incelendiğinde, Türk bankacılık sektörünün %82,6 ile en büyük paya sahip olduğu görülmektedir.

2023 yılında, Kurumun gözetim ve denetim kapsamına giren kuruluşların finansal sektör içerisindeki payları Grafik 1'de yer almaktadır.

**Grafik 1: Kuruluşlar İtibarıyla Finansal Sektör
Toplam Aktiflerinin Dağılımı (%)**

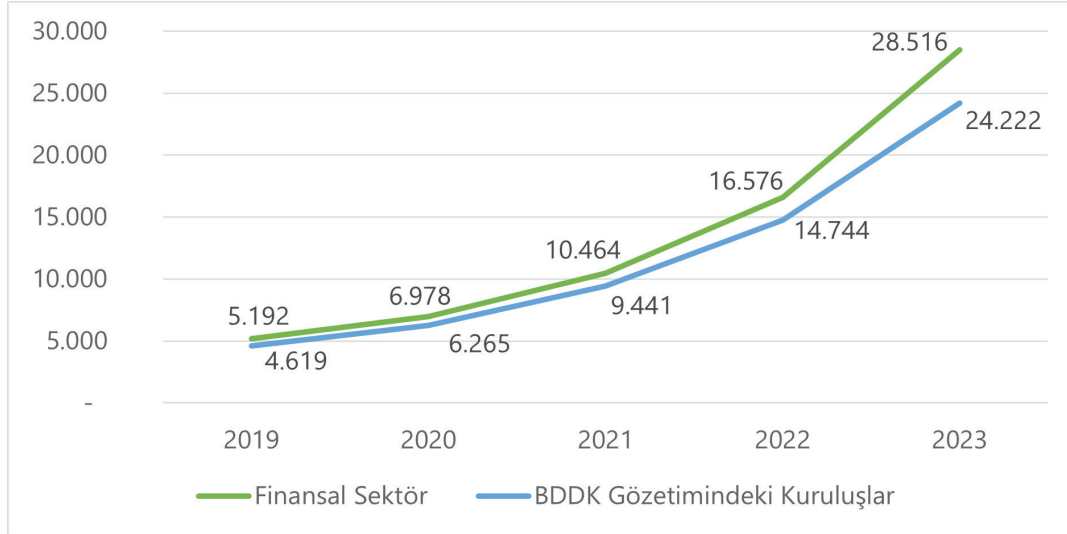
Görüldüğü gibi; finansal sektör içerisinde aktif toplamına göre; bankalar %82,6, finansal kiralama şirketleri %1, faktoring şirketleri %0,8, finansman şirketleri %0,5, varlık yönetim şirketleri %0,06, tasarruf finansman şirketleri %0,1 ve diğer finansal kuruluşlar %15,1 oranında paya sahiptir.

Finansal sektörün aktif büyüklüğü itibarıyla %85'inin denetim ve gözetiminden sorumlu olan BDDK, finansal sistemin güvenilirliğini ve etkinliğini artırarak finansal istikrara ve gelişime katkıda bulunmaktadır.

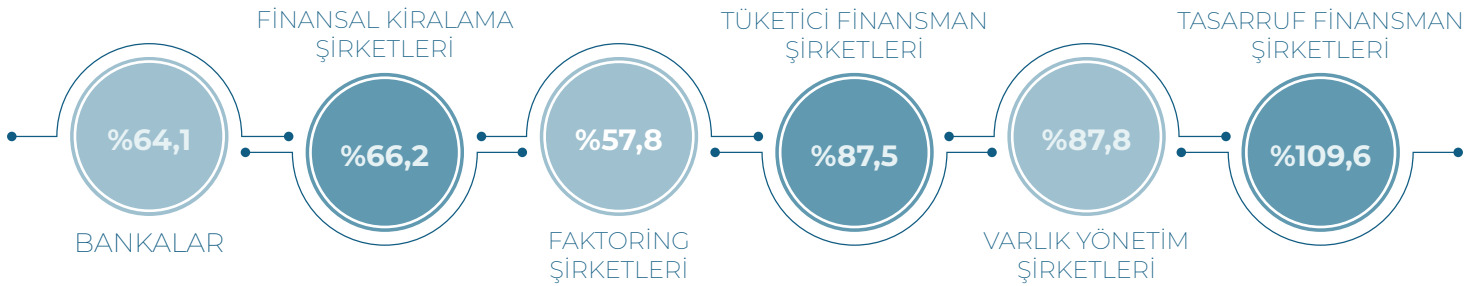
Söz konusu kuruluşların aktif büyüklüğündeki gelişim Grafik 2'de yer almaktadır.

Bir önceki yıla göre 2023 yılında toplam aktifler itibarıyla bankalar %64,1, finansal kiralama şirketleri %66,2, faktoring şirketleri %57,8, finansman şirketleri %87,5, varlık yönetim şirketleri %87,8 ve tasarruf finansman şirketleri ise %109,6 oranında büyümeye kaydetmiştir.

Grafik 2: Finansal Sektör Toplam Aktifler (Milyar TL)

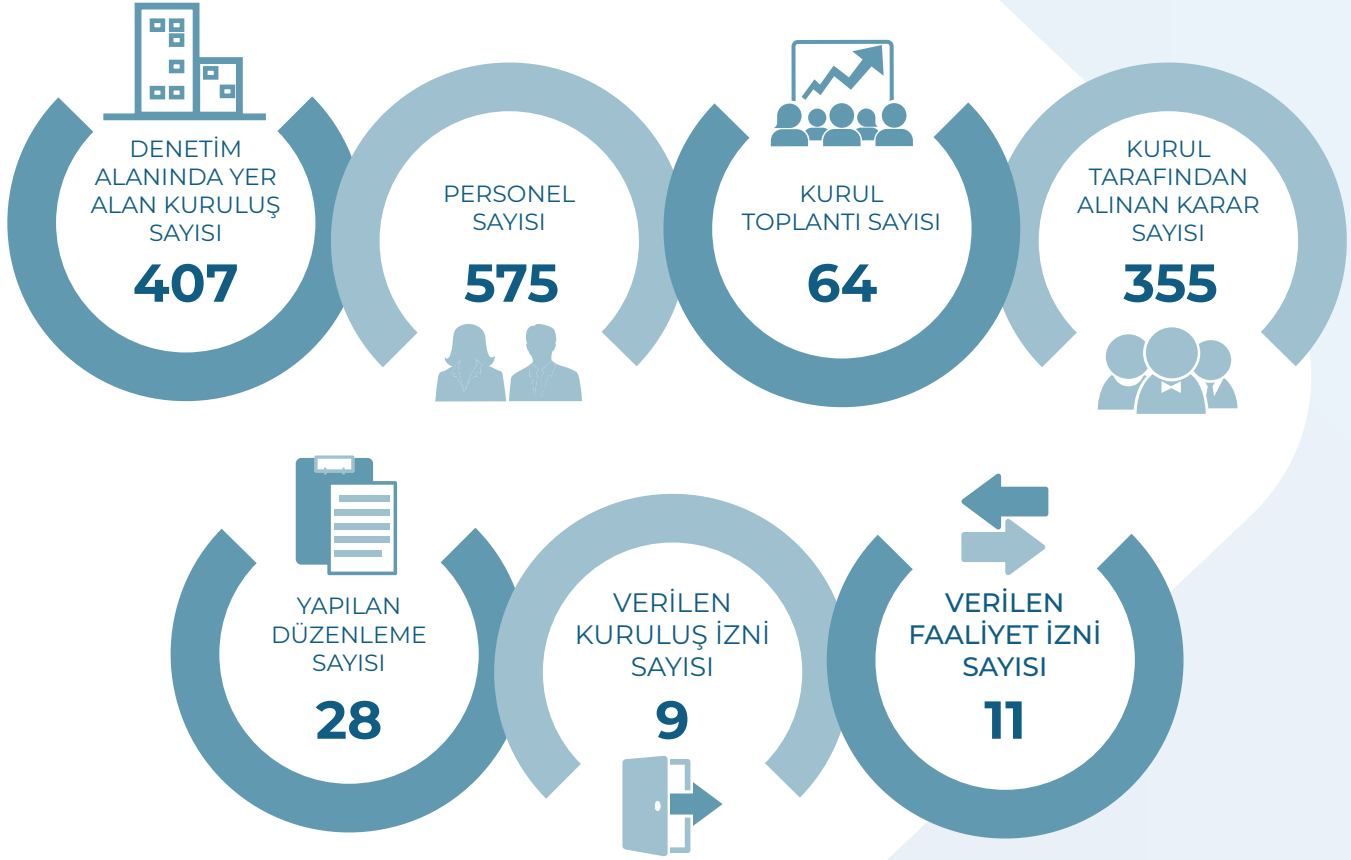

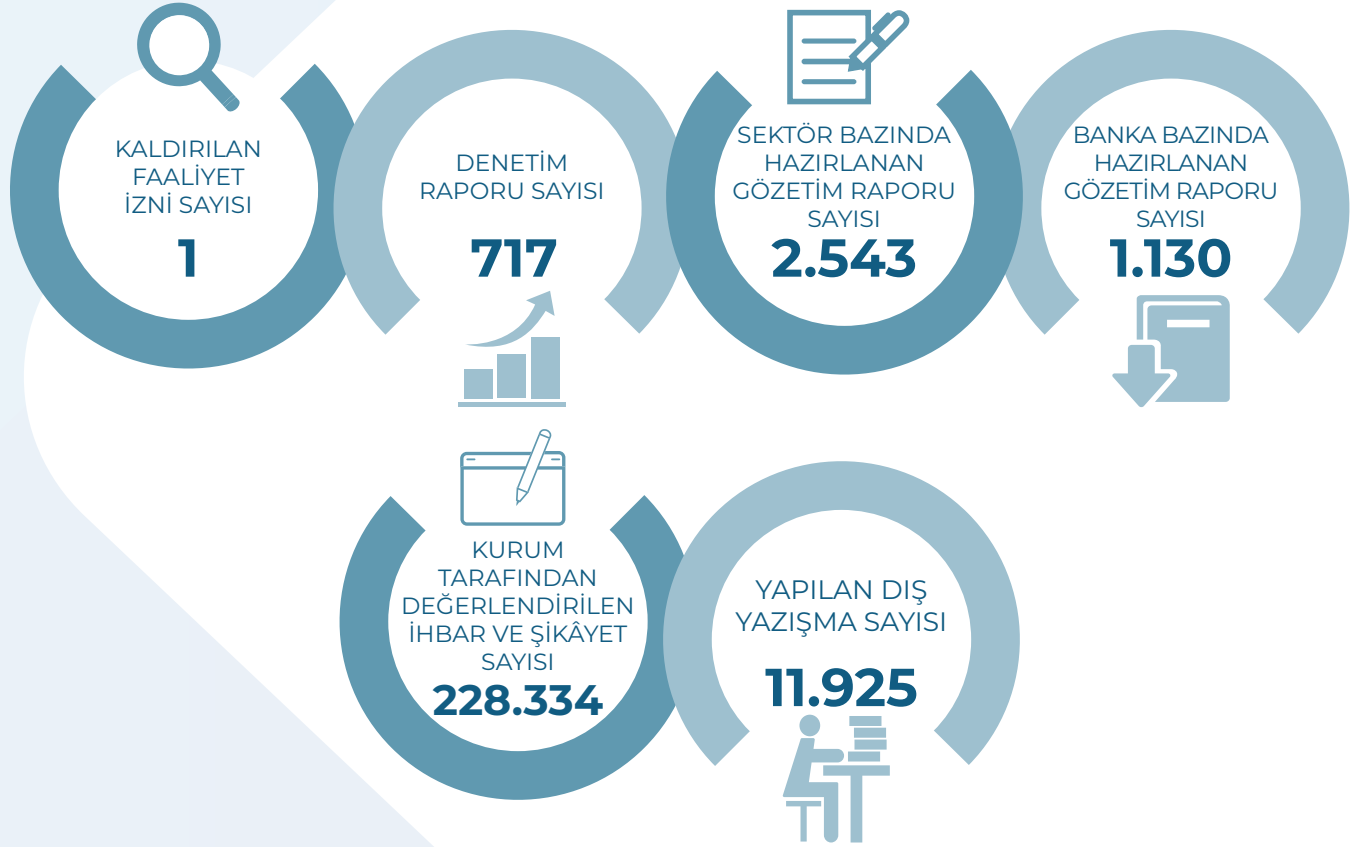
2023 yılında toplam aktifler itibarıyla;

oranlarında büyümeye kaydetmişlerdir.

1.2. RAKAMLARLA BDDK

1.3. TEŞKİLAT YAPISI

Kurum, finansal piyasalardaki denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve bağımsız karar mekanizmalarına kavuşturulması yönündeki politikalar uyarınca, 23.06.1999 tarihli ve 23734 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan mülga 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir otorite olarak kurulmuş; 01.11.2005 tarihli ve 25983 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu (Kanun) ile de bağımsızlık, etkinlik ve kapasite açısından güçlendirilmiştir.

Kurumun mevcut teşkilat yapısı temel olarak, Bankacılık Kanunu ve bu Kanuna istinaden 16.03.2014 tarihli ve 28943 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2014/5885 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Teşkilat Yönetmeliği ile düzenlenmiştir.

Kurum, Başkan ve Üyelerden müteşekkil Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (Kurul) ile Başkana bağlı olarak faaliyetlerini yürüten Başkanlık Teşkilatından oluşmaktadır. Kurulun Başkanı, Kurumun da Başkanıdır. Başkanlık Teşkilatı, Başkan ve beş Başkan Yardımcısı ile hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmet birimleri, sayıları 20’yi geçmemek üzere daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Hukuk, basın ve halkla ilişkiler, yönetim ve finans gibi alanlarda sayıları 15’i geçmemek üzere başkanlık müşaviri görevlendirilebilmektedir. Kurum teşkilat yapısı, değişen koşullara ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara bağlı olarak zaman zaman

gözden geçirilmekte ve hizmet birimlerinde değişikliğe gidilebilmektedir. Söz konusu değişiklikler, Kurumun görev ve sorumluluk alanındaki değişikliklerin ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçların gerektirdiği idari kapasiteyi sağlayacak altyapıyı oluşturmak hedefiyle hayata geçirilirken; çağdaş mesleki uzmanlaşmanın gerektirdiği yatay bir teşkilatlanmayı esas almaktadır.

2023 yılsonu itibarıyla, Kurum bünyesinde 20 daire başkanlığı ve Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı bünyesinde Kurul işleri ve kararlar, insan kaynakları, eğitim, mali işler ve idari işler konularında faaliyet gösteren beş adet müdürlük bulunmaktadır. Bunlara ilaveten, denetim daireleri bünyesinde bankalar yeminli murakıp ve yardımcılar ile bankacılık uzman ve yardımcılarından oluşan denetim grupları, denetim grupları içerisinde de kuruluşlar bazında görev yapan denetim ekipleri yer almaktadır. Ayrıca, münhasıran bilgi sistemlerinin ya da hukuki konuların denetlenmesine yönelik olarak veya Başkanlık onayı ile gerek görülen hallerde denetim daireleri ve diğer dairelerde görev yapan meslek personelinin, denetim, inceleme, soruşturma, proje ve/veya risk modellerinin denetlenmesi, risk analizlerinin incelenmesi, bankacılık, muhasebe standartları gibi diğer konularda çalışmak üzere karma ekipler oluşturulabilmektedir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyeleri ile Kurum teşkilat yapısı izleyen sayfalarda yer almaktadır.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU

Prof. Dr. Şahap KAVCIOĞLU

BAŞKAN

Dr. Yakup ASARKAYA
İKİNCİ BAŞKAN

Mustafa BALCI
KURUL ÜYESİ

Olcay TURAN
KURUL ÜYESİ

Ahmet AKSU
KURUL ÜYESİ

Süleyman ÇELİK
KURUL ÜYESİ

Mehmet ERTÜRKMEN
KURUL ÜYESİ

ŞEKİL 1: BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
TEŞKİLAT YAPISI*Prof. Dr. Şahap KAVCIOĞLU
BAŞKANHUKUK İŞLERİ
DAİRE BAŞKANLIĞIEKONOMİK DEĞERLENDİRMELER
DAİRE BAŞKANLIĞIBAŞKANLIK
MÜŞAVİRLİĞİDr. Yavuz YUMRUKUZ
Başkan Yardımcısı

- DENETİM I DAİRESİ
- DENETİM II DAİRESİ
- DENETİM III DAİRESİ
- DENETİM V DAİRESİ

Dr. Muhammet ERİŞEN
Başkan Yardımcısı

- UYGULAMA I DAİRESİ
- UYGULAMA II DAİRESİ
- UYGULAMA III DAİRESİ
- UYGULAMA IV DAİRESİ

Dr. Mustafa AYDIN
Başkan Yardımcısı

- BİLGİ SİSTEMLERİ UYUM DAİRESİ
- VERİ VE SİSTEM YÖNETİMİ DAİRESİ
- FİNANSAL TÜKETİCİ İLİŞKİLERİ DAİRESİ

Murat METİN
Başkan Yardımcısı

- DÜZENLEME DAİRESİ
- DENETİM IV DAİRESİ
- RİSK YÖNETİMİ DAİRESİ

Doç. Dr. Mete BUMİN
Başkan Yardımcısı

- STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ
- KURUMSAL İLETİŞİM VE DIŞ İLİŞKİLER DAİRESİ
- UYGULAMA V DAİRESİ
- DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ

* 2024 yılı Mayıs ayı itibarıyla teşkilat yapısını göstermektedir.

2. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURULU

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer mevzuatın verdiği yetkiler çerçevesinde finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması, mali sektörün gelişmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması için Kanunla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun karar organıdır.

Kurul, haftada en az bir kez olmak üzere toplanmakta ve gerekli görülen hallerde rutin dışı toplantılar yapılabilmektedir. Kurul Başkanı ve yokluğunda ise İkinci Başkan tarafından yönetilen toplantıların gündemi toplantıdan en az bir gün önce Kurul üyelerine bildirilmektedir. Kurul en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanmakta ve Kanunda belirtilen özel nisap gerektiren haller

dışında en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar almaktadır. Üyeler tarafından çekimser oy kullanılamamakta olup karar yeter sayısı sağlanamadığı durumlarda, izleyen toplantılarda oylarda eşitlik olması halinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılarak karar alınmaktadır. Kanunda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Kurul kararları, toplantı tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilmektedir.

Kurul tarafından 2023 yılında 64 toplantı gerçekleştirilmiş ve bu toplantılarda toplam 355 adet karar alınmıştır. Kararların genel görünümü itibarıyla dağılımına bakıldığında, kararların %70,4'ünün bankalara ilişkin Kurul kararları olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Kurul Kararlarının Genel Görünümü

Konu	2022		2023	
	Sayı	Yüzde(%)	Sayı	Yüzde(%)
Bankalar	283	64,0	250	70,4
Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ve Tasarruf Finansman Şirketleri	59	13,3	50	14,1
Değerleme/Derecelendirme/Destek Hizmeti Kuruluşları	9	2,0	4	1,1
Varlık Yönetim Şirketleri	19	4,3	10	2,8
Bağımsız Denetim Kuruluşları	5	1,2	0	0,0
Diğer	67	15,2	41	11,6
TOPLAM	442	100,0	355	100,0

Kurul kararlarının konularına göre dağılımına bakıldığında, idari para cezalarına ilişkin kararların %54,4 ile ilk sırada yer aldığı, izin işlemlerine ilişkin kararların %19,2 ile ikinci sırada, düzenleme işlemlerine ilişkin kararların ise %13,5 ile üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2: Kurul Kararlarının Konularına Göre Dağılımı

Kararın Konusu	2022		2023	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Düzenleme İşlemleri	63	14,2	48	13,5
İzin İşlemleri	87	19,7	68	19,2
İdari Para Cezaları	214	48,4	193	54,4
Diğer	78	17,7	46	12,9
TOPLAM	442	100,0	355	100,0

Kurul kararlarında birden fazla hususun karara bağlanması söz konusu olabilmektedir. Örneğin, bir kararda mevzuata aykırı bir uygulamayla ilgili olarak idari işlem tesis edilip edilmeyeceğinin yanı sıra, aynı konuda mevzuatta bir değişiklik yapılmasının gerekip gerekmediği de karara bağlanabilmektedir. Aynı şekilde, bir kararda hem suç duyurusunda bulunulmasına, hem de ilgililerin imza yetkilerinin geçici olarak kaldırılmasına karar verilebilmektedir. Tasnifleme yapılırken alınan toplam karar sayısı ile çelişmemesi bakımından, bir karar birden fazla konu ile ilişkilendirilmemiştir.

Diğer taraftan, tablolarda yer alan rakamlar, ilgili konuda Kurula intikal eden ve Kurulca olumlu veya olumsuz olarak alınan tüm kararları kapsamaktadır. Örneğin, 2023 yılında izin işlemlerine ilişkin olarak Kurulca alınan 68 adet karar sayısı, izin verilen karar sayısını değil, olumlu/olumsuz alınan tüm kararları ifade etmektedir.

3. 2023 YILINDA ÖNE ÇIKAN ÇALIŞMALAR

3.1. Basel Standartlarına Uyum

Kurum tarafından bankacılık sektörünün düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin uluslararası standartlar ve iyi uygulamalar düzenli bir şekilde takip edilmektedir. Uluslararası bankacılık standartları Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından belirlenmekte olup Kurum Eylül 2009 tarihinden bu yana söz konusu Komitenin çalışmalarına aktif bir şekilde katılım sağlamaktadır. Bu kapsamda, söz konusu Komite üyeliğinden kaynaklanan uyum taahhüdü çerçevesinde, Komite tarafından yayımlanan Basel Standartlarına bankacılık mevzuatımızın tam uyumu Kurum faaliyetleri bakımından büyük önem arz etmektedir.

Nitekim 2007 yılında başlayan küresel finansal krizin ardından Basel Komitesi tarafından bankacılık sistemlerinin daha sağlıklı bir yapıya dönüştürülmesi amacıyla Aralık 2010 tarihinde yayımlanan standartlar (Basel III: Daha Dirençli Bankalar ve Bankacılık Sistemleri İçin Küresel Bir Düzenleyici Çerçeve) Avrupa Birliği (AB) uygulaması ile eş anlı olarak mevzuatımıza yansıtılmıştır.

Buna ilaveten, Basel Komitesi küresel finansal kriz sonrası süreçte de bankaların sermaye yeterliliği hesaplamalarına ilişkin çalışmalarını sürdürmüş ve 2017 yılı Aralık ayında "Basel III: Kriz Sonrası Reformların Sonuçlandırılması" standartlarını yayımlamıştır. Bu kapsamda, bankacılık sektörüne ilişkin sermaye yeterliliği mevzuatının uluslararası bankacılık standartlarına tam uyumunun sağlanması ve gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması amacıyla Kurum nezdinde sekiz adet çalışma grubu oluşturulmuştur. Söz konusu çalışma grupları aşağıdaki alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir:

- Kredi riskine esas tutar hesaplaması - Standart Yaklaşım
- Kredi riskine esas tutar hesaplaması - İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar (İDDY)
- Sermaye tabanı uygulaması
- Kredi değerlendirme ayarlamaları
- Piyasa riskine esas tutar hesaplaması
- Operasyonel riske esas tutar hesaplaması
- Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski hesaplaması
- Menkul kıymetleştirmeye ilişkin risk ağırlıklı tutarların hesaplaması.

Bu çalışmalar neticesinde yapılacak düzenleme değişikliklerinin tarafından açıklanan takvime paralel olarak 1 Ocak 2025 tarihinde yayımlanması planlanmaktadır.

Diğer yandan, Basel Komitesi, Basel III'ün tüm safhalarını, yaptığı uluslararası sayısal etki çalışmaları ile desteklemektedir. Basel Komitesi üyesi olarak Kurumumuz da başından beri üç banka verisi ile ülkemiz adına uluslararası çalışmalara katılmaktadır. Uluslararası sayısal etki çalışmalarına ilave olarak Basel III'ün nihai metninin Türk Bankacılık Sektörü üzerine etkilerinin ölçülmesine yönelik olarak süreç içinde iki adet de yerel sayısal etki çalışması yapılmıştır. Bu çalışmaların sonuçları sektör temsilcileri ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

3.2. Güncel Teknolojik Gelişmelerin Denetim Süreçlerine Uygulanması

Finansal sektörde son yıllarda teknoloji kullanımına ilişkin yaşanan dönüşüm süreci ile uyumlu bir şekilde, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanarak 05.09.2021 tarihli ve 31589 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Orta Vadeli Program (2022-2024)'da "Finansal İstikrar"a yönelik politika tedbirleri arasında denetleyici teknolojilere yer verilerek, "denetleyici teknolojiler merkezli yeni denetim uygulama ve metodolojilerinin hayata geçirilmesi" hedeflenmiştir.

Gerek Orta Vadeli Program'da yer verilen politika tedbirleri uyarınca, gerekse finansal sektör içerisinde Kurumun denetim ve gözetim çerçevesinin oldukça geniş olması nedeniyle, denetimlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için teknolojik imkân ve araçların kullanılması bir gereklilik haline gelmiştir. Güncel teknolojik gelişmelerin denetim süreçlerine uygulanması kapsamında, denetim teknolojilerinin ve veri analitiğinin Kurumun denetim süreçlerinde ve çıktılarında daha yoğun kullanılmasına yönelik faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla, denetimden sorumlu Başkan Yardımcılığı bünyesinde 2022 yılında Veri Analitiği Grubu oluşturulmuştur. Grup tarafından:

- Bankalara yönelik uzaktan çalışan bir derecelendirme modeli geliştirilmesi; erken uyarı sistemi, stres testi ve senaryo analizleri;

sistemik riskin takip edilmesine ve makro ihtiyati tedbirlere yönelik analizler gerçekleştirilmesi,

- Bankaların risk modelleri ve finansal raporlarındaki bilgilerin doğruluğunun kontrol edilmesinde kullanılmak üzere model ve araçlar geliştirilmesi,
- Kurumun denetim çerçevesinde yararlanılmak üzere her türlü denetim aracının tasarlanması ve geliştirilmesi,
- İlerleyen süreçte ise, oluşturulan sistem ve araçların güncellenmesi

gibi çalışmalar yürütülmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda 2023 yılında, Kuruma banka bazında raporlanan verilerden elde edilen rasyolar esas alınarak banka skoru üretilmesi, söz konusu verilerin denetim ekipleri ile paylaşılması ve sektör ile bankalara ilişkin bilgileri dinamik bir şekilde sunan raporlamaların oluşturulmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır. Oluşturulacak kriterler ve sorgular aracılığıyla potansiyel riskli firmaların tespiti ile takibe dönüşüm oranı ve sermaye yeterliliği standart rasyosuna etkilerini gösteren dinamik raporlamalara ve faiz oranı riski duyarlılık analizine ilişkin çalışmalar ise devam etmektedir.

Ayrıca, Kurum denetim süreçlerinin mevcut programlara ilave olarak modern teknolojik denetim araçlarıyla desteklenmesi amacıyla:

- Denetim ve uygulama iş akış ve süreçleri ile iş adımlarının oluşturulacak sistemler üzerinden işletilmesi,
- Kurum tarafından takip edilmesi gereken bulguların kodlanıp işlenmesi ve farklı kriterlere göre sınıflandırılarak denetim birimlerince ilgili Kurum birimlerine aktarılması,
- Gruplanabilir ve raporlanabilir bir yapıya sahip denetim sonuçlarıyla ilgili veri üretilmesini kolaylaştıran sistemler tesis edilmesi,
- Denetim faaliyetlerinin temelini teşkil eden çalışma kâğıtlarının elektronik ortamda düzenlenmesi, saklanması ve arşivlenmesi,
- Kurum tarafından geliştirilecek analitik modellere ve diğer denetim araçlarına erişim sağlayacak modüllerin oluşturulması

yönündeki ihtiyaçları karşılayabilecek modüler panel yapıda bir bilgi teknolojileri (BT) programının oluşturulmasına yönelik çalışmalara 2023 yılında da devam edilmiştir.

3.3. Siber Güvenliğin Artırılması

Kurumun Sektörel Siber Olaylara Müdahale Ekibi (SOME) faaliyetleri kapsamında bankacılık sektörünü ilgilendiren siber olaylar ve banka müşterilerini hedef alan dolandırıcılık olayları takip edilmiş olup periyodik olarak düzenlenen Güvenlik Komitesi toplantılarına katılım sağlanmıştır. 3-4 Mayıs 2023 tarihlerinde BDDK, SOME ve Hazine ve Maliye Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü iş birliği; SEDDK ve finansal kuruluşların katılımı ile “Finans Sektörü Odaklı Siber Güvenlik Tatbikatı” gerçekleştirilmiştir. Tatbikata ilgili Bakanlığa bağlı 9 kuruluş, 17 banka, 10 sigorta şirketini temsil eden 43 takım katılım sağlamıştır. Takımların hem yönetim hem de teknik seviyede üç farklı simülasyonda becerileri ölçülmüştür. Farklı platformlardan güncel siber tehditlere ilişkin bilgi içeren makale ve raporlar takip edilmiştir. Periyodik olarak SOME İletişim Platformuna bağlanılarak söz konusu siber güvenlik olaylarına ilişkin bilgiler ve gerekli durumlarda bankalardan ek bilgiler alınarak ilgili hususlar takibe konu edilmiştir.

3.4. Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele

Kurum nezdinde denetimden sorumlu Başkan Yardımcılığına bağlı denetim daireleri tarafından gerçekleştirilen mali bünye ve derecelendirme incelemeleri çerçevesinde, “Suç gelirlerinin aklanmasının, terörizmin ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesi” kapsamındaki mevzuata uyum seviyesi ile oluşturulması gereken sistemlerin değerlendirilmesi amacıyla, 2022 yılında Kurum nezdinde hazırlanan “BDDK Tarafından Yürütülen Yerde Denetim Faaliyetlerinde Suç Gelirlerinin Aklanmasının, Terörizmin ve Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesi Risklerinin Dikkate Alınmasına İlişkin Rehber”de yer verilen ilke ve prensipler, 2023 yılında gerçekleştirilen mali bünye incelemeleri kapsamında dikkate alınmıştır.

2023 yılında, Kurum tarafından Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) ve Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı iş birliğiyle “Finans Sektöründe Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele” başlıklı bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay kapsamında; şüpheli işlem bildirimlerinde

ve devamlı bilgi verme yükümlülüğünde karşılaşılan sorunlar, yasal ve yasa dışı bahis kaynaklı sorunlar, yükümlülük denetimi sonuçlarının değerlendirilmesi, malvarlığı dondurma kararlarının uygulanması ve mali yaptırımlara uyum denetimi, terörizmin finansmanı riskleri, Mali Eylem Görev Gücü (FATF) değerlendirme süreci ile güncellenen ulusal risk değerlendirmesi ön bulguları ve ortaya çıkan yeni riskler ele alınmıştır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 231 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen incelemeleri (Aklama Suçu İncelemeleri ve Terörizmin Finansmanı Suçu İncelemeleri) yapmaya yetkili denetim elemanlarının farklı kurumlar bünyesinde yer alması nedeniyle, yapılan incelemelerde etkinliği sağlamak ve karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak amacıyla iki farklı şehirde MASAK Başkanlığınca çalıştaylar düzenlenmiştir. Kurumun denetim personelinin de katılımcı olarak yer aldığı çalıştaylar; 19-20 Haziran 2023 tarihlerinde Ankara'da, 22-23 Haziran 2023 tarihlerinde ise İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Bunlara ilave olarak, 2023 yılında MASAK Başkanlığınca Kurum nezdinde, FATF hakkında genel bilgiler, karşılıklı değerlendirmelerin kapsamı ve süreçleri, ülkemizin geçmiş ve mevcut karşılıklı değerlendirme süreçleri ile FATF ve görev sahasına ilişkin gelecekteki trendler gibi konuları içeren bir eğitim verilmiştir.

3.5. Sürdürülebilir Bankacılığın Geliştirilmesi

Çevresel, sosyal ve yönetişimsel (ÇSY) kriterler uluslararası finansal piyasalarda fon akımlarının yönü ve yatırım kararları üzerinde giderek daha belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu bakımdan, ülkemizin önümüzdeki yıllarda söz konusu piyasalara erişim sağlayabilmesi açısından finans sektörünün ÇSY ile bağlantılı risklerini ve fırsatlarını etkili bir şekilde yönetebilmesi ve sürdürülebilir finansmana yönelik gerekli altyapıyı oluşturması büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca, ülkemizin Paris Anlaşması kapsamında verdiği emisyon azaltım taahhüdünün yerine getirilmesi ve 2053 net-sıfır hedefine ulaşılması sürecinde de finans sektörü yönlendirici ve dönüştürücü gücü nedeniyle çok kritik bir konumda bulunmaktadır. Özellikle fosil yakıtlardan çıkış, yenilenebilir enerjiye geçiş ve enerji verimliliğinin artırılması ülkemizin enerji bağımlılığının ve ödemeler dengesi açıklarının azaltılması açısından stratejik önemi haizdir.

Bu çerçevede, 2021 yılında yayımlanan "Sürdürülebilir Bankacılık Stratejik Planı (2022-2025)" kapsamında yürütülen faaliyetler 2023 yılında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının koordinasyonunda özellikle yeşil varlık oranı, iklimle bağlantılı risklerin analizi ve etkili şekilde yönetimi, ulusal yeşil taksonomi çalışmalarına katkı sağlanması ve ilgili taraflarla işbirliği ve bilgi paylaşımının artırılması konularında yoğunlaşmıştır.

2023 yılında sürdürülebilir bankacılığa yönelik çalışmaların başında Kurumun öncülüğünde ve katılımıyla, 2022 yılında TBB bünyesinde oluşturulan teknik çalışma grubu tarafından yürütülen ülkemiz bankacılık sektörüne yönelik yeşil varlık oranı (YVO) çalışması gelmektedir. Bilindiği gibi, YVO finansal kuruluşların yeşil dönüşüm sürecine sağladıkları katkının nesnel ve karşılaştırılabilir bir şekilde ölçülebilmesini sağlayan ve yakın dönemde AB'de uygulama alanı bulmuş bir anahtar performans göstergesidir. Söz konusu oranın aynı zamanda, şeffaflığı artırarak "yeşil boyama" faaliyetlerini azaltması ve piyasa disiplini aracılığıyla finansal kuruluşları yeşil finansmanı artırma yönünde teşvik etmesi beklenmektedir.

Yürütülen YVO çalışmaları kapsamında, 8 ana sektör ve 24 alt sektöre ilişkin olarak yeşil varlık kriterleri ve YVO hesaplamasına yönelik usul ve esaslar ortaya konulmuştur. Kriterler belirlenirken uluslararası entegrasyonun ve uluslararası fonlara erişimin bir gereği olarak AB Taksonomisi nihai hedef ve referans alınmış olmakla birlikte ülkemizin mevcut mevzuat ve uygulama altyapısı ve yerel koşulları da dikkate alınmıştır. YVO hesaplama metodolojisi ise büyük ölçüde Avrupa Bankacılık Otoritesinin (EBA) yaklaşımı esas alınarak oluşturulmuştur.

Teknik çalışma grubu tarafından belirlenen YVO kriterleri ve hesaplama metodolojisi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından bir tebliğ taslağı haline getirilerek 2023 yılı Ekim ayında kamuoyunun ve ilgili tarafların görüşüne sunulmuştur. İlgili taraflardan alınan görüş ve öneriler doğrultusunda gözden geçirilen tebliğ taslağının 2024 yılı içerisinde nihai hale getirilerek yayımlanması ve bir uyum döneminin ardından 2025 yılından itibaren uygulamaya konulması hedeflenmektedir.

2023 yılında sürdürülebilir bankacılık alanında yürütülen bir diğer önemli çalışma ise "İklimle Bağlantılı Finansal Risklerin Bankalarca Etkin

Yönetimine İlişkin Rehber Taslağı" hazırlık çalışmasıdır. Basel Bankacılık Denetim Komitesinin 2022 yılında aynı konuda yayımladığı ilkeler esas alınarak Düzenleme Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan rehber taslağı bankaların karşılaşılabilecekleri iklimle ilgili finansal riskleri etkin bir şekilde yönetmeleri için gerekli politika, süreç ve faaliyetlerin yanı sıra, bu alandaki görev ve sorumluluklara ilişkin iyi uygulamaları belirlemeyi amaçlamaktadır. Rehber Taslağı 2023 yılı Ekim ayında kamuoyunun ve ilgili tarafların görüş ve önerilerine açılmıştır. Rehber taslağının, alınan görüş ve öneriler ışığında son şekli verilerek 2024 yılında yayımlanması hedeflenmektedir.

Kurum tarafından 2023 yılında hazırlanarak yanıtlanmak üzere tüm bankalara gönderilmiş olan "Sürdürülebilir Bankacılık Soru Seti" ülkemiz bankacılık sektörünün sürdürülebilir finans alanında bulunduğu noktayı tespit etmeye yönelik önemli veriler sağlamıştır. Soru seti, bankaların çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğe ve iklimle bağlantılı finansal risklere dair strateji ve politikaları, hedef ve taahhütleri, kurumsal yapılanmaları, risk yönetimi ve raporlama uygulamaları, finansman faaliyetleri ve performansları konusunda sektörel düzeyde, uygun kapsam ve detayda, güncel ve güvenilir bilgi ve verilerin oluşturulmasını amaçlamaktadır. 12 başlık altında 167 sorudan oluşan soru seti kapsamında bankalardan alınan yanıtlar kontrol ve düzeltme süreçlerinin ardından toplulaştırılmış olup rapor hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Soru seti aracılığıyla elde edilen verilerin önümüzdeki dönemde Kurum tarafından sürdürülebilir bankacılık alanında yapılacak çalışmalara ışık tutması beklenmektedir.

Başta iklim değişikliği olmak üzere sürdürülebilirlikle bağlantılı finansal risklere yönelik etkili bir denetim ve gözetim çerçevesinin oluşturulabilmesi için ilgili otoritelerinde bu alanda kurumsal kapasite oluşturmaları bir ön şart niteliğindedir. Bu gerçekten hareketle, Kurum tarafından 2023 yılında Dünya Bankası - IBRD ile işbirliği içerisinde bir teknik yardım projesi başlatılmıştır. Proje kapsamında, bankacılık sektörünün karşı karşıya bulunduğu iklimle bağlantılı finansal risklerin analizine, ölçülmesine ve tahmin edilmesine yönelik stres testi / senaryo analizi çalışması yapılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, öncelikle veri açığının ve mevcut risk maruziyetlerinin belirlenmesi üzerinde yoğunlaşmış olup bunun ardından uygun

metodolojinin oluşturulması, fiziksel riskler ve geçiş risklerine ilişkin senaryoların belirlenmesi, ekonomik ve finansal etkilerin analiz edilmesi planlanmaktadır. 2024 yılı itibarıyla çalışmaları devam etmekte olan Proje kapsamında oluşturulacak analiz ve tahmin çerçevesinin Kurumun sektöre yönelik stres testi çerçevesine entegre edilmesi hedeflenmektedir.

2023 yılı, sürdürülebilir bankacılık alanında yurt içi ve yurt dışı ilgili taraflarla işbirliği ve bilgi alışverişinin yoğunlaştığı bir dönem olmuştur. Bu kapsamda, başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri ile ulusal yeşil taksonomi, karbon ticaret piyasası, sektörel stratejiler ve politikalar gibi sürdürülebilir finansı yakından ilgilendiren konularda yakın temas sağlanmıştır. TBB bünyesinde faaliyet göstermekte olan "Sürdürülebilir Bankacılık Çalışma Grubu" faaliyetleri Kurum tarafından yakından takip edilmiştir.

Uluslararası alanda; Finansal Sistemin Yeşillendirilmesi Ağı (NGFS), Sürdürülebilir Bankacılık ve Finans Ağı (SBFN), Basel İklimle Bağlantılı Finansal Riskler Görev Gücü (TFRC) ve Finansal İstikrar Kurulu (FSB) çalışmaları üyelikler çerçevesinde yakından takip edilmiş ve gerekli katılımlar sağlanmıştır. SBFN ve WWF-Sürdürülebilir Finansal Düzenlemeler ve Merkez Bankası Faaliyetleri (SUSREG) çerçevesinde yapılan kapsamlı anketlere ve ülke değerlendirme çalışmalarına aktif katkı sağlanmıştır. Ayrıca, uluslararası finans kuruluşları ile de sürdürülebilir finans alanında sağlanan gelişmelere, Kurumun stratejilerine, yürüttüğü çalışmalara ve değerlendirmelerine dair görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.6. Öne Çıkan Düzenlemeler

• Bankaların Net İstikrarlı Fonlama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik

Basel III standartlarına uyum kapsamında üye ülke denetim otoritelerinin gerçekleştirmesi gereken reformlardan biri de likidite riski düzeyinin ölçülmesine ilişkin düzenlemelerin yapılmasıdır. Bu çerçevede, 21.03.2014 tarihli ve 28948 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankaların Likidite Karşılama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik

ile bankaların stres durumlarında otuz gün içerisinde gerçekleşecek net nakit çıkışlarını merkez bankalarından gelecek kaynaklara başvurmaksızın yüksek kaliteli likit varlıkları ile karşılayabilmelerini esas alan bir likidite riski düzenlemesi mevzuatımıza dâhil edilmiştir.

2015 yılından bu yana uygulanmakta olan bu standarda ilaveten Basel Komitesi, orta ve uzun vadede bankaların pasif yapılarını daha sağlıklı hale getirerek daha istikrarlı ve güvenilir bir fonlama sağlamayı amaçlayan Net İstikrarlı Fonlama Oranı (NİFO)'na ilişkin bir standart yayımlamıştır. Bu standart ile likidite riski yönetiminde aktif ve pasif kalemler arasındaki vade uyumsuzluğu kısmi olarak dikkate alınarak bankaların fonlamalarını daha istikrarlı biçimde sağlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda, söz konusu standart ışığında, bankaların uzun vadede konsolide ve konsolide olmayan bazda maruz kalabilecekleri fonlama riskinin likidite düzeylerinin bozulmasına yol açmasını önleyebilmek amacıyla istikrarlı fonlama yapmalarını sağlamaya yönelik usul ve esasların belirlendiği Bankaların Net İstikrarlı Fonlama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik hazırlanmış ve 26.05.2023 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Yönetmelik uyarınca, özkaynak hesaplama dönemleri itibarıyla aylık olarak hesaplanan konsolide ve konsolide olmayan NİFO'nun Mart, Haziran, Eylül ve Aralık dönemleri itibarıyla 3 aylık basit aritmetik ortalamasının %100'den az olmaması gerekmektedir.

• Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik ile Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmelik

Bankacılık mevzuatının Basel III standartlarına tam uyumunu sağlamak amacıyla Basel Komitesi tarafından yayımlanan "Büyük Kredileri Ölçme ve Kontrol Etme Standardı" kapsamında; yoğunlaşma riski olarak nitelendirilen bir kişi ya da risk grubuna kullanılacak kredilerin bankaların ana sermayelerinin %25'i ile sınırlandırılması öngörülmüş, kişi ya da risk grubunun kredi tutarlarının belirlenmesine ilişkin usuller büyük ölçüde değiştirilmiş ve risk grubuna dâhil edilecek gerçek ya da tüzel kişilerin kapsamı genişletilmiştir.

Söz konusu standarda uyum sağlanmasını teminen 2023 yılında hazırlanan Risk Gruplarının

Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmelik ile bu kapsamda gözden geçirilen Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik, 01.01.2024 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmelik ile bir kişi ya da risk grubuna kullanılan krediler; bankaların özkaynak ve ana sermayelerinin %25'i, bankanın dâhil olduğu risk grubu bakımından ise %20'si ile sınırlandırılmıştır. Risk gruplarının belirlenmesine ve kredi sınırlarının hesaplanmasına ilişkin hükümlerin Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmeliğe aktarılmasından sonra, kredilerin kullanımdan ve izlenmesine yönelik hükümler de gözden geçirilerek Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik yeniden hazırlanmıştır. Bu çerçevede:

- Bankalarca hesap durumu belgesi olarak kabul edilecek belgelerin kapsamına, niteliklerine ve bu belgelerin denetlenmesine ilişkin hükümler sadeleştirilmiş ve günümüz uygulamalarına uygun hale getirilmiş,
- Mali tahlil ve istihbarat raporlarının hazırlanma zorunluluğunun kapsamı değiştirilmiş,
- Sektördeki toplam riski Kurulca belirlenen tutarın üzerinde olan müşterilerden alınacak ilave belgelerin teminine ilişkin usul ve esaslarda değişiklikler yapılmış,
- Konut, taşıt ve diğer tüketici kredilerine ilişkin tutar ve vade sınırlarının aşılması veya bunların belirlenmesine yönelik usul ve esaslara uyulmaması halinde ilgili tutarların sermayeden indirilen değer olarak dikkate alınmasına yönelik hükümler çıkarılmış,
- Süresi dolan ve/veya uygulama imkânı kalmayan geçici maddeler çıkarılmıştır.

4. DÜZENLEME FAALİYETLERİ

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 93 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında Kurumun, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde kendisine verilen yetkilerini, Kurulca tesis edilecek düzenleyici işlemler veya alınacak özel nitelikli kararlar ile kullanacağı ve Kurul kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Düzenleme fonksiyonu çerçevesinde; AB ile uluslararası bankacılık kuralları ve uygulamalarına uyumun sağlanması amacıyla, ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda bankacılık mevzuatında değişiklik yapılmasına dair çalışmalar yürütülmektedir.

Mevzuat çalışmaları kapsamında, Kurum tarafından oluşturulan düzenleme tasarımları Kurum dışı tarafların görüşüne açılmakta ve Kurumun internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Hazırlanan tüm tasarımlar ile ilgili olarak sektör temsilcileri aracılığıyla sektörün görüşleri alınmakta ve gerekli durumlarda ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerileri talep edilmektedir. Bahse konu kuruluşlardan gelen görüş ve öneriler çerçevesinde gözden geçirilen tasarımlar, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 93 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca sektör stratejisi ve politikaları ile ilişkisinin kurulması bakımından ilişkili Bakanlığın, kalkınma planı ve yıllık programla ilişkisinin kurulması açısından da Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüş ve önerilerine sunulmaktadır. Söz konusu görüş ve önerilerin değerlendirilmesini müteakiben nihai tasarımlar Kurula sunulmakta, Kurul tarafından kabul edilen Yönetmelik ve Tebliğler Resmî Gazete’de yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına gönderilmektedir.

4.1. Yürürlüğe Konulan Düzenlemeler

2023 yılı faaliyet döneminde, 1 adet kanun değişikliği çalışması yapılmış, 3 adet yönetmelik, 1 adet genelge ihdas edilmiş, 4 adet yönetmelik ile 1 adet tebliğ değişikliği gerçekleştirilmiş ve 18 adet düzenleme niteliğinde kurul kararı alınmıştır.

Tablo 3: Yürürlüğe Giren Düzenlemelerin Türleri İtibarıyla Dağılımı

Düzenlemenin Türü	2022	2023
Kanun Değişikliği	4	1
Yönetmelik	2	3
Yönetmelik Değişikliği	12	4
Tebliğ	1	-
Tebliğ Değişikliği	4	1
Genelge	1	1
Kurul Kararı	14	18
TOPLAM	38	28

4.1.1. Kanunlar

27.12.2023 tarihli ve 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (28.12.2023 tarihli ve 32413 sayılı RG): 5411 sayılı Bankacılık Kanununa Geçici 35 inci madde eklenerek, uygulama süresi 19.07.2023 tarihinde biten Geçici 32 nci madde hükümlerinin bu maddenin yayımı tarihinden itibaren iki yıl süreyle daha uygulanacağı ve Cumhurbaşkanının bu süreyi iki yıl daha uzatmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu sayede, Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketleri ile diğer finansal kuruluşlarla kredi ilişkisinde bulunan borçluların, bu kuruluşlar tarafından kullandırılmış olan kredilere ilişkin olarak alınacak tedbirlerle, geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerine imkân verilmesi sağlanmıştır.

4.1.2. Yönetmelikler

Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (25.05.2023 tarihli ve 32201 sayılı RG): Bankalarca

Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelikte yapılan değişiklik ile ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerin de bankalarda uzaktan müşteri edinimi yoluyla müşteri olabilmesi, uzaktan kimlik tespiti sürecini hızlandırılması, kolaylaştırılması, süreçte müşteri temsilcisi kaynaklı riskleri azaltılması, müşteri temsilcisi sayısının asgari düzeye indirilmesi ile sürecin uçtan uca dijital şekilde tamamlanmasını teminen yapay zekâya ilişkin hükümlerin yer alması sağlanmıştır.

Bankaların Net İstikrarlı Fonlama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik (26.05.2023 tarihli ve 32202 sayılı RG): Likidite riski yönetimine ilişkin Basel III standardı dikkate alınarak, bankaların uzun vadede konsolide ve konsolide olmayan bazda maruz kalabilecekleri fonlama riskinin likidite düzeylerinin bozulmasına yol açmasını önleyebilmek amacıyla istikrarlı fonlama yapmalarını sağlamaya yönelik usul ve esasları belirlemek amacıyla Bankaların Net İstikrarlı Fonlama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik hazırlanmıştır.

Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (01.09.2023 tarihli ve 32296 sayılı RG): Derecelendirme uzmanları ile derecelendirme komitesi üyelerine ilişkin mesleki yeterliliklerin belirlenmesini ve uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesini teminen söz konusu Yönetmelikte değişikliğe gidilmiştir.

Bankalar ve Konsolide Denetime Tabi Kuruluşlarca Yapılabilecek Bağış ve Yardımlara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (09.09.2023 tarihli ve 32304 sayılı RG): Değişiklik ile, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Türkiye Kızılay Derneğine yapılacak bağış ve yardımların, bağış ve yardımlara ilişkin sınırlamalarda dikkate alınmaması sağlanmıştır.

Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmelik (21.12.2023 tarihli ve 32406 sayılı RG): Bankaların kredi verme süreçlerinde risk yönetimini güçlendirmeyi amaçlayan Yönetmelik ile risk gruplarının belirlenmesine ve kredi sınırlarının hesaplanmasına ilişkin mevcut mevzuat gözden geçirilerek Basel Standardı kapsamında yeniden düzenlenmiş ve ilave hesaplama yükümlülükleri getirilmiştir. Ayrıca, çeşitlenen finansal araçlar ve

gelişen risk hesaplama yöntemleri çerçevesinde kredi sınırları hesaplamalarında dikkate alınacak risk tutarlarının hesaplanmasına ilişkin yeni yöntemler belirlenmiştir. Hâlihazırda kredi sınırları, bir gerçek veya tüzel kişiye ya da bir risk grubuna kullanılacak kredilerin bankaların özkaynaklarıyla orantılanması suretiyle hesaplanırken, bunun yanı sıra kredi sınırlarının bankaların ana sermayeleriyle orantılanarak hesaplanması hükmü getirilmiştir.

Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik (21.12.2023 tarihli ve 32406 sayılı RG): Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelikte yer alan risk gruplarının belirlenmesine ve kredi sınırlarının hesaplanmasına ilişkin hükümler ilgili Basel Standardı kapsamında gözden geçirilerek Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmeliğe aktarılmış ve kredilere ilişkin usul ve esaslar gözden geçirilerek Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik yeniden hazırlanmıştır.

Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (29.12.2023 tarihli ve 32414 sayılı RG): Tasarruf finansman şirketlerinin faaliyetlerini daha sağlıklı ve risk odaklı bir yaklaşım çerçevesinde sürdürebilmelerini ve uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesini teminen söz konusu Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.

4.1.3. Tebliğler

Bankalarca Kamuya Açıklanacak Finansal Tablolar ile Bunlara İlişkin Açıklama ve Dipnotlar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (26.05.2023 tarihli ve 32202 sayılı RG): Bankalarca hesaplanacak olan NİFO'nun kamuya açıklanmasını teminen söz konusu Tebliğde değişiklik yapılmıştır. NİFO ile bankaların, uzun vadede maruz kalabilecekleri fonlama riskinin likidite düzeylerinin bozulmasına yol açmasının önlenmesi ve varlıklar ile yükümlülükler arasındaki vade uyumu dikkate alınarak likidite riskinin kapsamlı ölçümü sağlanmıştır. İlave olarak, bu tebliğle bankalarca hesaplanacak NİFO'nun kamuya açıklanması sağlanarak piyasanın şeffaflığı amaçlanmıştır.

4.1.4. Genelgeler

Elektronik Bankacılık Hizmetlerinde ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasında Kimlik Doğrulama ve İşlem Güvenliği için Sağlanması Gereken Kriterler Hakkında 2023/1 sayılı Genelge:

Bankaların Bilgi Sistemleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin (BSEBY) 34 ve 35 inci maddelerinde elektronik bankacılık hizmet kanallarında kimlik doğrulama ve işlem güvenliğinin nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğine ve bu kanallar üzerinden gerçekleştirilecek işlemler için hem banka hem de müşteriler için inkâr edilemezliği ve sorumluluk atamayı mümkün kılacak teknikler kullanılması gerektiğine, 38 inci ve 39 uncu maddelerinde ise; internet bankacılığı ve mobil bankacılık dağıtım kanalları özelinde bu hususlara ilişkin ilave hükümlere yer verilmiştir. Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin (UKTY) 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında ise, bir bilişim veya haberleşme cihazı üzerinden yazılı şeklin yerine geçecek nitelikte sözleşme ilişkisi kurulması şartları sayılmıştır. Ayrıca Dijital Bankaların Faaliyet Esasları ile Servis Modeli Bankacılığı Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında, sözleşme ilişkisinin elektronik ortamda kurulması halinde sürecin UKTY'ye uygun olarak yürütülmesi ve sunulan hizmet kanallarının BSEBY'de yer verilen güvenlik kriterlerine uygun olması gerektiği hususları düzenlenmiştir. Bu kapsamda, yukarıda anılan Yönetmeliklerde yer alan hükümlerin nasıl uygulanacağı konusuna açıklık getirmek ve yaşanabilecek tereddütleri gidermek amacıyla teknik kriterleri belirleyen Genelge, 23.03.2023 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

4.2. Kurul Kararları

Tüketici Kredilerine İlişkin Vade Sınırları ile Kredi Kartı Taksit Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Kurul Kararı (05.01.2023 tarihli ve 10479 sayılı Kurul Kararı): Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin yedinci fıkrası, Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 12/A maddesinin altıncı fıkrası ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11/A maddesinin beşinci fıkrası uyarınca; makro ihtiyati tedbirler çerçevesinde yenilenmiş ürün niteliğinde olan cep telefonu alımlarında kredi kartları için taksitlendirme sürelerine ve tüketici kredileri için vade sınırlarına ve kredi tutarına ilişkin değişiklikler yapılmıştır.

SYR Hesaplamasına İlişkin Değişiklikler Hakkında Kurul Kararı (31.01.2023 tarihli ve 10496 sayılı Kurul Kararı): Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca kredi riskine esas tutar hesaplamasında; parasal varlıklar ile parasal olmayan varlıklardan, tarihi maliyet cinsinden ölçülen yabancı para birimindeki kalemler dışında kalanların Türkiye Muhasebe Standartları uyarınca değerlendirilmiş tutarları ve ilgili özel karşılık tutarları hesaplanırken 30.12.2022 tarihine ait TCMB döviz alış kurunun kullanılabilmesine karar verilmiştir. İlave olarak, anılan Yönetmelikte yer alan KOBİ tanımına ilişkin ciro sınırının, yurt içi yerleşik KOBİ'ler açısından 500 milyon TL olarak belirlenmesine ve yurt dışı yerleşik KOBİ'ler açısından ise KOBİ'nin bulunduğu ülkenin bankacılık otoritesinin sermaye yeterliliği hesaplamasında kullandığı KOBİ tanımının kullanılmasına karar verilmiştir. Son olarak, yine anılan Yönetmelikte yer alan perakende kredi limiti 20 milyon TL olarak belirlenmiştir.

Deprem-Afet Bölgesindeki İllerde Yerleşik Kişiler Açısından Kredi Vade ve Kredi Kartı Taksit Sınırlarının Artırılması Hakkında Kurul Kararı (07.02.2023 tarihli ve 10503 sayılı Kurul Kararı): Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da meydana gelen deprem felaketi nedeniyle, mülga Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 12/A maddesinin altıncı fıkrası, Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11/A maddesinin beşinci fıkrası ve Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin yedinci fıkrası uyarınca bu illerde yerleşik kişiler ve bu illerde bulunan üye işyerlerine ödemesiz dönem uygulamalarında ve kredi kartı taksit sınırlarında esneklikler sağlanmıştır.

On İli Etkileyen Deprem Felaketi Hakkında Kurul Kararı (10.02.2023 tarihli ve 10507 sayılı Kurul Kararı): Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da meydana gelen deprem felaketi nedeniyle, uygulamada yaşanabilecek zorlukların önüne geçilmesi amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerin bir kısmı yerleşik gerçek kişiler açısından sonuç doğururken bir kısmı da bu felaketten etkilenen tüm müşteriler bakımından sonuç doğurmaktadır. Bu çerçevede, deprem felaketinden etkilenen yerleşik gerçek kişilere ilişkin olarak 01.01.2024 tarihine kadar geçerli olan düzenlemeler kapsamında:

- Kredi kartlarındaki asgari ödeme tutarı dönem borcunun %20'si olarak belirlenmiştir. Toplam kredi kartı limitinin, ilk yıl aylık net gelirin 4 katını, ikinci ve sonraki yıllar 8 katını aşmayacak şekilde belirlenebilmesi ve gelir düzeyi belirlenemeyen kişilerin kredi kartlarının toplam limitinin 5.000 TL'ye yükseltilmesi sağlanmıştır. Asgari tutarı ödenmeyen kredi kartlarının nakit kullanımına ve alışverişe kapatılması bankaların ihtiyarına bırakılmış ve kart borçlarının ötelenerek, bankaların ödemesiz dönemler tanımlayabilmelerine imkân sağlanmıştır.
- Müşteri talebi ile ertelenen tüketici ve taşıt kredilerinde vade sınırlarının dikkate alınmamasına karar verilmiştir.
- Deprem felaketinden etkilenen müşterilere ilişkin olarak 01.01.2024 tarihine kadar; kredi derecelendirme notları ile alınması zorunlu olan ilave belgelerin temini bankaların ihtiyarına bırakılmış ve kredilerin teminatı olarak alınan gayrimenkullerin değerlendirme süresi ertelenmiştir.
- Deprem felaketinden etkilenen bağımsız denetime tabi şirketlerce kredi kullanırken bankalara tevdi edilecek bilgi ve belgelere ilişkin süreler de uzatılmıştır.
- 07.02.2023 tarihli ve 10503 sayılı Kurul Kararında yer alan kredi vade sınırı ve kredi kartı taksit sınırına ilişkin sağlanan esneklikler de 01.01.2024 tarihine kadar uzatılmıştır.

Kurul Kararı ile ayrıca, deprem felaketinden etkilenen müşterilerin talebi halinde, kredi ödemelerinin asgari 6 ay süre ile ötelenmesi ve ötelemenin faiz/kâr payı talep edilmeksizin yapılması durumunda müşteri talebinin aranmaması, mağduriyete mahal verilmemesi ve her türlü kolaylık sağlanması yönünde kuruluş birliklerine talimat gönderilmesine karar verilmiştir.

On İli Etkileyen Deprem Felaketi Hakkında Kurul Kararı (Sermaye Yeterliliği ve Özkaynak Hesaplamasına İlişkin) (14.02.2023 tarihli ve 10508 sayılı Kurul Kararı): Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa (deprem/afet bölgesi) illerinde meydana gelen deprem felaketi nedeniyle:

- 01.07.2021 tarihli ve 9645 sayılı Kurul Kararı kapsamında bireysel kredi kartlarına ve ihtiyaç kredilerine uygulanan yüksek risk ağırlıklarının, 06.02.2023 tarihinden sonra deprem/afet bölgesindeki illerde yerleşik gerçek kişilere kullandırılanlar bakımından 01.01.2024 tarihine kadar uygulanmamasına,

- 28.04.2022 tarihli ve 10188 sayılı ve 21.10.2022 tarihli ve 10388 sayılı Kurul Kararları kapsamında ticari nitelikteki nakdi kredilere uygulanan yüksek risk ağırlıklarının, 06.02.2023 tarihinden sonra deprem/afet felaketinden etkilenen müşterilere kullandırılanlar bakımından 01.01.2024 tarihine kadar uygulanmamasına,
 - Payları Borsa İstanbul A.Ş. Pay Piyasası'nda işlem gören halka açık bankaların, 06.02.2023 tarihinden sonra bu piyasadan geri alım yoluyla edindikleri kendi hisse senetlerinin 01.01.2024 tarihine kadar; Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca çekirdek sermayeden indirim kalemi olarak dikkate alınmamasına ve Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uygulamasında kredi riskine esas tutar ve piyasa riskine esas tutar hesaplamasına dâhil edilmemesine,
- karar verilmiştir.

Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi İlan Edilen Diğer Yerler Hakkında Kurul Kararı (23.02.2023 tarihli ve 10524 sayılı Kurul Kararı): Kurul Kararı ile 07.02.2023 tarihli ve 10503 sayılı, 10.02.2023 tarihli ve 10507 sayılı ve 14.02.2023 tarihli ve 10508 sayılı Kurul Kararları kapsamında Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Hatay, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerine yönelik sağlanan imkânlardan Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler ve müteakip artçılar nedeniyle "Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi" ilan edilen/ edilecek diğer yerlerin de yararlandırılması sağlanmıştır.

Konut Kredilerinde ve Konut Teminatlı Kredilerde Uygulanacak Kredi Değer Oranı ve Azami Kredi Tutarı Hakkında Kurul Kararı (24.02.2023 tarihli ve 10525 sayılı Kurul Kararı): Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 12/A maddesinin altıncı fıkrası uyarınca tüketicilere, konut edinmeleri amacıyla kullanılacak kredilerde ve taşıt kredileri hariç konut teminatlı kredilerde, Enerji Sınıfı A ve B olan konutlar ile bunlar dışında kalan konutlar açısından kredi değer oranında farklılaştırmaya gidilerek kredi teminat oranına ilişkin güncellemeler yapılmıştır.

Yabancı Para Net Genel Pozisyon/Özkaynak Standart Oranının Artırılması Hakkında Kurul Kararı (09.03.2023 tarih ve 10534 sayılı Kurul Kararı): Yabancı Para Net Genel Pozisyon/Özkaynak Standart Oranının Bankalarca Konsolide ve Konsolide Olmayan Bazda Hesaplanması ve Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca iş günleri üzerinden hesaplanan yabancı para net genel pozisyon/

öz kaynak standart oranının mutlak değerlerinin haftalık basit aritmetik ortalaması ile 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca konsolide öz kaynak hesaplama dönemleri itibarıyla konsolide finansal tablolar esas alınarak hesaplanan yabancı para net genel pozisyon/öz kaynak standart oranının mutlak değeri için azami %5 olarak belirlenen sınır, mevcut makroekonomik koşullar dikkate alınarak azami %10 olarak değiştirilmiştir.

Zamanaşımına Uğrayan Mevduat Emanet ve Alacaklar Hakkında Kurul Kararı (27.04.2023 tarihli ve 10585 sayılı Kurul Kararı): Ülkemizde yaşanan deprem felaketi nedeniyle, 2022 yılı itibarıyla zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacağı bulunan hak sahipleri veya mirasçıları için Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 15.06.2023 olan son başvuru tarihinin, 15.09.2023 olarak uygulanmasına ve hak sahibi veya mirasçıları tarafından aranmayan 2022 yılına ilişkin tutarların faiz ve kâr payları ile birlikte 30.09.2023 tarihine kadar Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) TCMB'deki veya TMSF Kurulu tarafından belirlenecek bankalar nezdindeki hesaplarına devredilebilmesine karar verilmiştir.

Taşıt Kredilerine İlişkin Sınırların Değiştirilmesi Hakkında Kurul Kararı (27.04.2023 tarihli ve 10586 sayılı Kurul Kararı): Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin 12/A maddesinin altıncı fıkrası ile Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11/A maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 12 nci maddesi kapsamına giren mükellefler tarafından üretilen sadece elektrik motorlu taşıtlar için kredi vade sınırları ve kredi tutarının taşıtın değerine oranına ilişkin değişiklikler yapılmıştır.

İhtiyaç Kredileri, Bireysel Kredi Kartları, Taşıt Kredileri ile Taşıt Teminatlı Kredilerin Risk Ağırlıklarının Artırılması Hakkında Kurul Kararı (31.07.2023 tarihli ve 10630 sayılı Kurul Kararı): Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca sermaye yeterliliği standart oranlarının hesaplamasında; ihtiyaç kredilerinin (kredili mevduat hesapları dâhil), bireysel kredi kartlarının (kredi kartı harcamaları ve nakit çekimleri dâhil), tüketicilere kullanılacak binek araç edinimi amaçlı taşıt kredileri ile taşıt teminatlı kredilerin ve tüketiciler ile yapılacak finansal kiralama işlemlerinin risk ağırlıklarının artırılmasına karar verilmiştir.

Kredi Kartı Taksit Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Kurul Kararı (31.07.2023 tarihli ve 10631 sayılı Kurul Kararı): Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin yedinci fıkrası uyarınca, 11.01.2019 tarihli ve 8198 sayılı Kurul Kararı ile belirlenen kredi kartlarında taksitlendirme sürelerinin; havayolları, seyahat acenteleri ve konaklama ile ilgili yurt dışına ilişkin harcamalarda uygulanmamasına ve söz konusu harcamalarda taksitlendirme yapılmamasına karar verilmiştir.

Kredi Kartı Taksit Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Kurul Kararı (24.08.2023 tarihli ve 10654 sayılı Kurul Kararı): Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin yedinci fıkrası uyarınca, havayolları, seyahat acenteleri ve konaklama ile ilgili yurt dışına ilişkin harcamalarda taksitlendirme yapılmamasına dair 31.07.2023 tarihli ve 10631 sayılı Kurul Kararının, 31.07.2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ilişkin harcamalarda uygulanmamasına ve söz konusu harcamalarda taksitlendirme sürelerinin 3 ay olarak uygulanmaya devam edilmesine karar verilmiştir.

İkamet Amaçlı Gayrimenkul İpoteği ile Teminatlandırılan Kredilerin Risk Ağırlığının Artırılması Hakkında Kurul Kararı (24.08.2023 tarihli ve 10655 sayılı Kurul Kararı): Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca sermaye yeterliliği standart oranlarının hesaplamasında; tüketicinin kendisinin, eşinin veya 18 yaş altındaki çocuklarının malik olduğu en az bir konutunun bulunması halinde bu kişilere konut edinmeleri amacıyla kullanılacak ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılan kredilere ilişkin risk ağırlıklarının artırılmasına karar verilmiştir. Bu krediler için kredi riskine esas tutar hesaplamasında kredi riski azaltım tekniklerinin kullanılmamasına ve bahse konu yüksek risk ağırlıklarının Kararın alındığı tarihten sonra kullanılan yeni krediler için uygulanmasına karar verilmiştir.

Konut Kredilerinde ve Konut Teminatlı Kredilerde Uygulanacak Kredi Değer Oranı ve Azami Kredi Tutarı Hakkında Kurul Kararı (24.08.2023 tarihli ve 10656 sayılı Kurul Kararı): Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğin "Konut, taşıt ve tüketici kredilerine ilişkin sınırlamalar" başlıklı 12/A maddesinin altıncı fıkrası uyarınca, Yönetmeliğin 12/A maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen, tüketicilere, konut edinmeleri amacıyla kullanılacak kredilerde ve taşıt kredileri hariç konut teminatlı kredilerde azami kredi tutarının

teminat olarak alınan konutun değerine oranının; tüketicinin kendisinin, eşinin veya 18 yaş altındaki çocuklarının malik olduğu en az bir konutunun bulunması halinde %75 azaltılarak uygulanmasına karar verilmiştir.

Kredilerin Amacına Uygun Kullanılmasına İlişkin Kurul Kararları Hakkında Kurul Kararı (04.09.2023 tarihli ve 10659 sayılı Kurul Kararı): Kredilerin amaçları doğrultusunda kullanılmasını sağlamak için gerekli görülen bir makro ihtiyati tedbir olarak 07.07.2022 tarihli ve 10265 sayılı Kurul Kararı alınmış olup söz konusu Karar 21.10.2022 tarihli ve 10389 sayılı Kurul Kararı ile güncellenmiştir. Söz konusu Kararlar kapsamında, mevcut durumda bağımsız denetime tabi şirketlerin, yabancı para (YP) nakdi varlıklarının TL karşılığının 10 milyon TL'nin üzerinde olması ve bu şirketlerin YP nakdi varlıklarının; aktif toplamından veya son 1 yıllık net satış hasılatından büyük olanının %5'ini aşması durumunda bu şirketlere TL cinsinden yeni bir nakdi ticari kredi kullanılmamasına karar verilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda söz konusu Kararlar uyarınca:

- Belgelerin süresi içerisinde veya usulüne uygun olarak tevdi edilmemesi sebebiyle kredi kullanımları kısıtlanan şirketlerin, kredi kullanılan tarihler itibarıyla durumlarının bahse konu Kurul Kararları kapsamında belirlenmiş olan sınırlamalara aykırılık teşkil etmediğini veya bağımsız denetime tabi olmadığını belgelendirmeleri,
- Belirlenen sınırlamalara uymamaları veya bağımsız denetime tabi olmadıklarına ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunmaları sebebiyle kredi kullanımları kısıtlanan şirketlerin, mevcut durumda bahse konu aykırılıkları gidermiş olmaları, belirlenmiş olan sınırlamaları sağlayacaklarını beyan ve taahhüt etmeleri ve bu durumları belgelendirmeleri

kaydıyla Kurul Kararları uyarınca belirlenmiş olan kredi kullanımı sınırlandırmalarının söz konusu şirketler için kaldırılmasına karar verilmiştir.

Enflasyon Muhasebesi Uygulaması Hakkında Kurul Kararı (12.12.2023 tarihli ve 10744 sayılı Kurul Kararı): Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGGK) tarafından yayımlanan 23.11.2023 tarihli duyuruda, kendi alanlarında düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili kurum ya da kuruluşlara enflasyon muhasebesinin uygulanmasına yönelik farklı geçiş tarihleri belirleme konusunda serbestlik

tanınmıştır. Bu kapsamda, bankalar ile finansal kiralama, faktoring, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinin 31.12.2023 tarihli finansal tablolarının Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) 29 kapsamında yapılması gereken enflasyon düzeltmesine tabi tutulmamasına karar verilmiştir.

SYR Hesaplamasına İlişkin Değişiklikler Hakkında Kurul Kararı (12.12.2023 tarihli ve 10747 sayılı Kurul Kararı): Bankaların sahip oldukları menkul kıymetlerden, 01.01.2024 tarihi itibarıyla "Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Menkul Değerler" portföyünde yer alanların net değerlendirme farklarının negatif olması durumunda, bu farkların Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca hesaplanacak ve sermaye yeterliliği oranı için kullanılacak özkaynak tutarında dikkate alınmama imkânı tanınmasına karar verilmiştir. Diğer yandan, 01.01.2024 tarihinden sonra edinilen "Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Menkul Değerler" için anılan Yönetmeliğin mevcut hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesine karar verilmiştir. Ayrıca, 01.01.2024 tarihinden itibaren Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca kredi riskine esas tutar hesaplamasının, aksi yönde bir Kurul Kararı alınıncaya kadar, 26.06.2023 tarihine ait TCMB döviz alış kurunun kullanılması suretiyle devam ettirilmesine karar verilmiştir.

4.3. Yürürlükten Kaldırılan Düzenlemeler

Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik: 01.11.2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmış, söz konusu Yönetmeliğin risk grupları ve kredi sınırlamaları dışında kalan hükümleri gözden geçirilerek aynı isimle yeni bir Yönetmelik hazırlanmıştır. Yeni Yönetmelik 01.01.2024 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmek üzere 21.12.2023 tarihli ve 32406 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

4.4. Çalışması 2024 Yılında Tamamlanan Düzenlemeler

Enflasyon Muhasebesi Uygulamasına Başlama Tarihi Hakkında Kurul Kararı (11.01.2024 tarihli ve 10825 sayılı Kurul Kararı): Bankalar ile finansal kiralama, faktoring, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinin 01.01.2025 tarihinden

itibaren enflasyon muhasebesi uygulamasına geçmesine karar verilmiştir.

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (23.01.2024 tarihli ve 32438 sayılı RG): Yönetmelik değişikliği ile katılma hesaplarına ilişkin olarak sözleşme türü bazında ayrı havuz oluşturulmasına imkân tanıyacak hükümler ihdas edilmiş ve Yönetmelik ekinde yer alan “Günlük Birim Değerler Hesaplama Tablosu ve Açıklamaları” esnekliğin artırılmasını teminen Yönetmelik eki olmaktan çıkarılmıştır. Kişilerin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla, kanıtlanabilir onay veya talep olmaksızın kişiler adına kredili hesap dâhil herhangi bir hesaba açılmayacağı, hesabın limitinin artırılmayacağı ve herhangi bir tahsilat yapılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, kredili hesap limitlerinin azaltılması durumunda hesap sahibinin bilgilendirilmesi gerektiği düzenlenmiştir. İlâveten, bir takvim yılı içinde zamanaşımına uğrayan ve tutarı 250 TL ve üzerindeki hesapların TMSF’ye devredileceği hususunda mudilere iadeli taahhütlü mektupla bildirimde bulunma limitine ilişkin olarak Kurula, Fonun görüşünü almak suretiyle bu tutarı değiştirme yetkisi tanınmıştır.

4.5. Etki Analizleri

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 101 inci maddesinin altıncı fıkrası uyarınca hazırlanan etki analizi çalışması kapsamında; ölçülebilir nitelikteki düzenlemeler için sayısal analiz sonuçları, diğer düzenlemeler için ise uzman görüşü çerçevesinde yapılan değerlendirmeler sunulmaktadır. Diğer taraftan, münferit kuruluş veya kişi bazındaki kararlar ile Bankacılık Kanununun 73 üncü maddesi kapsamında yer alabileceği düşünülen karar ve alt düzenlemelere dair etki analizlerine bu Raporda yer verilmemiştir.

● 4.5.1 Kanunlara İlişkin Etki Analizleri

27.12.2023 tarihli ve 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna İlişkin Etki Analizi (28.12.2023 tarihli ve 32413 sayılı RG): Geçici 35 inci madde ile geçici finansal güçlük yaşayan borçluların istihdama katkıda bulunmaya devam etmelerine imkân verilmesi, bu borçlulara ödeme gücü kazandırılması ve bunların mali kesime olan yükümlülüklerini yerine getirebilmelerinin sağlanması amacıyla söz konusu

borçlulara ait kredilerin yeniden yapılandırma süreçleri kolaylaştırılmış ve birtakım teşvikler sağlanmak suretiyle desteklenmiştir.

● 4.5.2. Yönetmeliklere İlişkin Etki Analizleri

Bankaların Net İstikrarlı Fonlama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmeliğe Dair Etki Analizi (26.05.2023 tarihli ve 32202 sayılı RG): Yönetmelik ile bankaların, uzun vadede maruz kalabilecekleri fonlama riskinin likidite düzeylerinin bozulmasına yol açmasının önlenmesi ve varlıklar ile yükümlülükler arasındaki vade uyumu dikkate alınarak likidite riskinin kapsamlı bir şekilde ölçülebilmesi sağlanmıştır.

Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe İlişkin Etki Analizi (01.09.2023 tarihli ve 32296 sayılı RG): Yönetmelikte yapılan değişiklik ile derecelendirme hizmetine yönelik talebin artması sebebiyle derecelendirme uzmanları ile derecelendirme komitesi üyelerine ilişkin mesleki yeterlilik şartları gözden geçirilerek, bu kuruluşların daha etkin bir şekilde faaliyetlerini sürdürmesi sağlanmıştır.

Bankalar ve Konsolide Denetime Tabi Kuruluşlarca Yapılabilecek Bağış ve Yardımlara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe İlişkin Etki Analizi (09.09.2023 tarihli ve 32304 sayılı RG): Yönetmelikte yapılan değişiklik ile bankalar ve konsolide denetime tabi kuruluşlarca Kızılay Derneğine ve AFAD’a yapılacak bağış ve yardımlar 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 59 uncu maddesinde düzenlenen bağış sınırlarından istisna tutularak, ülkemizde meydana gelmiş veya gelebilecek afetlerin ve acil durumların sebebiyet verdiği olumsuzlukların ortadan kaldırılması ve sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak bağış tutarının artırılması sağlanmıştır.

Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmeliğe İlişkin Etki Analizi (21.12.2023 tarihli ve 32406 sayılı RG): Yönetmelik ile bankalarca kredi yoğunlaşma riskinin daha etkin bir şekilde ölçülmesi ve kontrol edilmesi sağlanmıştır.

Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmeliğe İlişkin Etki Analizi (21.12.2023 tarihli ve 32406 sayılı RG): Risk Gruplarının Belirlenmesine ve Kredi Sınırlarına İlişkin Yönetmeliğe yansıtılan ve güncellenen hükümler neticesinde, Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin

Yönetmelikte kredi sınırlarının belirlenmesine yönelik geçerliliği kalmamış hükümler çıkarılmıştır. Ayrıca, kredilerin kullanılması esnasında ve kredi ömrü boyunca bankalarca talep edilen belgelerin kapsamı, nitelikleri ve bu belgelerin denetlenmesine ilişkin hükümler güncellenerek günümüz uygulamalarıyla uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe İlişkin Etki Analizi (29.12.2023 tarihli ve 32414 sayılı RG): Yönetmelikte yapılan değişiklikler ile tasarruf finansman şirketlerinin faaliyetlerini daha sağlıklı ve risk odaklı bir yaklaşım çerçevesinde sürdürebilmelerine yönelik olarak uygulamada karşılaşılan sorunlar giderilmiştir. Bu kapsamda, şirketlerin kurumsal bir yapıya kavuşturulmasına, gelir-gider dengelerinin sağlanmasına, müşteri haklarının korunmasına, likidite dengesinin faaliyetler ile uyumlu şekilde sürdürebilir olmasına, risk yönetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesine ve risk yoğunlaşmasının önüne geçilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Böylece, uygulama ve denetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde sürdürülmesi ve şirketlerin daha istikrarlı bir mali yapıya kavuşturulması sağlanmıştır.

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğe İlişkin Etki Analizi (23.01.2024 tarihli ve 32438 sayılı RG): Yönetmelikte yapılan değişiklikler ile katılma hesaplarına ilişkin olarak sözleşme türü bazında ayrı havuz oluşturulmasına imkân tanınmış, hesap açılışı ve limit değişikliklerine ilişkin ilave hükümler getirilerek kişilerin hak ve menfaatlerinin korunması amaçlanmıştır. Ayrıca, zamanaşımına uğrayan hesaplara ilişkin mudilere yapılacak bildirimde bulunma limitinin değiştirilmesi hakkında Kurula yetki verilerek limitin güncellenmesine ilişkin sürecin hızlandırılması sağlanmıştır.

● 4.5.3. Genelge ve Kurul Kararlarına İlişkin Etki Analizleri

On İli Etkileyen Deprem Felaketi Hakkında Kurul Kararlarına İlişkin Etki Analizi (10.02.2023 tarihli ve 10507 sayılı Kurul Kararı, 14.02.2023 tarihli ve 10508 sayılı Kurul Kararı, 23.02.2023 tarihli ve 10524 sayılı Kurul Kararı): Kurul Kararları ile 06.02.2023 tarihinde ve sonrasında ülkemizde meydana gelen deprem

felaketi nedeniyle deprem etkilerinin azaltılmasına ve depremden etkilenen vatandaşların borçlarına yönelik esneklik tanınmasına yönelik olarak, bankalarca veya diğer finansal kuruluşlarca “Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi” ilan edilen yerlerde yerleşik müşterilerin mağduriyetine mahal verilmemesi ve ilave finansman dâhil mümkün olan her türlü finansal kolaylığın sağlanması amaçlanmıştır.

Konut Kredilerinde ve Konut Teminatlı Kredilerde Uygulanacak Kredi Değer Oranı ve Azami Kredi Tutarı Hakkında Kurul Kararına İlişkin Etki Analizi (24.02.2023 tarihli ve 10525 sayılı Kurul Kararı): Kurul Kararı ile son dönemde konut piyasasında yaşanan gelişmeler değerlendirilerek kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması ve böylece finansal istikrarın güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yabancı Para Net Genel Pozisyon/Özkaynak Standart Oranının Artırılması Hakkında Kurul Kararına İlişkin Etki Analizi (09.03.2023 tarih ve 10534 sayılı Kurul Kararı): Kurul Kararı ile Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca iş günleri üzerinden hesaplanan YPNGP/özkaynak standart oranının mutlak değerlerinin haftalık basit aritmetik ortalaması ile 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca konsolide özkaynak hesaplama dönemleri itibarıyla konsolide finansal tablolar esas alınarak hesaplanan YPNGP/özkaynak standart oranının mutlak değeri için azami %5 olarak belirlenen YPNGP/özkaynak standart oranı, mevcut makroekonomik koşullar dikkate alınarak %10 olarak değiştirilmiş, böylece bankaların döviz varlık ve yükümlülükleri arasında kurmaları gereken dengeye ilişkin daha esnek hareket edebilmeleri sağlanmıştır.

Zamanaşımına Uğrayan Mevduat Emanet ve Alacaklar Hakkında Kurul Kararına İlişkin Etki Analizi (27.04.2023 tarihli ve 10585 sayılı Kurul Kararı): Kurul Kararı ile ülkemizde yaşanan deprem felaketi nedeniyle, 2022 yılı itibarıyla zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacağı bulunan hak sahipleri veya mirasçıların hak kaybına uğramamaları sağlanmıştır.

Taşıt Kredilerine İlişkin Sınırların Değiştirilmesi Hakkında Kurul Kararına İlişkin Etki Analizi (27.04.2023 tarihli ve 10586 sayılı Kurul Kararı): Kurul Kararı ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 12 nci maddesi kapsamına giren mükellefler tarafından üretilen sadece elektrik motorlu taşıtlar açısından kredi tutarı taşıt değeri oranı ve kredi vade sınırlarında değişiklik yapılarak elektrikli taşıt alımlarının desteklenmesi amaçlanmıştır.

Kredilerin Amacına Uygun Kullanılmasına İlişkin Kurul Kararları Hakkında Kurul Kararına İlişkin Etki Analizi (04.09.2023 tarihli ve 10659 sayılı Kurul Kararı):

Kurul Kararı ile finansal istikrarın güçlendirilmesine ve kaynakların daha verimli kullanılarak kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına yönelik atılan koordineli makro ihtiyati adımlar kapsamında alınan 07.07.2022 tarihli ve 10265 sayılı Kurul Kararı ile 21.10.2022 tarihli ve 10389 sayılı Kurul Kararı uyarınca uygulanan kredi kullandırım sınırlamalarına aykırılık sebebiyle yeni kredi kullanımları kısıtlanan şirketlerin aykırılık durumlarını düzeltmeleri şartıyla, tekrar kredi kullanabilmelerinin önü açılmıştır.

5. DENETİM FAALİYETLERİ

5.1. Mali Bünye Denetimi

Yerinde Denetim Faaliyetleri

Denetim faaliyeti, Bankacılık Kanununun ve diğer kanunların Kuruma verdiği yetkilerin meslek personeli tarafından kullanılması suretiyle ilgili kuruluşlarda gerçekleştirilen yerinde denetim faaliyetlerinin tamamını kapsamaktadır. Söz konusu faaliyetler, temel olarak denetimden sorumlu Başkan Yardımcılığına bağlı birimler tarafından bankalar ile Kurumun yetki ve görev alanı kapsamında olan diğer kuruluşların konsolide ve/veya konsolide olmayan bazda mali bünyelerine ilişkin çeşitli göstergelerin incelenerek analiz edilmesi ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

Denetime ilişkin usul ve esaslar, 22.07.2006 tarihli ve 26236 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılacak Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik kapsamında; denetim sürecine ilişkin faaliyetler, denetim rehberleri ve iyi uygulama rehberlerinin temel alınması suretiyle sürdürülmektedir.

Bahse konu faaliyetler, ilgili kuruluşların finansal sağlamlığının ve karşı karşıya bulunduğu finansal ve finansal olmayan risklerin analizini, Kanun ve ilgili mevzuata uyum seviyesinin denetlenmesini, gözetim biriminin rapor ve analizlerinde potansiyel sorunların ve kırılganlıkların tespit edilmesi ve olumsuz gelişme veya tespitler olması halinde standart raporlar düzenlenmesini ve en kısa sürede ilgili birimler ile karar mercilerinin bilgilendirilmesini kapsamaktadır. Denetim işlevinin yerine getirilmesinde, başta Kurum veri tabanı ve denetlenen kuruluşlardan yerinde elde edilen bilgiler olmak üzere çeşitli kaynaklardan yararlanılmaktadır.

Denetime ilişkin olarak ilgili kanunlarla Kuruma verilen görevler; Kurul, Başkanlık Makamı, Başkan Yardımcılığı, Daire Başkanlıkları ve bunlara bağlı olarak görev yapan denetim ekiplerinde görevlendirilen meslek personeli aracılığı ile yürütülmektedir.

Kurum; denetimin etkinliğinin, sürekliliğinin, yeterliliğinin ve denetim kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması amacı ile risk odaklı bakış açısına sahip dinamik bir yaklaşımla denetim yapmaktadır. Denetim grupları, finansal piyasalardaki gelişmeleri güncel kaynaklardan izlemekte ve uluslararası uygulamalar paralelinde hazırlanmış denetim rehberleri, iyi uygulama rehberleri ile risk odaklı denetim yaklaşımı çerçevesinde denetim faaliyetlerini yürütmektedir. Risk odaklı denetim yaklaşımı; dinamik, ileriye dönük, etkili ve ihtiyatlı olma prensibi ile kuruluşların risk seviyelerinin tespit edilerek, bu kuruluşlarda gerçekleştirilecek denetimin kapsamının, ölçeğinin, süresinin, içeriğinin ve yoğunluğunun belirlenmesidir. Risk odaklı denetim yaklaşımının amacı ise kuruluşların finansal sağlamlığı, maruz kaldıkları risklerin büyüklüğü ve risk yönetim kaliteleri hakkında bütüncül bir görüş oluşturmak ve kuruluşun finansal sağlamlığını tehdit edebilecek eğilimlerin erken tespitini sağlamaktır. Böylelikle kuruluşların maruz kaldığı riskler bazında bir sınıflama yapılmak suretiyle, her bir risk için bulundurulması gereken ideal sermaye tutarının tespiti için önemli bir bilgi kaynağı ortaya konulabilmekte, denetlenen kuruluşlarda varsa tespit edilen sorunlar faaliyetlerin emin ve güvenli bir şekilde devamını engelleyecek noktaya gelmeden gereken tedbirlerin alınması sağlanabilmektedir.

Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer düzenlemeler uyarınca yerinde denetimin kapsamı:

- Bankaların risk değerlendirmesinin yapılması ve risk profilinin belirlenmesi,
- Bankaların varlıkları, yükümlülükleri ve taahhütleri, özkaynakları, gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların analizi,
- Bankaların iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin yeterliliğinin ve etkinliğinin incelenmesi,
- Bankaların mali tablo ve kayıtlarının muhasebe ilke ve standartlarına uygunluğunun denetimi,
- Bankaların faaliyetlerinin, Bankacılık Kanunu hükümleri ile bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar hakkında diğer kanunlarda yer alan hükümlere uygunluğunun denetimi,
- Bankaların özellik arz eden faaliyetlerine ilişkin konuların incelenmesi,

- Finansal holding şirketleri ve/veya ana ortaklık banka ile bağlı ortaklık ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların konsolide denetimi,
- Faktoring, finansal kiralama, tüketici finansman ve tasarruf finansman şirketlerinin faaliyetlerinin denetimi,
- Varlık yönetim şirketlerinin faaliyetlerinin denetimi,
- Bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerinin denetimi,
- Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamındaki denetim,
- Derecelendirme kuruluşlarının yetkilendirilmesi aşamasında gerçekleştirilen denetim,
- Kuruluşlarca sağlanan bireysel ürün ve hizmetlerle ilgili olanlar dışında Kuruma ulaşan ve yerinde denetimi ilgilendiren ihbar ve şikâyetlerin incelenmesi,
- Cumhuriyet savcılıkları, MASAK Başkanlığı ve diğer kurum ve kuruluşların taleplerine istinaden yapılan incelemeler

olarak belirlenmiştir.

Bankaları, başta risk yönetimi çerçeveleri olmak üzere, çeşitli konularda yönlendirmek ve Kurum tarafından yapılan denetimlerde dikkate alınacak değerlendirme ölçütleri hakkında bilgilendirmek amacıyla iyi uygulama rehberleri yayımlanmaktadır. İyi uygulama rehberlerindeki ilkeler, sistemik önemli bankaların uygulamalarının etkinliğinin ve yeterliliğinin değerlendirilmesinde ölçüt olarak kullanılmakta ve denetim sırasında veya sonrasında denetim bulgularına ilişkin olarak Kurum tarafından yapılan değerlendirmelere ve alınan kararlara temel teşkil etmektedir. Diğer bankalar için iyi uygulama rehberlerinde yer alan hususlar ölçülülük prensibine göre dikkate alınmaktadır.

5.1.1. Denetim Döngüsü

Kurum tarafından yürütülen yerinde denetim süreci, başta Basel Komitesi'nin Etkin Bankacılık Denetimine İlişkin Temel Prensipleri olmak üzere, uluslararası en iyi uygulamalar dikkate alınarak risk odaklı, dinamik, etkin ve ileriye dönük bir denetim yaklaşımı oluşturacak şekilde belirlenmiştir.

Bankacılık denetimindeki en güncel gelişmelerle ve en iyi uygulamalarla uyumlu, Türk Bankacılık Sektörünün özelliklerine uygun bir denetim yaklaşımı için denetim süreci düzenli aralıklarla gözden geçirilmekte ve gerekli revizyonlar yapılmaktadır. Bu kapsamda, en son olarak Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen Finansal Sektör Değerlendirme Programı (FSAP) Raporu'nda denetim yaklaşımı ile ilgili olarak yer verilen öneriler de dikkate alınarak güncellenen denetim rehberleri aynı yıl Kurum Başkanlık Makamının onayı ile yürürlüğe konulmuştur.

2022 yılında güncellenen denetim rehberleri, EBA tarafından "İnceleme ve Değerlendirme Süreci (İDES) ile Stres Testi Hakkında Ortak Prosedürler ve Metodolojilere İlişkin Rehber" dikkate alınarak dinamik ve geleceğe yönelik bir yaklaşımla, Kurumun benimsediği risk odaklı denetim anlayışı ile bankaların risk profillerinin İDES derecelendirme sistemiyle ölçülmesine dayanmaktadır. Bu kapsamda, 2023 yılında tam kapsamlı mali bünye incelemelerinin yanı sıra daraltılmış mali bünye incelemeleri de gerçekleştirilmiş olup önceki yıla göre mali bünye raporlarının sayısında artış görülmüştür.¹

Risk odaklı denetim yaklaşımı çerçevesinde şekillendirilen yeni denetim döngüsü birbirini izleyen süreçlerden oluşmaktadır. Söz konusu sürecin şematik gösterimine aşağıda, her bir sürecin açıklamasına ise ilerleyen kısımda yer verilmiştir.

¹ 2022 yılında 24 adet Mali Bünye ve Derecelendirme Raporu oluşturulmuşken, 2023 yılında bu sayı 37'ye yükselmiştir.

Şekil 2: Denetim Döngüsü

Denetim Stratejisinin Belirlenmesi: Risk odaklı denetim yaklaşımı kapsamında yerinde denetimin ilk aşamasında, denetimden sorumlu Başkan Yardımcısının başkanlığında ilgili Daire Başkanları tarafından, Denetim Süreç Rehberinde belirlenen ve bankaların bir önceki dönem derecelendirme notları ile maruz kaldığı muhtelif risklerin büyüklüğü çerçevesinde oluşturulan denetim matrisi yardımıyla bankaların denetim sıklığı ve denetim kapsamı belirlenmektedir. Bu çerçevede yerinde denetim gerçekleştirilecek bankalar; denetim kapsamı, denetim grupları, grup başkanları ve yerinde denetim ekipleri belirlenerek Başkanlık Makamının onayına sunulmaktadır.

Risk Analizi Süreci (RAS) ve Denetimin Planlanması Süreci: Kurumun denetim döngüsü, bankalar nezdinde riskli görülen alanların belirlenerek denetimde önceliğin bu alanlara verilmesi, mevcut kaynakların belirlenen alanlara yönlendirilmesi suretiyle ilgili faaliyet alanlarında detaylı incelemeler yapılmasının sağlanması, böylelikle uzun vadede bankaların mali yapıları ile ilgili olarak zamanında ve daha sağlıklı değerlendirme ve derecelendirme imkânı elde edilmesi amacıyla tasarlanmıştır.

Denetim döngüsünün bu aşamasında, denetim ekibi tarafından bankanın risk yönetiminin yeterliliği hakkında bir ön değerlendirme yapılmaktadır. Bu değerlendirme, bankanın temel risklerinin yönetiminin, iç sistemlerinin, kredi yönetim ve uyum fonksiyonlarının yeterliliğinin değerlendirilmesini de içermektedir. Bu değerlendirme yapılırken;

bankanın en güncel risk değerlendirmesi ve yönetim, iş modeli ve karlılık, özkaynak yeterliliği, likidite yeterliliği dereceleri, İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci (İSEDES) raporu, bağımsız denetim raporları, Kuruma yapılan iç sistemler raporlamaları ve Kurum veri tabanı başta olmak üzere çeşitli veri kaynaklarından yararlanılmaktadır.

Risk analizi aşamasında, bankanın faaliyetlerinden kaynaklanan risklerin büyüklüğü ve bu risklere ilişkin risk yönetimi faaliyetlerinin kalitesine dair değerlendirmeler yapılarak her bir risk bazında net risk seviyesi tespit edilmekte ve sonuçlara hazırlanan ön değerlendirme mütalaasında yer verilmektedir.

Mütalaanın temel amacı, bankanın risk profilinin güncellenmesi, risk odaklı bir bakış açısıyla bankanın denetime konu edilmesi gereken alanlarının belirlenmesi ve banka için hazırlanacak denetim planına altyapı oluşturulmasıdır.

Risk Ön Değerlendirme sürecinden beklenen faydalar:

- Denetim sürecinin maksimum etkinlikte ve tutarlılık içinde icra edilmesi,
- Bankaların risk profillerindeki ve mali yapılarındaki gelişmelerin daha sistematik ve hızlı bir şekilde takip edilmesi,
- Denetim sürecinin, her bankanın risk profili çerçevesinde planlanarak yürütülmesi,
- Denetim kaynaklarının etkin bir şekilde risklerin yüksek olduğu faaliyet alanlarına tahsis edilmesi

şeklinde sıralanabilir.

Denetim planları, denetim ekibi üyelerinin tamamının katılımı ile Denetim Grup Başkanı tarafından hazırlanarak Denetim Yönetmeliği ve Denetim Rehberlerinde belirtildiği şekilde ilgili Daire Başkanı ve Başkan Yardımcısının uygun görüşüyle Başkanlık Makamı onayına sunulmaktadır.

Denetim planlarında esas olarak; bankanın risk analizi sürecinde belirlenen riskli alanları, denetim süreleri ve bu alanlarda yerinde denetim yapmak üzere görevlendirilecek meslek personeli belirlenmektedir. Denetim planının denetim döngüsü boyunca değişikliğe tabi tutulmadan uygulanması esas olmakla birlikte, gerekli hallerde Başkanlık Makamı onayı ile söz konusu planlar değiştirilebilmektedir.

Risk Değerlendirme ve İDES Derecelendirme

Süreci: Bankaların finansal sağlamlık analizlerinin yapılarak derecelendirme notlarının belirlendiği, genel risk profillerinin, risk yönetim ve iç kontrol-iç denetim sistemlerinin (suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanın önlenmesine yönelik sistem ve süreçleri dâhil olmak üzere) etkinliğinin konsolide bir bakış açısıyla ortaya konulduğu ve İSEDES raporlarının değerlendirildiği bir süreçtir. Derecelendirme sistemi; yönetim, iş modeli ve karlılık, sermaye yeterliliği ile likidite yeterliliği şeklinde dört ana bileşenden oluşmaktadır. Tüm bileşenlerin dereceleri birlikte değerlendirilerek bankanın nihai bileşik derecelendirme notuna ulaşılmaktadır. Uygulanan nihai derecelendirme sistemi, EBA tarafından da uygulanan ve uluslararası kabul görmüş olan İDES yaklaşımı dikkate alınmak ve Türk Bankacılık Sektörünün denetim ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle oluşturulmuştur. Ayrıca bankaların mali tablo ve kayıtlarının Tek Düzen Hesap Planı Hakkında Yönetmelik, Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygunluğu da bu süreçte değerlendirilmektedir.

Basel düzenlemeleri kapsamında, bankaların içsel sermaye yeterlilik düzeylerine ilişkin kendi değerlendirmelerini içeren İSEDES'in tetkiki İDES derecelendirme süreci içerisinde gerçekleştirilmektedir. Özetle, İDES raporu ile çeşitli kalitatif ve kantitatif değerlendirme ölçütleri çerçevesinde ilgili kuruluşa bir derece verilmekte, bu derece ile de kuruluşlar mali bünye sağlamlığı açısından birbirleriyle ve ideal durumla karşılaştırılabilir hale gelmektedir.

Süreç sonunda, banka hakkında hazırlanan Mali Bünye ve Derecelendirme Raporu Daire Başkanlıklarına sevk edilmektedir.

Tamamlayıcı ve Tematik İncelemeler: İDES Derecelendirme ve Risk Değerlendirme süreçlerinin tamamlanmasının ardından denetim dönemi sonuna kadar mevzuata uyum denetimi, suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin politika ve süreçlerin MASAK düzenlemeleri ile uluslararası standartlara uyum düzeyi incelemeleri, denetim bulgularının gözden geçirilmesi, ihbar ve şikâyet incelemeleri ve diğer incelemelerin gerçekleştirildiği süreçtir.

Tablo 4: Denetim Kapsamındaki Kuruluşlar

Kuruluş Türü	2019	2020	2021	2022	2023*
Bankalar	53	54	56	57	63
Mevduat Bankaları	32	32	32	32	33
Katılım Bankaları	6	6	6	6	9
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	13	14	16	16	20
TMSF Bünyesindeki Bankalar	2	2	2	3	1
Banka Dışı Mali Kuruluşlar	114	111	114	119	120
Finansal Kiralama Şirketleri	23	22	22	21	20
Factoring Şirketleri	56	56	52	49	49
Finansman Şirketleri	15	15	18	20	20
Varlık Yönetim Şirketleri	20	18	22	23	25
Tasarruf Finansman Şirketleri	0	0	0	6	6
Diğer Kuruluşlar	221	215	222	227	224
Bağımsız Denetim Şirketleri**	38	28	28	25	25
Derecelendirme Kuruluşları	1	1	1	1	1
Değerleme Kuruluşları	134	139	146	152	152
Yabancı Banka Temsilcilikleri	41	40	40	41	38
Finansal Holding Şirketleri	0	0	0	0	0
Birlikler ve Diğer Kuruluşlar	3	3	3	3	3
5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu Kapsamında Faaliyet İzni Verilen Kuruluşlar	4	4	4	5	5
Toplam	388	380	392	403	407

* Kuruluş listesi 17.03.2024 tarihi itibarı ile güncel olup faaliyet alanlarına göre sıralanmıştır.

** Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları ile ilgili sorumluluklar 7192 sayılı Kanun uyarınca 2020 yılı başı itibarıyla TCMB'ye devredildiğinden, bu tarihten itibaren sadece bankalara bağımsız denetim hizmeti veren kuruluşları içermektedir.

5.1.2. Denetim Sonuçları

Denetimden sorumlu Başkan Yardımcılığı bünyesinde yer alan denetim ekipleri tarafından 2023 yılında yapılan denetimler sonucunda; mali bünye ve derecelendirme raporu, mevzuat denetimi, ihbar ve şikâyet vb. konularda toplam 172 adet rapor, 7 adet risk ön değerlendirme mütalaa ile MASAK Başkanlığınca talep edilen incelemelere ilişkin 2 adet rapor ve muhtelif konularda 237 adet mütalaa düzenlenmiştir.

İzleyen tabloda, 2023 yılında düzenlenen mütalaa ve raporların sayısı bir önceki yıl ile karşılaştırmalı olarak verilmektedir.

Tablo 5: Denetimler Sonucunda Düzenlenen Raporlar (Bankalar)

Konular	2022	2023
Risk Analizi Mütalaası / Risk Ön Değerlendirme Mütalaası*	30	7
Mali Bünye ve Derecelendirme Raporu	23	27
Mevzuat Denetimi	72	55
İhbar ve Şikâyet	81	55
Yurt İçi Şube İncelemesi	3	1
Diğer Mali Kuruluşlara İlişkin Mevzuat Denetimi	6	2
Diğer Mali Kuruluşlara İlişkin İhbar ve Şikâyetlerin İncelenmesi	3	8
Mütalaalar**	229	179
MASAK Başkanlığı Görevlendirmelerine İlişkin Raporlar	6	1
Diğer	0	1
Toplam	453	336

(*) İlgili yıldaki risk analizi mütalaası sayısı, 2022 ve 2023 yılları olmak üzere iki ayrı denetim dönemi için yapılan risk analizi sonuçlarını içermektedir. 2023 denetim dönemine ilişkin düzenlenen risk ön değerlendirme mütalaalarının büyük bir kısmı 2022 Aralık döneminde, kalan 7 adedi ise 2023 yılı içerisinde tamamlanarak sevk edilmiştir. Bu sebeple 2023 yılı risk ön değerlendirme mütalaa adedi önceki yıla kıyasla düşük görünmektedir.

(**) Mütalaalar, rapor düzenlenmesine gerek bulunmayan konularda, düzenleme taslaklarına verilen görüşlerde, düzenlenen raporlara ilişkin ilave görüş ve cevapların değerlendirildiği durumlarda düzenlenmektedir.

5.1.3. Banka Dışı Mali Kesime İlişkin Yapılan Denetimler

Factoring, finansal kiralama, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinden oluşan banka dışı mali kuruluşların denetimi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 01.10.2020 tarih ve 9181 sayılı Kararı ile kurulan Denetim V Daire Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir.

Banka dışı mali kuruluşların denetimleri; bilanço büyüklüğü, bu kuruluşlar hakkında Kuruma iletilen şikâyetler ve diğer kamu kurumları tarafından Kurumdan talep edilen incelemeler göz önüne alınarak belirlenen denetim planları çerçevesinde sürdürülmektedir. Bu çerçevede yerinde denetim

gerçekleştirilecek banka dışı mali kuruluşların denetim grupları ilgili Daire Başkanı ve Başkan Yardımcısının uygun görüşüyle Başkanlık Makamının onayına sunulmakta; verilen onay kapsamında denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Denetim V Dairesi tarafından 2023 yılında banka dışı mali kesime ilişkin yürütülen denetim faaliyetleri sonucunda toplam 85 adet rapor ve mütalaa hazırlanmıştır. Söz konusu denetim faaliyetleri kapsamında factoring, finansal kiralama ve tasarruf finansman şirketlerinin mevzuata uyum durumları, ortaklarının, yöneticilerinin ve çalışanlarının yeterlilikleri, sermaye tutarının faaliyetlerinin kapsamı ile uyumluluğu, muhasebe ve bilgi işlem sistemlerinin etkinliği ve bu şirketler hakkında yapılan şikâyetler gibi pek çok alanda incelemeler yapılmıştır.

Tablo 6: Denetimler Sonucunda Düzenlenen Raporlar (Banka Dışı)

Konular	2022	2023
Mali Bünye ve Derecelendirme Raporu	1	10
Mevzuat Denetimi	19	7
İhbar ve Şikâyetlerin İncelenmesi	5	9
Mütalaalar	71	58
MASAK Başkanlığı Görevlendirmelerine İlişkin Raporlar	7	1
TOPLAM	103	85

5.2. Risk Yönetimine İlişkin Denetim ve Analizler

Kurum tarafından risk ölçümüne ve yönetimine ilişkin olarak bankalarca kullanılan model ve teknikler ile süreçler de yerinde denetime konu edilmekte ve bu alanda analizler ve araştırmalar yürütülmektedir. Risk Yönetimi Daire Başkanlığınca yürütülen söz konusu çalışmalar kapsamında 2023 yılında; bankalarda risk yönetim sistemlerinin yeterliliğini ve standardizasyonunu sağlamak, kredi risk yönetiminin, beklenen zarar karşılığı hesaplamaları ile sermaye yeterliliği hesaplama süreçlerinin etkinliğini ve mevzuata uyumunu, likidite riski yönetiminin ve bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riskinin (BHFOR) yönetimini değerlendirmek amacıyla kapsamlı denetim faaliyetleri yürütülmüştür. Bu çerçevede:

- 3 kamu bankasında gerçekleştirilen BHFOR'ne ilişkin yerinde denetim faaliyetleri tamamlanmış ve ilgili bankalar talimatlandırılmıştır.
- Kredi riski yönetim sisteminin yeterliliğinin değerlendirilmesi hakkında 2 bankanın denetimi tamamlanarak ilgili bankalar talimatlandırılmıştır.
- İDDY'yi yasal kredi riski hesaplamalarında kullanmakta olan bir bankanın geliştirmiş olduğu yeni nesil modellerinin kullanımına ilişkin başvurusu incelenerek sonuçlandırılmıştır.
- Bankaların, "Kredi Tahsis ve İzleme Süreçlerine İlişkin Rehber" ile "Sorunlu Alacak Çözümleme Rehberi"ne (kredi yaşam döngüsü rehberleri) uyumunun ve bu kapsamda bankalarca gerçekleştirilen uygulamaların etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla hayata geçirilen karşılaştırmalı denetim (benchmarking) çalışması kapsamında 4 banka yerinde incelenmiştir.

Söz konusu denetim ve değerlendirme çalışmalarının yanı sıra 2023 yılında ayrıca:

- Basel Sermaye Uzlaşısı II. Yapısal Blok çerçevesinde, bankaların kendi bünyelerinde faaliyetleri nedeniyle maruz kaldığı riskleri detaylı şekilde değerlendirdikleri İSEDES kapsamında stres testi senaryoları oluşturulmuştur. Her bir banka uyguladığı bu süreç sonunda maruz kaldığı riskler nedeniyle ihtiyaç duyduğu ve ileride ihtiyaç duyabileceği ilave sermaye düzeyini tespit ederek yıl sonu itibarıyla hazırladığı İSEDES raporunu Kuruma iletmektedir.

- Basel Bankacılık Denetim Komitesi (BCBS) ve FSB'ye ilişkin uluslararası düzeyde devam eden çalışmalara, muhtelif seviyelerde katılımcıları olan komite ve çalışma gruplarının faaliyetlerine katılım ve katkı sağlanmıştır.
- G20 faaliyetleri konusunda ilgili kurumlardan gelen görüş ve değerlendirme talepleri cevaplandırılmıştır.
- Basel Komitesi altında oluşturulan İklimle Bağlantılı TFCR'nin Basel düzenleme çerçevesinin yapısal blokları kapsamındaki çalışmalarına katılım sağlanmıştır. Ayrıca, bankaların İSEDES Raporlarında ayrı bir başlık altında hazırlamaları istenen, iklim kaynaklı finansal risklerin bankanın iş modeli ile risk profili üzerindeki etkisine yönelik değerlendirmeler ve bu risklerin bankanın sermaye ve likidite durumu üzerindeki olası etkilerine ilişkin niteliksel ve/veya niceliksel analizler incelenerek ayrı bir çalışma raporu hazırlanmıştır.
- Basel Bankacılık Denetim Komitesi tarafından Basel-III Final Reformlarının etkilerini görmek üzere altı ayda bir gerçekleştirilen uluslararası sayısal etki çalışmasına üç banka verisiyle katılım sağlanmıştır.
- BHFOR hesaplamalarına ilişkin banka hesaplamalarını karşılaştırmalı olarak analiz etmek amacıyla yerel sistemik önemli bankalar üzerinden analiz gerçekleştirilmiş ve çalışma sonuçlarına dair bir rapor hazırlanmıştır.
- Enflasyon muhasebesinin, bankaların karlılık ve sermaye düzeylerine olası yansımalarına dair etki analizi çalışması yapılmıştır.

5.3. Bilgi Sistemleri Denetimi

Kurum görev alanına giren kuruluşların bilgi sistemleri denetimi, Kurum personeli ve bağımsız denetim kuruluşları tarafından gerçekleştirilmekte olup bilgi sistemlerine yönelik düzenleme, uygulama ve denetim fonksiyonlarının etkin şekilde yerine getirilmesi Bilgi Sistemleri Uyum Dairesinin sorumluluğunda bulunmaktadır.

2023 yılında faaliyet izni başvurusu kapsamında 5 bankaya yerinde denetim yapılarak bilgi sistemleri denetim raporları hazırlanmıştır. 2 banka, 3 finansman ve 3 varlık yönetim şirketine ise Kurum içi diğer birimler ile birlikte koordineli şekilde yürütülen yerinde denetimler kapsamında bilgi sistemleri

denetim raporları düzenlenmiştir. Ayrıca, 6 tasarruf finansman şirketi nezdinde gerçekleştirilen özel kapsamlı denetimler çerçevesinde bilgi sistemleri denetim raporları hazırlanmıştır.

BDDK Bağımsız Denetim Takip Sistemi (BADES) tüm fonksiyonları ile etkin bir şekilde kullanılmakta olup bağımsız denetim bulgularının ve sızma testi sonuçlarının BADES'ten takibine yönelik faaliyetler gerçekleştirilmiştir. BADES üzerinden bağımsız denetim kuruluşlarına ilişkin kuruluş, denetçi, sözleşme bilgileri, bağımsız denetim ve Kurum bilgi sistemleri denetimi raporları, bu raporlara ilişkin bulgular, özet bilgiler ve aksiyon planları ile bağımsız kuruluşlarca gerçekleştirilen denetimlere ilişkin sızma testi raporları, bulguları ve aksiyon planlarına ilişkin bilgilerin elektronik ortamda takibi gerçekleştirilmiştir.

Bilgi Sistemleri Uyum Dairesine intikal ettirilen bilgi sistemleri raporları, ön incelemeden geçirilerek eksikliklerin giderilmesi yönünde bağımsız denetim kuruluşları ile iletişim kurularak aksiyon alınmış ve raporların değerlendirmeye esas alınabilir hale getirilmesi sağlanmıştır. Gereken durumlarda izin talebinde bulunan kuruluşlar ile bilgi sistemlerine ilişkin konularda toplantılar düzenlenmiştir.

Bağımsız denetim kuruluşlarınca ve Kurum personeline gerçekleştirilen bilgi sistemleri denetimi raporlarına ilişkin prosedürler ve örnek yazı şablonları güncellenerek uygulama faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Bilgi sistemleri değerlendirme ve uygulama faaliyetleri kapsamında, bilgi sistemlerine ilişkin mevzuata uyumsuzluk nedeniyle 33 adet mevduat bankası, 6 adet katılım bankası, 12 adet kalkınma ve yatırım bankası, 1 adet bilgi alışverişi kuruluşu, 5 adet finansal kiralama şirketi, 13 adet faktoring şirketi ve 6 adet finansman şirketine idari para cezası uygulanmıştır. İdari para cezası uygulanan toplamda 802 tane ayırık madde yer almaktadır.

Tablo 7: Bilgi Sistemleri Denetimi Sonucu Düzenlenen Raporlar

Denetimin Kapsamı	2022	2023
1. Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Gerçekleştirilen Denetimler		
Bilgi Sistemleri	-	28
Bilgi Sistemleri + Bankacılık/İş Süreçleri	57	86
Bankacılık/İş Süreçleri	-	-
Bilgi Sistemleri + Bankacılık Süreçleri (Konsolide Denetim)	28	29
2. Kurum Personelince Gerçekleştirilen Denetimler		
Planlı Denetim	-	-
Özel Kapsamlı	3	8
Faaliyet İzni	8	11
TOPLAM	96	162

Ayrıca, dolandırıcılık olaylarına ilişkin gözetim faaliyetleri kapsamında bankalardan dolandırıcılık ile ilgili periyodik olarak bilgiler alınarak incelenmiştir. Kuruma iletilen şikâyetlere konu

olan dolandırıcılık olaylarına ilişkin bankalardan ve ilgili taraflardan alınan bilgi ve belgeler incelenerek denetim çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

6. GÖZETİM FAALİYETLERİ

Gözetim faaliyetleri; bankacılık sektörünün finansal durumunun ve risklerinin izlenmesi, bankaların, yasal sınırlar başta olmak üzere ilgili mevzuata uyumlarının takip edilmesi ve bütün bunların makroekonomik gelişmeler ve uygulanan politikalarla birlikte analiz edilmesi faaliyetlerini içermektedir.

6.1. Banka ve Sektörel Bazda Gözetim Faaliyetleri

Denetim IV Daire Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan banka bazında ve sektörel gözetim faaliyetleri kapsamında; Kurum veri tabanı üzerinden Kurumun gözetim ve denetim alanına giren kuruluşlardan farklı sıklıklarda temin edilen veriler, diğer kamu kurumlarından temin edilen veriler, denetim raporları ve diğer Kurum içi ve Kurum dışı bilgi kaynakları kullanılmaktadır. Ayrıca mevcut ve potansiyel riskler ile yapılacak düzenlemelerin bankalar ve bankacılık sektörü üzerindeki olası etkileri değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, banka bazında ve sektörel bazda hazırlanan raporlar, çalışmalar ve bilgi notları ilgili birimlerle ve üst yönetimle paylaşılmaktadır.

Bankalara yönelik gözetim faaliyetleri kapsamında, her bir bankanın gözetiminden sorumlu meslek personeli tarafından, belirli aralıklarla veya gelişmelere bağlı olarak banka bazında raporlar, bilgi notları ve mütalaalar hazırlanmaktadır. Ayrıca bankalar risk odaklı bir yaklaşımla günlük, haftalık, aylık ve üç aylık veriler üzerinden yakından takip edilmekte ve bankaların mevzuatta belirtilen yasal sınırlara uyumu izlenmektedir. İlaveten banka derecelendirme/sıralama çalışmaları ve banka bazında detay içeren sektörel çalışmalar ile bankaların finansal performansları karşılaştırmalı olarak değerlendirilerek sistem içindeki durumları dikkate alınmaktadır.

2023 yılında banka gözetim faaliyetleri kapsamında; 31 adet banka gözetim raporu, 522 adet yasal sınırlar raporu ve 523 adet aylık rasyo raporu olmak üzere toplam 1.130 adet banka bazında rapor hazırlanmıştır.

Tablo 8: Banka Gözetim Raporları (Adet)

Banka Gözetim Raporları	2023
Banka Gözetim Raporu	31
Banka Özet Bilgi Notu	54
Yasal Sınırlar Raporu	522
Aylık Rasyo Raporu	523
Toplam	1.130

Sektör bazında gözetim faaliyetleri kapsamında ise; günlük, haftalık, aylık, üç aylık, altı aylık ve yıllık dönemlerde piyasa gelişmeleri, temel göstergeler, krediler, ülke riskleri, türev ürünler gibi çeşitli konu başlıklarında banka ve banka grubu bazında bilgileri de içeren gözetim raporları, bilgi notları ve sunumlar hazırlanmaktadır.

Gözetim faaliyetlerinin bir diğer önemli parçasını da stres testi ve likidite stres testi çalışmaları oluşturmaktadır. Söz konusu çalışmalar ile bankaların ve bankacılık sisteminin risklilik ve direnç düzeyi analiz edilmektedir. Gerçekleşme ihtimali düşük ancak etkisi yüksek makroekonomik risklere karşı Türk Bankacılık Sektörünün dayanıklılığının test edilmesinde çok önemli bir araç olan bu çalışmalar aynı zamanda bir erken uyarı vazifesi görmekte, ulaşılan sonuçlar denetim ve gözetim faaliyetlerinin önemli girdilerinden biri olmaktadır.

Ayrıca hem makro hem de mikro ihtiyati tedbir ve aksiyonların, bankalar ve sektör üzerindeki olası etkilerinin sayısal olarak ortaya konulabilmesini teminen söz konusu tedbirler hayata geçirilmeden önce çeşitli etki ve senaryo analizleri de gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, pandemi nedeniyle Kurum tarafından alınan ve uygulama süreleri uzatılmış olan istisnai düzenlemeler ve muhtelif kararların etki analizlerine ve bankaların yasal sınırlarına olan etkilerinin takibine de devam edilmektedir.

Diğer taraftan, gözetim faaliyetleri sadece bankacılık sektörü ile sınırlı olmayıp Kurumun gözetim ve denetimi altında lisanslı olarak faaliyette bulunan banka dışı mali kuruluşları da kapsayacak şekilde icra edilmektedir.

Yukarıda bahsedilen hususlar kapsamında, 2023 yılında sektörel bazda toplam 2.543 adet rapor, bilgi notu ve sunum hazırlanmıştır.

Tablo 9: Sektörel Raporlar ve Çalışmalar (Adet)

Sektörel Raporlar (*) ve Diğer Çalışmalar	2023
Haftalık Sunum	50
Haftalık Kurum Toplantısı Sunumu	26
Yurt dışı Kuruluşlara Yapılan Sunumlar	28
Türk Bankacılık Sistemi Temel Göstergeler Sunumu (Aylık)	12
Türk Bankacılık Sistemi Temel Veriler Raporu	12
Krediler Üç Aylık Gelişim Raporu	4
Stres Testi Raporu	1
Likidite Stres Testi Raporu	2
Türk Bankacılık Sektörü Karlılık Raporu	1
Türk Bankacılık Sektörü Özkaynak Raporu	1
YP Likidite Raporu	1
Banka Dışı Mali Kuruluşlar Raporu	1
Türk Bankacılık Sektörü Kur Riski ve Türev İşlemler Raporu	1
BHFOR Etki Analizi	2
SYR Düzenlemeleri Etki Analizleri	12
SYR Kur Etki Analizleri	4
SYR Diğer Etki Analizleri	7
TCMB Rezerv Yeterlilik Göstergeleri Çalışması	1
Banka Bazlı CDS Koşulu İçeren Borçlanmalar	1
Sistemik Önemli Bankaların Belirlenmesi	1
Yurt İçi ve Yurt Dışı Kuruluşlardan Veri/Bilgi Talebi	122
Afet Bölgelerinde Kullanılan Konut Kredilerine İlişkin Bilgi Notu	1
Haftalık Mevduat ve Katılım Fonları Gelişim Takip Raporu	52
Günlük Ticari Kredi-Mevduat Faiz Takip Raporu (Stok Veriler Üzerinden)	250
Günlük Ticari Kredi-Mevduat Faiz Takip Raporu (Akım Veriler Üzerinden)	250
Günlük Kredi Takip Raporu	250
Günlük Yabancı Para Mevduat ve Katılım Fonu Takip Raporu	250
Günlük Yurtdışı Bankalardan Alacaklar İle Yurtdışı Bankalara Borçlar Takip Raporu	250
Günlük Yabancı Para Net Genel Pozisyonu Takip Raporu	250
Günlük Kur Korumalı Mevduat Raporu	250
Günlük 50 Milyon TL Üzeri Kullanılan Ticari Krediler	150
Günlük 10 Milyon TL ve Üzeri Ticari Kredi Kullanımı	150
Günlük 1 Milyon TL ve Üzeri Ticari Kredi Kullanımı	150
Toplam	2.543

(*) Tablo, raporlar konusunda genel fikir vermek amacıyla oluşturulmuştur. Dönem içerisindeki koşullara bağlı olarak bazı raporlar birleştirilebilmekte veya belirli dönemlere ve ihtiyaçlara istinaden rutin olmaksızın hazırlanmaktadır.

Banka bazında hazırlanan gözetim raporları ile sektörel gözetim raporları birbirini tamamlamakta, bankacılık sisteminin potansiyelleri ve riskleri mikro ve makro düzeyde bir arada değerlendirilmekte, ayrıca proaktif bir yaklaşımla öne çıkan riskler belirlenmektedir.

Gözetim çalışmalarının yanı sıra, bankacılık sektörüne ilişkin gelişmeler hakkında Kurum Başkanı ve Kurul üyeleri sunum ve bilgi notları ile sürekli bilgilendirilmekte, çeşitli çalışma gruplarına katılım sağlanmakta, soru önergeleri dâhil diğer kamu kurum ve kuruluşlarından gelen bilgi ve görüş talepleri karşılanmaktadır.

Sistemik Önemli Bankalar Hakkında Yönetmelik uyarınca, her yıl ülkemizin sistemik önemli bankalarının belirlenmesi amacıyla veri toplama, değerlendirme ve analiz süreçleri yürütülmekte olup Kurul Kararı ile belirlenen sistemik önemli bankalar Kurumun ilgili birimlerine ve bankalara bildirilmektedir.

Ayrıca, Kurumun derecelendirme kuruluşları, yabancı yatırımcılar ve Dünya Bankası, IMF gibi diğer uluslararası kuruluşlar ile gerçekleştirdiği toplantılarda ülkemiz finansal sistemi ve bankacılık sektörü hakkında sunumlar yapılmakta ve karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmaktadır. Söz konusu görev ve sorumluluklar kapsamında mevcut kapasiteyi artırmak ve güçlendirmek için gerek yurt içi gerekse yurt dışı kuruluşlarla eğitim, toplantı ve teknik yardım/iş birliği çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

6.2. Ekonomik Gelişmelerin Değerlendirilmesi Faaliyetleri

Gözetim faaliyetlerinin destekleyici ve tamamlayıcı unsuru olmak üzere; Denetim IV Daire Başkanlığı ve Ekonomik Değerlendirmeler Daire Başkanlığı tarafından, ulusal ve uluslararası ekonomik ve finansal gelişmeler ve göstergeler, para ve sermaye piyasalarındaki hareketler (döviz alım/satımı, türev işlemler, tahvil, bono, ortaklık payı gibi finansal varlık alım/satım işlemleri vb.) ve yurt içi ve yurt dışı araştırma kuruluşları tarafından yayınlanan Türkiye hakkındaki raporlar ve yetkili otoritelerin karar ve açıklamaları takip edilmektedir. Tüm bunların banka finansal tablolarına yansımaları ve olası etkileri değerlendirilerek Kurum üst yönetimine raporlanmaktadır.

7. UYGULAMA FAALİYETLERİ

Uygulama faaliyetleri başlığı altında yürütülen çalışmalar; izin ve yetkilendirme işlemleri ile değerlendirme ve uygulama faaliyetleri olmak üzere iki grupta toplanmaktadır.

7.1. İzin ve Yetkilendirme İşlemleri

Kuruluş ve faaliyet izinleri ile yetkilendirmeye ilişkin işlemler kapsamında; Kurumun görev alanına giren banka ve banka dışı mali kuruluşların yanı sıra bağımsız denetim, değerlendirme, derecelendirme kuruluşlarınca, Bankacılık Kanunu ve ilgili mevzuatta izne tabi tutulan konularda Kuruma yapılan başvurular incelenmekte, değerlendirilmekte ve sonuçlandırılmaktadır.

Bu çerçevede;

- Bankalara kuruluş, faaliyet, hisse devri, birleşme, devir, şube ve temsilcilik açma izinleri; banka dışı mali kuruluşlar olan finansal kiralama, faktoring, finansman ve tasarruf finansman şirketlerine ise temsilcilik açma izni dışında anılan diğer izinler verilmekte,
- Bankalar ile finansal kiralama, faktoring, finansman ve tasarruf finansman şirketlerinin sermaye artırım taleplerine ilişkin işlemler tekemmül ettirilmekte,
- Ana sözleşme değişiklikleri mevzuat çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Ayrıca,

- Bankalara değerlendirme, derecelendirme ve bağımsız denetim hizmeti verecek kuruluşların yetkilendirilmesi işlemleri ile varlık yönetim şirketi kuruluş ve faaliyet izin başvuruları sonuçlandırılmakta,
- Yukarıda sayılan kuruluşlarda görev alacak kişilerin mevzuatta belirtilen şartları taşıyıp taşımadıkları değerlendirilmekte,
- Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu kapsamında yer alan kuruluşların yetkilendirme işlemleri yürütülmektedir.

7.1.1. Kuruluş ve Faaliyet İzinleri ile Yetkilendirme İşlemleri

2023 yılında 1 mevduat bankasına, 2 yatırım bankasına, 2 (dijital) mevduat bankasına, 2 finansman şirketine, 2 varlık yönetim şirketine kuruluş izni; 3 yatırım bankasına, 3 finansman şirketine, 3 varlık yönetim şirketine, 2 (dijital) katılım bankasına faaliyet izni verilmiştir. Ayrıca, 1 değerlendirme kuruluşuna bankalara değerlendirme yapma yetkisi verilmiştir.

Tablo 10: Kuruluş ve Faaliyet İzinleri ile Yetkilendirme İşlemleri

Şirket Adı	Kurul Kararı Tarihi ve Sayısı	İşlem Türü
Kuruluş İzinleri		
Fair Finansman A.Ş.	16.03.2023 / 10537	Kuruluş
Asır Yatırım Bankası A.Ş.	23.03.2023 / 10541	Kuruluş
Ziraat Dinamik Banka A.Ş.	23.03.2023 / 10542	Kuruluş
BLG Varlık Yönetim A.Ş.	19.04.2023 / 10583	Kuruluş
AGS Altın Gezegen Varlık Yönetim A.Ş.	27.04.2023 / 10593	Kuruluş
SLM Yatırım Bankası A.Ş.	04.05.2023 / 10594	Kuruluş
Colendi Bank A.Ş.	03.08.2023 / 10639	Kuruluş
Enpara Bank A.Ş.	03.08.2023 / 10640	Kuruluş
Team Finansman A.Ş.	23.11.2023 / 10735	Kuruluş
Faaliyet İzinleri		
Hayat Finans Katılım Bankası A.Ş.	23.03.2023 / 10543	Faaliyet
T.O.M. Katılım Bankası A.Ş.	30.03.2023 / 10561	Faaliyet
Tera Yatırım Bankası A.Ş.	07.04.2023 / 10569	Faaliyet
Q Yatırım Bankası A.Ş.	01.06.2023 / 10620	Faaliyet
Hedef Yatırım Bankası A.Ş.	03.08.2023 / 10641	Faaliyet
Dgfin Finansman A.Ş.	19.10.2023 / 10670	Faaliyet
Fair Finansman A.Ş.	27.10.2023 / 10683	Faaliyet
BLG Varlık Yönetim A.Ş.	02.11.2023 / 10719	Faaliyet
AGS Altın Gezegen Varlık Yönetim A.Ş.	09.11.2023 / 10721	Faaliyet
Mint Finansman A.Ş.	23.11.2023 / 10731	Faaliyet
EPS Varlık Yönetim A.Ş.	26.12.2023 / 10762	Faaliyet
Yetkilendirme İşlemleri		
Analiz Taşınmaz Değerleme ve Danışmanlık A.Ş.	23.02.2023 / 10514	Değerleme Yetkisi

Diğer taraftan, 1 adet finansal kiralama şirketinin faaliyet izni iptal edilmiştir. Ayrıca, mevduat bankası olarak faaliyet göstermekte olan Adabank A.Ş., Kurulun 23.11.2023 tarihli ve 10729 sayılı Kararı ile

“katılım fonu kabulü” ve “finansal kiralama işlemleri” konusunda faaliyet izni verilmek suretiyle katılım bankası (Dünya Katılım Bankası A.Ş.) statüsüne geçmiştir.

Tablo 11: Faaliyet İzinleri ve Yetkileri İptal Edilen Kuruluşlar

Şirket Adı	Kurul Kararı Tarihi ve Sayısı	İptal Nedeni
Mercedes-Benz Finansal Kiralama Türk A.Ş.	30.11.2023 / 10737	Kanunun 50 nci maddesinin (e) bendi

7.1.2. Hisse Devri, Birleşme ve Bölünme izinleri

2023 yılında, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu kapsamında yer alan kuruluşlarla ilgili olarak detayları aşağıda verilen Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (Kurul) kararları ile muhtelif hisse devirlerine ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde izin verilmiştir.

1. Kurulun 12.01.2023 tarihli ve 10483 sayılı Kararı ile TEB Finansman A.Ş. sermayesini temsil eden payların, %86'sının BNP Paribas Personel Finance'den ve %14'ünün TEB Holding A.Ş.'den olmak üzere, tamamının Türk Ekonomi Bankası A.Ş. tarafından satın alınmasına 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 11 inci maddesi, Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi ile Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinin yedinci fıkrası çerçevesinde izin verilmiştir.
2. Kurulun 02.02.2023 tarihli ve 10499 sayılı Kararı ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş., T. Halk Bankası A.Ş. ve T. Vakıflar Bankası T.A.O.'nun Birleşim Varlık Yönetim A.Ş. sermayesinde %16'lık eşit oranlarda, toplamda ise %48 oranında B grubu payları edinmesine ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinin yedinci fıkrası ve Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları ile Devralınacak Alacaklara İlişkin İşlemler Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde izin verilmesine karar verilmiştir.
3. Kurulun 23.02.2023 tarihli ve 10515 sayılı Kararı ile Ahmet AKIN'ın Akın Faktoring A.Ş.'nin hakim ortağı olan Akın Holding A.Ş. (Holding) bünyesinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde "intifa hakkı tesisi ve çıplak mülkiyet" esaslarına göre gerçekleşen hisse devirleri sonucunda %100 oranında pay sahibi olmasına ve Holdingin kontrolünün el değiştirmesine, ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde izin verilmesine karar verilmiştir.
4. Kurulun 07.04.2023 tarihli ve 10568 sayılı Kararı ile Türk Ticaret Bankası A.Ş.'de TMSF'nin sahip olduğu %98,49567 oranındaki hissenin ihracatı Geliştirme A.Ş.'ye devrine 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca izin verilmiştir.
5. Kurulun 13.04.2023 tarihli ve 10575 sayılı Kararı ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca; Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (Banka) dolaylı ortaklarından Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'ye ait Koç Holding A.Ş. paylarının kısmi bölünme suretiyle Family Danışmanlık Gayrimenkul ve Ticaret A.Ş.'ye (Family A.Ş.) devredilmesi sonucu Family A.Ş.'nin Bankada dolaylı olarak %27,29 pay edinmesine ve Banka hisselerine yönelik planlanan satış işlemi sonrasında, Bankada doğrudan ve dolaylı olarak %10,62 oranında pay sahibi olan Semahat S. ARSEL'in Bankadaki doğrudan ve dolaylı payının %9,03'e düşmesine, Family A.Ş.'nin Bankanın nitelikli ortakları olan Koç Holding A.Ş.'de doğrudan ve dolaylı olarak %43,67 oranında, Koç Finansal Hizmetler A.Ş.'de ise dolaylı olarak %37,81 oranında pay edinmesine izin verilmiştir.
6. Kurulun 12.05.2023 tarihli ve 10600 sayılı Kararı ile Bankpozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş. (Banka) hisselerinin %79'unun Pay Fix Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş. tarafından satın alınmasına ilişkin olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesi ve Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında:
 - Tarshish Hapoalim Holdings and Investments Ltd.'nin Bankadaki doğrudan %99,9999976 oranındaki payının %0'a düşmesine,
 - Bank Hapoalim B.M.'nin Bankadaki dolaylı %99,9999976 oranındaki payının %0'a düşmesine,
 - Pay Fix Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.'nin Bankada doğrudan %79 oranında pay edinmesine,
 - Hamza KORK'un Bankada dolaylı olarak %79 oranında pay edinmesine izin verilmiştir.
7. Kurulun 14.08.2023 tarihli ve 10649 sayılı Kararı ile Adabank A.Ş.'nin (Banka) TMSF'ye ait %96,68 oranındaki hissesinin AHL Ahlatıcı Finansal Yönetim A.Ş.'ye satışına ilişkin Fon Kurulunun 01.06.2023 tarih ve 2023/235 sayılı kararı kapsamında Kuruma yapılan izin

başvurusunun değerlendirilmesi neticesinde, Banka'nın TMSF'ye ait %96,68 oranındaki hissesinin AHL Ahlatıcı Finansal Yönetim A.Ş.'ye devredilmesine 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrası ile Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca izin verilmesine karar verilmiştir.

8. Kurulun 22.09.2023 tarih ve 10667 sayılı Kararı ile, Star Digital Investments SPV Limited'in T.O.M. Katılım Bankası A.Ş.'de (Banka) %20 artı 1 adet oranında doğrudan pay edinmesine ve Dubai Islamic Bank PJSC'nin Bankada %20 artı 1 adet oranında dolaylı pay sahibi olmasına 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesi uyarınca izin verilmesine karar verilmiştir.
9. Kurulun 22.09.2023 tarihli ve 10667 sayılı Kararı ile, Star Digital Investments SPV Limited'in (Star Digital) TOM Finansman A.Ş.'de %20 artı 1 adet pay edinmesine, Star Digital'in %100 hissesinin Ahmet Yaşar AYDIN tarafından Dubai Islamic Bank PJSC'e devri suretiyle Star Digital'in kontrolünün el değiştirmesine ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 11 inci maddesi uyarınca izin verilmesine karar verilmiştir.
10. Kurulun 02.11.2023 tarihli ve 10717 sayılı Kararı ile Burgan Bank A.Ş.'nin (Banka) Burgan Bank K.P.S.C.'ye ait paylarından, Banka sermayesinin %52'sine tekabül eden bölümünün Kuveyt'te mukim Al Rawabi United Holding Company K.S.C.C.'ye (Al Rawabi) devredilmesine ilişkin olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesi ile Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesi ile 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 11 inci maddesi çerçevesinde;
 - Al Rawabi'nin Bankada doğrudan %52 oranında pay sahibi olmasına ve Burgan Bank K.P.S.C.'nin Bankadaki doğrudan payının %47,7'ye düşmesine,
 - Al Rawabi'nin, Burgan Finansal Kiralama A.Ş.'de dolaylı olarak pay sahibi olmasına izin verilmiştir.
11. Kurulun 02.11.2023 tarihli ve 10718 sayılı Kararı ile Erdoğan ŞİMŞEK'in Pozitif Varlık Yönetim A.Ş. sermayesinde %15 oranında A grubu imtiyazlı pay edinmesine, ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla Varlık Yönetim Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları ile Devralınacak Alacaklara İlişkin İşlemler Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi çerçevesinde izin verilmesine karar verilmiştir.
12. Kurulun 30.11.2023 tarihli ve 10737 sayılı Kararı ile Mercedes-Benz Finansal Kiralama Türk A.Ş.'nin Mercedes-Benz Finansman Türk A.Ş.'ye devri suretiyle Mercedes-Benz Finansman Türk A.Ş. çatısı altında birleşmesine, ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun (Kanun) 12 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca izin verilmesine, söz konusu birleşme işlemi neticesinde Mercedes-Benz Finansal Kiralama Türk A.Ş.'nin faaliyet izninin Kanunun 50 nci maddesinin (e) bendi uyarınca iptal edilmesine karar verilmiştir.
13. Kurulun 30.11.2023 tarihli ve 10739 sayılı Kararı ile Zip Finansman A.Ş. (Şirket) sermayesinde hâlihazırda %49,84 oranında B grubu imtiyazlı paya sahip olan OYAK Portföy Yönetimi A.Ş. Dördüncü Girişim Sermayesi Yatırım Fonunun Şirket sermayesinin %50,16'sına tekabül eden Zip International PTY LTD'ye ait A grubu imtiyazlı hisseleri devralarak Şirketteki payını %100'e çıkarması neticesinde söz konusu imtiyazlı payların devrine ve Şirket kontrolünün el değiştirmesine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları çerçevesinde izin verilmesine karar verilmiştir.
14. Kurulun 26.12.2023 tarihli ve 10761 sayılı Kararı ile Pasha Yatırım Bankası A.Ş. (Banka) hisse devir başvurusuna ilişkin olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 18 inci maddesi ile Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 11 inci maddesi çerçevesinde;
 - Pasha Holding LLC'nin Bankadaki doğrudan payının %49'dan %71,75'e çıkmasına,
 - Pasha Bank OJSC'nin Bankadaki doğrudan payının %50,9590'dan %28,21'e düşmesine,
 - Ador LLC'nin Bankada sahip olduğu %14,36 oranında dolaylı payının sıfıra düşmesine,
 - Bless LLC'nin Bankadaki %29,23 oranında dolaylı payının %43,59'a çıkmasına,
15. Kurulun 26.12.2023 tarihli ve 10763 sayılı Kararı ile; Pervin Finansal Kiralama A.Ş.'de (Şirket) %42 pay

oranına sahip Üs Holding A.Ş.'nin infisalı ile eş anlı olarak yerine kurulan Şükran Danışmanlık ve Yönetim A.Ş., İhsaniye Danışmanlık ve Yönetim A.Ş. ve Clarastra Danışmanlık ve Yönetim A.Ş.'nin her birinin Şirket'te %14 oranında pay edinmesine, ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 11 inci maddesi uyarınca izin verilmesine karar verilmiştir.

16. Kurulun 26.12.2023 tarihli ve 10764 sayılı Kararı ile Çözüm Faktoring A.Ş. aktifinde yer alan gayrimenkulün kısmi bölünme yoluyla iştirak hissesi karşılığında Digicom Dayanıklı Tüketim Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devredilmesi hususunun, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesi uyarınca, ilgili diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla izin verilmiştir.

Ayrıca, katılım bankaları da dâhil olmak üzere ülkemizde faaliyet gösteren katılım finans kuruluşlarının, yurt içi ve yurt dışında uygulanan ve ülkemiz koşullarına uygun yeni geliştirilecek garanti ve kefalet uygulamaları yoluyla her türlü kredi / finansman ihtiyaçlarının giderilmesine katkı sağlamak amacıyla 2023 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı, TKBB ve katılım bankaları ortaklığı ile Katılım Finans Kefalet A.Ş. kurulmuştur. Kurulun 27.02.2023 tarihli ve 10526 sayılı Kararı ile katılım bankalarının faizsiz bankacılık ilke ve standartlarına uygun olmak koşuluyla, Katılım Finans Kefalet A.Ş.'ye ortak olmalarına Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 8 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca izin verilmiştir.

7.1.3. Sınır Ötesi Faaliyet, Temsilcilik ve Şube Açılış İzinleri

2023 yılında 1 bankanın yurt dışında bağlı kuruluş kurmasına, 2 bankanın yurt dışındaki şirketlere iştirak etmesine ve 2 bankanın yurt dışında temsilcilik açmasına izin verilmiştir.

Bu kapsamda, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 14 üncü maddesi ve Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesi uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun:

- 12.01.2023 tarihli ve 10485 sayılı Kurul Kararı ile Akbank T.A.Ş.'nin Hollanda'da %100 iştiraki olacak bir şirket kurmasına,
- 03.08.2023 tarihli ve 10638 sayılı Kurul Kararı ile Aktif Yatırım Bankası A.Ş.'nin Irak'ın Bağdat şehrinde bir adet temsilcilik ofisi açmasına,
- 12.12.2023 tarihli ve 10748 sayılı Kurul Kararı ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin Kosova ve Romanya'da ortaklık kurmasına ve Mısır'ın başkenti Kahire şehrinde bir adet temsilcilik ofisi açmasına,
- 26.12.2023 tarihli ve 10756 sayılı Kurul Kararı ile Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.'nin Afrika'da çok uluslu finansal kuruluş statüsünde faaliyet göstermekte olan Africa Finance Corporation (AFC) ünvanlı kuruluşu, çıkarılmış hisselerinden 50 milyon adedinin satın alınması suretiyle iştirak etmesine izin verilmiştir.

Diğer taraftan, 12.05.2023 tarihli ve 10599 sayılı Kurul Kararı ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrası ve Bankaların İzne Tabi İşlemleri ve Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmeliğin 10 uncu maddesi çerçevesinde merkezi İsviçre'de bulunan Habib Bank AG Zurich ünvanlı kuruluşun Türkiye'de bir temsilcilik açması uygun görülmüştür.

Tablo 12: Yurt Dışında İştirak Edinimleri / Şube / Temsilcilik Ofisi Açılışları

Banka Adı	Ülke-İşlem	Tarih / Sayı
Akbank T.A.Ş.	Hollanda - Bağlı ortaklık	12.01.2023 / 10485
Aktif Yatırım Bankası A.Ş.	Irak - Temsilcilik Ofisi	03.08.2023 / 10638
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	Kosova / Romanya - İştirak	12.12.2023 / 10748
	Mısır - Temsilcilik Ofisi	12.12.2023 / 10748
Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.	Nijerya - İştirak	26.12.2023 / 10756

Tablo 13: Temsilcilik Açmasına İzin Verilen Yurt Dışında Kurulu Bankalar

Banka Adı	Menşe Ülke	Tarih / Sayı	Faaliyet Tarihi
Habib Bank AG Zurich	İsviçre	12.05.2023 - 10599	11.07.2023

7.2. Değerlendirme ve Uygulama Faaliyetleri

Değerlendirme ve uygulama faaliyetleri kapsamında, kuruluşların mevzuata uyumlu biçimde faaliyet göstermelerini teminen:

- Yerinde denetim ve gözetim sonuçlarından elde edilen raporlar,
- Banka ve banka dışı mali kuruluşlar ile bağımsız denetim şirketleri ve diğer kişi, kurum ve kuruluşlardan gelen bilgi ve belgeler

birlikte değerlendirilmektedir. Değerlendirmeler sonucunda:

- Belirlenen tedbirler, ilgili kuruluşlara gerekli işlemlerin tesisi için iletilmekte, denetim ve gözetim faaliyetlerinde de dikkate alınmakta,
- Bankacılık Kanunu kapsamına giren kuruluşlar ve konular hakkında Kuruma ulaşan ihbar ve şikâyetlere ilişkin ilgili mevzuat çerçevesinde gerekli idari işlemler tesis edilmektedir.

2023 yılında, yerinde denetim ve gözetim sonuçları ile ihbar ve şikâyetlerin değerlendirilmesi sonucunda, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu çerçevesinde izinsiz faaliyette bulunulması nedeniyle 2 adet, itibarın zedelenmesi ile ilgili olarak 1 adet, zimmet ile ilgili olarak 3 adet suç duyurusunda bulunulmuş, 4 adet geçici imza yetkisi kaldırma işlemi yapılmıştır. Ayrıca, bankalar hakkında 25 adet, faktoring şirketleri hakkında 4 adet ve finansal kiralama şirketleri hakkında 3 adet idari para cezası uygulanmıştır.

8. HUKUK İŞLERİ

2023 yılında, Kurumun taraf olduğu işlemlerin ve Kuruma ilişkin her türlü uyuşmazlığın adli ve idari merciler ile icra dairelerinde takibi, savunulması ve çözümlenmesi amacıyla Kurumun temsiline, hukuki konularda görüş bildirilmesine ve Kurum alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin işlemlerin yürütülmesine Hukuk İşleri Daire Başkanlığınca devam edilmiştir.

Bu kapsamda, Kurumun taraf olduğu davalara ilişkin bilgiler, söz konusu davaların niteliklerine göre sınıflandırılmak suretiyle aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 14: Taraf Olunan Davalar

Dava Türleri	2022		2023	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
İdari Davalar	1.617	86,2	1.649	86,1
Ceza Davaları	181	9,6	188	9,8
Hukuk Davaları	78	4,2	79	4,1
Toplam	1.876	100,0	1.916	100,0

Kurumun taraf olduğu davaların %86,1'lik kısmını idari davalar oluşturmakta olup bu davalar Demirbank T.A.Ş. küçük hissedarlarının açmış olduğu yargılamanın yenilenmesi talepli davalardan, Asya Katılım Bankası A.Ş.'ye ilişkin açılan idari davalardan ve gerek bankacılık mevzuatı gerekse de genel mevzuat uyarınca Kurul ve Kurum tarafından tesis edilen değişik idari işlemlere karşı açılmış iptal ve tam yargı davalarından oluşmaktadır.

Kurum tarafından yapılmış olan suç duyuruları neticesinde açılan ceza davaları ile bir kısım hukuk davaları da Kurumca takip edilmektedir. Yine yönetim ve denetimi ile temettü hariç ortaklık hakları TMSF'ye devredilen bankalara ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde yapılan başvurulara ilişkin hukuki süreçler ilgili mevzuat uyarınca Adalet Bakanlığı tarafından takip edilmekle birlikte, adı geçen Bakanlık tarafından talep edilen bilgi, belge ve değerlendirmeler kapsamında söz konusu süreçlere Kurum tarafından da katkı sağlanmaktadır.

Ayrıca, Kurumun ilgili daireleri tarafından Kurul gündemine sunulan ve Kurul tarafından haklarında yazılı başvuruda bulunulması yönünde karar verilen konularda 2023 yılında ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına 10 adet yazılı başvuruda bulunulmuştur. Aynı dönemde çeşitli mahkemeler, Cumhuriyet Başsavcılıkları ve kamu kurum ve kuruluşları da dâhil olmak üzere Kurum dışı 521 yazışma gerçekleştirilmiştir.

Hukuk İşleri Daire Başkanlığınca “hukuki konularda görüş bildirmek” görevi kapsamında, 2023 yılı içerisinde toplam 58 adet mütalaa verilmiştir. Bu mütalaalar bankacılık mevzuatının uygulanmasından düzenleme taslaklarına, Kurum ile yabancı ülkelerin gözetim ve denetim otoriteleri arasında imzalanan uluslararası mutabakat zabıtlarından, personel rejimine ilişkin uygulama sorunlarına kadar çeşitlilik göstermektedir.

9. FİNANSAL TÜKETİCİNİN KORUNMASINA YÖNELİK FAALİYETLER

Finansal istikrarın önemli bir destekleyicisi olarak kabul edilen finansal tüketicilerin haklarının korunması ve bilinçlendirilmesi amacıyla 2023 yılında da Kurum tarafından çalışmalara devam edilmiş, şikâyet ve başvuru takip süreci özenle yürütülmüştür.

Bireysel bankacılık ürün ve hizmetlerinin gelişmesi ve yaygınlaşması, dijitalleşme ile birlikte erişimin kolaylaşması sonucunda bankacılık sektörünün odağı gün geçtikçe bireysel / kitlesel bankacılığa doğru kaymaktadır. Bu doğrultuda, 15.04.2021 tarihli ve 9513 sayılı Kurul Kararı ile uygulamaya konulan Bireysel Bankacılık Analiz ve Derecelendirme Modeli (BAM) kapsamında, toplulaştırılmış verilere dayalı olarak yapılan tespitler sonucu hazırlanan aykırılık raporları Kurumun caydırıcılık gücünü arttırmakta ve yapılan analizler aracılığıyla mevzuata aykırılıkların temel nedenlerine ulaşılabilir. Bu çerçevede, Finansal Tüketici İlişkileri Daire Başkanlığında görevli meslek personeli tarafından 2022 yılında 5 bankada başlatılan denetim faaliyetleri 2023 yılında tamamlanmış olup toplamda 10 bankanın denetimi sağlanmıştır.

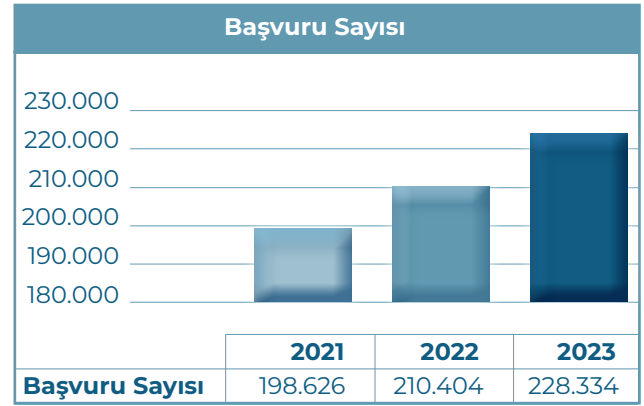
Pandemi döneminde tüketicilerin finansal işlemlerini çoğunlukla bankaların çağrı merkezleri üzerinden gerçekleştirmeye başlamış olmaları nedeniyle çağrı merkezlerinde yaşanan yoğunluğun, hizmet seviyesinin ve kalitesinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi özel bir önem kazanmıştır. Bu amaçla, 20.05.2020 tarihli ve 31132 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe giren Banka Çağrı Merkezlerinin Hizmet Seviyesinin ve Kalitesinin Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilen yerinde denetim faaliyetlerine 2023 yılında da devam edilmiştir.

Ayrıca, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 80 inci maddesinin (j) bendi uyarınca TBB ve TKBB üyesi bankalar ile bireysel müşteriler arasındaki ihtilafların değerlendirilmesini ve çözüme kavuşturulmasını temin etmek üzere oluşturulan Müşteri Şikâyetleri Hakem Heyetlerine 2023 yılında gerekli katılım ve katkı sağlanmıştır.

Çeşitli kanallardan Kuruma ulaşan başvuru ve şikâyetlerin tamamı öncelikle Finansal Tüketici İlişkileri Daire Başkanlığına intikal etmekte olup Daire bünyesindeki Ön İnceleme Birimi tarafından ön değerlendirmeye tabi tutulmakta, diğer kurumları ya da Kurumun diğer birimlerini ilgilendiren başvurular ilgili kurum ve kuruluşlara veya Kurumun ilgili birimlerine yönlendirilmektedir.

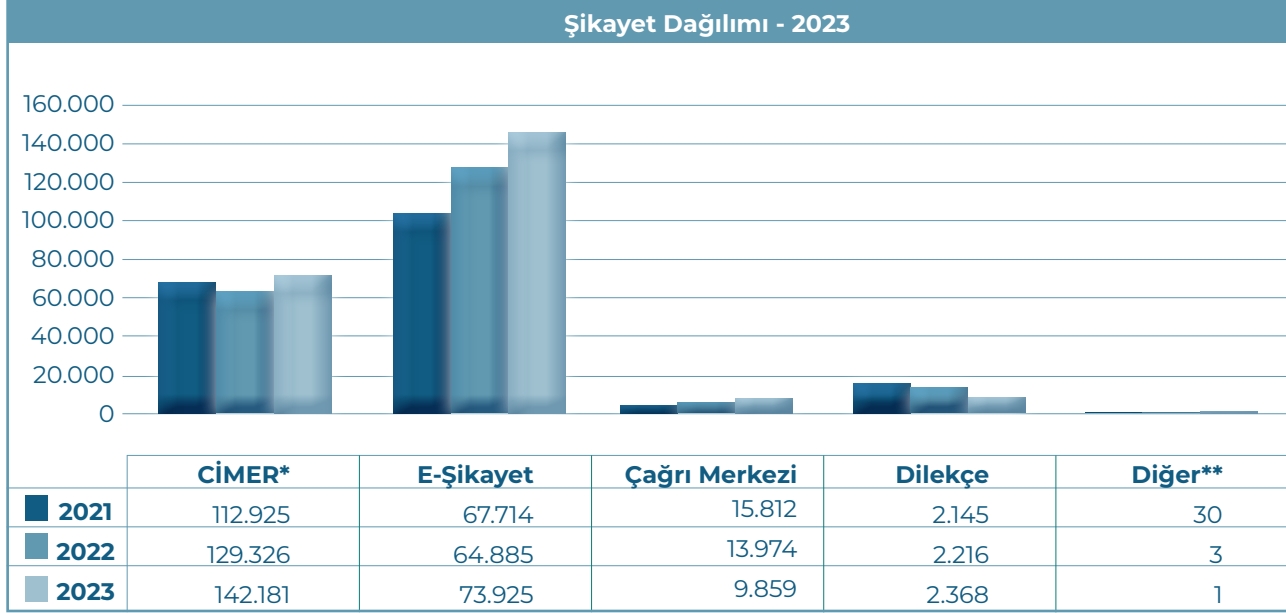
Başvuru kanalları üzerinden 2023 yılında ve daha önceki yıllarda Kuruma intikal etmiş olan toplam başvuru sayıları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 3: Kuruma Ulaşan Başvuruların Yıllar İtibarıyla Seyri

Toplam şikâyet sayıları 2021-2023 döneminde tedrici bir artış göstererek yıllar itibarıyla sırasıyla 198.626, 210.404 ve 228.334 olarak gerçekleşmiştir. 06.02.2023 tarihinde gerçekleşen deprem felaketinin ardından, özellikle "Doğal Afet – Depremzedelerin / Sel Mağdurlarının Talepleri" başlığı altında "bireysel kredi öteleme / yapılandırma / erteleme", "kredi kartı ve KMH limitleri" ve "sigorta / DASK işlemleri" konulu başvurularda yaşanan artış 2023 yılında Kuruma intikal eden şikâyet sayısında bir önceki yıla kıyasla gözlenen %8,5 oranındaki artışta etkili olmuştur.

2023 yılında Kuruma intikal eden tüm başvuruların başvuru kanalları itibarıyla dağılımı aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Grafik 4: Kuruma Ulaşan Başvuruların Başvuru Kanalları İtibarıyla Dağılımı

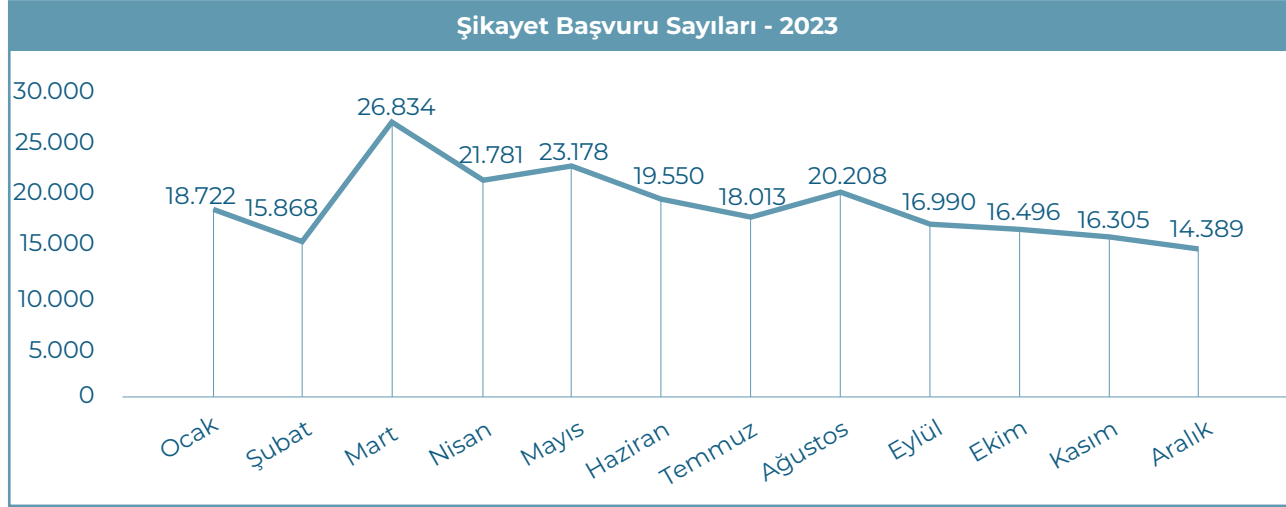
(*) Bilgi Edinme ve BİMER kanalları kapatıldığı için bu veriler devam eden sistem olan CİMER verilerine eklenmiştir.

(**) Diğer kanaldan yapılan başvurular E-şikâyet sistemine Kurum personeli tarafından manuel girilen başvurulardan oluşmaktadır.

Kurumun doğrudan başvuru kanallarını oluşturan E-şikâyet, Dilekçe ve Çağrı Merkezi aracılığıyla 2023 yılında toplamda 86.153 adet başvuru alınmış olup ağırlıklı olarak E-şikâyet ve Çağrı Merkezi kanallarının kullanıldığı gözlenmektedir. E-şikâyet kanalından Kuruma ulaşan şikâyet başvuruları 2022 yılına kıyasla %13,9 oranında artış göstererek 2023 yılında 73.925 adede yükselmiştir. 2020 yılı Nisan ayında şikâyet başvurusu kabul edilmeye başlanan Çağrı Merkezi üzerinden yapılan başvuru sayısı ise 2022 yılına kıyasla %29,4 oranında azalışla 2023 yılında 9.859 olarak gerçekleşmiştir.

2022 ve 2023 yıllarında en fazla şikâyet başvurusu (sırasıyla %61,5 ve %62,3 oranında paylar ile) CİMER üzerinden alınmış olup bu kanal üzerinden yıllar itibarıyla sırasıyla 129.326 ve 142.181 adet şikâyet başvurusu Kuruma ulaştırılmıştır.

2023 yılında tüm kanallardan Kuruma intikal eden başvuru sayılarının aylar itibarıyla seyri aşağıdaki grafikte görülmektedir.

Grafik 5: Kuruma Ulaşan Şikâyet Başvurularının Aylar İtibarıyla Seyri

Kuruma ulaşan şikâyet başvurularının 2023 yılındaki aylık seyri incelendiğinde Mart ayı itibarıyla ortalamanın üzerinde başvuru ulaştığı görülmektedir. Bu artışta, 06.02.2023 tarihinde yaşanan deprem felaketi nedeniyle “Doğal Afet – Depremzedelerin / Sel Mağdurlarının Talepleri” konulu başvurulardaki artış etkili olmuştur. Söz konusu depremin olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla bölgede yerleşik kişilere yönelik olarak alınan Kurul kararlarına uyumun gözetilmesi ve ilgili taleplerin karşılanması amacıyla “Doğal Afet – Depremzedelerin / Sel Mağdurlarının Talepleri” başlıklı başvurular ivedilikle bankalara iletilerek gerekli incelemeler hassasiyetle yapılmıştır.

Kuruma ulaşan şikâyet başvurularının konular itibarıyla dağılımı ise yandaki tabloda yer almaktadır.

Kuruma ulaşan başvuruların konularına göre dağılımı incelendiğinde, 2023 yılında Kuruma intikal eden toplam 228.334 adet şikâyet başvurusunun %17,9’unun “Bireysel Krediler”, %17,0’inin “Banka ve Kredi Kartları”, %14,2’sinin “Mevduat / Katılım Fonu İşlemleri” konu başlıklarında gelmiş olduğu görülmektedir.

Kurum Çağrı Merkezine gelen toplam çağrı sayısı 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla 87.447 ve 79.249 adet olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında Kurum Çağrı Merkezine ulaşan aramalara ilişkin veriler tabloda yer almaktadır.

Tablo 15: Kuruma Ulaşan Başvuruların Konularına Göre Dağılımı

Konu	2022	2023
Bireysel Krediler	44.792	40.832
Banka ve Kredi Kartları	38.145	38.842
Mevduat/Katılım Fonu İşlemleri	45.269	32.505
Doğal Afet-Depremzedelerin /Sel Mağdurlarının Talepleri	1	26.080
Başka Kurumun/ Kuruluşun Görev Alanına Giren Başvurular	20.061	17.788
Dolandırıcılık	2.513	17.780
Alternatif Dağıtım Kanalları	17.944	15.580
Ticari Kredi/Ürün	10.583	9.193
Banka Dışı Kuruluşlar	11.036	9.157
Tasarruf Finansman Şirketleri	3.341	7.729
İcraya İlişkin Sorunlar	9.547	6.164
Kredili Mevduat Hesabı İşlemleri	2.599	3.402
Müşterinin Sırrının İfşası	1.308	994
Somut Talep İçermeyen Başvurular	1.012	851
Kurumdan Tavsiye, Mütalaa Talepleri	1.358	655
Kurumdan Bilgi/ Belge Talepleri	729	430
Diğer	166	352
Toplam	210.404	228.334

Tablo 16: Aylar İtibarıyla Çağrı Merkezi Arama Verileri

	Toplam Çağrı Sayısı	Gelen Çağrı Sayısı	Kaçan Çağrı Sayısı	Sesli Yanıt Görüşme Sisteminde Sonlandırılan Çağrı Sayısı	Ortalama Görüşme Süresi (saniye)	Ulaşılabilirlik Seviyesi (%)	Karşılama Oranı (%)*	Hizmet Seviyesi (%)**
Ocak	7.117	5.096	79	1.942	246	100	98	89
Şubat	6.133	4.505	56	1.572	247	100	99	91
Mart	7.853	5.822	124	1.907	247	100	98	84
Nisan	6.743	4.948	85	1.710	242	100	98	84
Mayıs	7.970	5.980	91	1.899	234	100	99	88
Haziran	6.135	4.551	90	1.494	243	100	98	86
Temmuz	7.799	5.016	121	2.662	212	100	98	85
Ağustos	7.161	5.164	84	1.913	222	100	98	86
Eylül	5.998	4.297	44	1.657	217	100	99	88
Ekim	5.375	3.914	27	1.434	205	100	99	90
Kasım	5.609	3.941	31	1.637	212	100	99	87
Aralık	5.350	3.816	37	1.497	215	100	99	88
TOPLAM	79.243	57.050	869	21.324	229	100	98	88

(*) Karşılanma oranı (KO), çağrı merkezi temsilcilerine gelen çağrı sayısına (C) göre, karşılanan çağrıların (D) yüzdesidir (%KO=(D/C)x100). Yıllık, aylık ve günlük zaman dilimleri için ölçülebilmelidir.

(**) Hizmet seviyesi (HS); çağrı merkezi temsilcilerine gelen çağrı sayısına (C) göre, eşik süre içinde karşılanan çağrı sayısının (E) yüzdesidir.

Aylar itibarıyla arama verileri incelendiğinde; 2023 yılında Kurum Çağrı Merkezine toplam 79.249 adet çağrı ulaştığı, bunun 57.050 adedinin cevaplandırıldığı, 869 adedinin ise cevaplanamadığı görülmektedir. Söz konusu dönemde, Çağrı Merkezi ulaşılabilirlik seviyesi %100, karşılama oranı %98 ve hizmet seviyesi %88 olarak gerçekleşmiştir.

Ayrıca, bireysel nitelikte ürün ve hizmetlerle ilgili ihbar, şikâyet ve başvurular ile adli makamlarca Kuruma ulaştırılan inceleme talepleri Finansal Tüketici İlişkileri Daire Başkanlığı tarafından denetime konu edilmektedir. Denetim faaliyetleri kapsamında, 2023 yılında 134 adet rapor ve 24 adet mütalaa düzenlenmiş, 57 adet müzekkere Kurul gündemine alınmış ve yapılan denetimler sonucunda 57 adet Kurul kararı alınmıştır. Bahse konu Kurul kararları ile bankalara ve banka dışı kuruluşlara toplamda 56.439.180 TL idari para cezası uygulanmıştır.

10. VERİ VE SİSTEM YÖNETİMİ FAALİYETLERİ

Veri ve sistem yönetimi faaliyetleri; Kurum faaliyetlerine yönelik bilginin sistematik bir şekilde elde edilmesi, değerlendirilmesi, analiz edilmesi ve ihtiyaç duyan kullanıcıya zamanında, doğru, güncel ve anlaşılabilir nitelikte aktarılmasını içermektedir. Veri ve sistem yönetimi faaliyetleri kapsamında, Kurum fonksiyonlarını destekleyen uygulama ve araçların etkinliği ve çeşitliliği artırılmakta olup bu kapsamda 2023 yılında yürütülen faaliyetler aşağıda ana başlıklar itibarıyla özetlenmiştir.

Veri alım süreci: Bankaların yanı sıra finansal kiralama, faktoring, finansman, varlık yönetim ve tasarruf finansman şirketleri ile yabancı bankaların Türkiye’de kurulu temsilciliklerinden; mevzuat gereği, ilgili yasal sınırların izlenmesi ve Kurum denetim ve gözetim faaliyetleri kapsamındaki raporlama zorunluluğu uyarınca konsolide ve konsolide olmayan bazda günlük, haftalık, aylık, üç aylık, altı aylık ve yıllık dönemlerde toplam 249 çeşit form aracılığıyla veri alınmaktadır.

2023 yılında tasarruf finansman şirketlerinin elektronik raporlama sistemine entegre edilmesine ilişkin tüm çalışmalar tamamlanmış ve oluşturulan form paketi BDDK Gözetim Sistemi Raporlama Paketi’ne aylık frekansta gönderilmek üzere dâhil edilmiştir.

Ekonomi üst yönetiminin talebi doğrultusunda, hızlı veri alımına yönelik çalışmalar yoğunluk kazanmış ve ilgili güne ait seçilmiş veri setlerinden oluşan raporlamaların gün sonunda alınmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Kurumun denetim ve gözetimine tabi kuruluşlardan alınan periyodik raporlamalara ek olarak, iş birimlerinin hızlı veri ve bilgi ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak tasarlanan Hızlı Bilgi Aktarım Sistemi (HBAS), 2023 yılında da ilgili birimlerce aktif bir şekilde kullanılmaya devam edilmiş, iyileştirme çalışmaları sürdürülerek sistemin altyapısı güçlendirilmiştir.

Veri kalitesinin artırılması amacıyla, Bankacılık Veri Transfer Sistemi (BVTs) aracılığıyla alınan formların / verilerin meta verisinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmüş, ilgili mevzuat güncellemeleri ve ihtiyaçlar doğrultusunda 24 adet yeni gözetim formu oluşturulmuş, 20 adet gözetim formunun

şablon ve açıklamalarında değişiklik yapılmış ve 2 adet bağımsız denetim formu kullanıma açılmıştır.

Raporlanan formlardaki bilgi tutarlılığının sağlanması amacıyla kontrol kalemleri oluşturulmakta ve gerek form güncellemeleri gerekse kalite süreci kapsamında çapraz kontrol seti gözden geçirilmektedir. Kontrollerden geçen dönemsel raporlarda yapılan değişiklikler, veri kalitesinin artırılması amacıyla Kurum bilgisi dâhilinde gerçekleştirilmektedir. Bu amaçla oluşturulan ve kilit uygulaması olarak adlandırılan uygulama kanalıyla ilgili tarafların bilgi güncelleme işlemlerinin yapılması sağlanmaktadır. 2023 yılında faaliyete başlayan kuruluşların BVTs’ye tanımlamaları yapılarak periyodik raporlamaları Kuruma göndermeleri sağlanmıştır.

Resmî İstatistik Programı (RİP) kapsamındaki istatistiklerin kalite ilkelerine uygun olarak üretilmesini sağlamak, ulusal kalite ilkeleri ve göstergelerine ilişkin farkındalık yaratmak ve istatistiklerde iyileştirme alanlarını tespit etmek amacıyla "Resmî İstatistiklerde Ulusal Kalite İlke ve Standartları" doğrultusunda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından resmî istatistiklere yönelik kalite değerlendirmesi ve Kalite Logosu etiketlemesi yapılmaktadır. Bankacılık sektörüne ve banka dışı mali kuruluşlara ilişkin kamuoyu ile paylaşılan BDDK yayınlarının veri kalite değerlendirmelerine ilişkin süreç tamamlanmış olup Kurumun TÜİK Resmî İstatistik Kalite Belgesi bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü Verilerine İlişkin Periyodik Bültenler Yayımlanması: Çeşitli çalışmalar ve mevzuat değişiklikleri sebebiyle Haftalık Bülten, Aylık Bülten ve Banka Dışı Mali Kuruluşlar Bültenlerinin metaveri dosyalarında güncellemeler yapılmıştır. Güncel metaveri dosyaları güncelleme tarihi itibarıyla Kurumun Resmî internet sitesindeki ilgili alanlara yüklenmektedir.

RİP kapsamında yer alan ve Kurumun sorumluluğunda üretilen istatistiklerin yıl içerisinde hangi tarihlerde ve ne şekilde yayımlanacağını gösteren “Ulusal Veri Yayımlama Takvimi” 2024 yılı verileri ile güncellenmiş ve Kurum internet sitesinde yayımlanmıştır.

Kamuoyunun aydınlatılmasına yönelik olarak, bankacılık sektörüne ait:

- Günlük bazda; başlıca aktif ve pasif kalemleri ile bilanço dışı kalemleri,
- Haftalık bazda; krediler, takipteki alacaklar, menkul değerler, mevduat, diğer bilanço kalemleri, bilanço dışı işlemler, bankalarca saklanan menkul değerler-(nominal değer) ve bankalarca saklanan menkul değerler-(piyasa değeri), yabancı para pozisyonuna ilişkin veriler,
- Aylık bazda ise; bilanço, kar-zarar, krediler, tüketici kredileri, sektörel kredi dağılımı, KOBİ kredileri, sendikasyon seküritizasyon kredileri, menkul kıymetler, mevduat türler itibarıyla, mevduat vade itibarıyla, likidite durumu, sermaye yeterliliği, yabancı para pozisyonu, bilanço dışı işlemler, rasyolar, yurt dışı şube rasyoları ve diğer bilgilere ilişkin veriler

Kurum internet sitesi aracılığıyla paylaşılmaktadır.

Ayrıca, üç aylık bazda “İllere Göre Seçilmiş Bankacılık Sektörü Verileri (FinTürk)” verileri yayınlanmaktadır. Yayımlanan verilerin grafik ve tablo bazlı anlaşılabilirliğinin ve okunabilirliğinin sağlanması amacıyla “Temel Bankacılık Göstergeleri” ve aylık bazda finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri temel mali tabloları ile alacaklarına ilişkin bilgileri içeren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri bülteni yayımlanmaktadır.

2023 yılı içerisinde bankacılık sektörüne ilişkin fonksiyon ve sahiplik grubu ayırımında olmak üzere 9 tablodan oluşan “Haftalık Bülten”in, 17 tablodan oluşan “Aylık Bülten”in, üçer aylık dönemlerde 7 adet tablodan oluşan “İllere Göre Seçilmiş Bankacılık Verileri”nin ve sektör toplamında temel büyüklüklerin yer aldığı “Günlük Bülten”in yayınlanmasına devam edilmiştir. Ayrıca aylık olarak banka ve kredi kartı ayırımında kredi kartı bilgilerine ilişkin temel bazı bilgiler, çeyreklik dönemler itibarıyla “Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeler Raporu” bulunmaktadır. İlave finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri için aylık, varlık yönetim şirketleri için üçer aylık dönemler itibarıyla bültenler yayınlanmaktadır.

Söz konusu bilgiler, kullanıcılara Türkçe ve İngilizce dil seçeneği ile sunulmaktadır. Ayrıca, kullanıcı ihtiyaçlarının daha iyi karşılanması ve kullanım kolaylığı sağlamak amacıyla bültenlere ilişkin hazırlanan “Sıkça Sorulan Sorular” Kurum internet sitesinde yer almaktadır.

Yayımlanan verilerin grafik ve tablo bazlı anlaşılabilirliğinin ve okunabilirliğinin sağlanması amacıyla, hâlihazırda üçer aylık dönemlerde yayımlanmakta olan “Temel Bankacılık Göstergeleri” dokümanının kapsamı genişletilerek içerik ve görsel öğeler bakımından zenginleştirilmiştir.

Banka Dışı Mali Kuruluşların Temel Göstergelerine İlişkin Rapor Hazırlanması: Banka dışı mali kuruluşlara ilişkin üçer aylık dönemlerde yayımlanmak üzere “Faktoring, Finansal Kiralama, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Temel Göstergeler Raporu”na ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Diğer Kurum ve Kuruluşlarla Karşılıklı Bilgi Paylaşımına Yönelik Çalışmalar: Diğer kurum ve kuruluşlar ile mevzuat ve ikili anlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilen veri paylaşımına yönelik yeni taleplerin karşılanmasına ve ilgili sistemlerin bakımına ve idamesine ilişkin faaliyetlere 2023 yılı içerisinde de devam edilmiş, veri paylaşımlarının süreklilik içerisinde devam etmesine ilişkin geliştirmeler yapılmıştır. Yetkili kurumlar ve kamuoyu ile bilgi paylaşımı, ISO 27001 kapsamında verinin gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalar kapsamında:

- TÜİK tarafından yürütülmekte olan uluslararası veri gönderim sistemine ilişkin entegrasyon çalışmaları sürdürülmektedir.
- Para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesi ile ilgili konularda kurumlar arasında eşgüdüm ve iş birliğinin sağlanması amacıyla Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, TCMB, TMSF, MASAK Başkanlığı ve Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile mevcut protokoller çerçevesinde kurumlar arası düzenli bilgi paylaşımı sağlanmaktadır. Özellikle TCMB ile Kurum arasında, gün içerisinde sıklıkla güncellenen aktarım mekanizmaları ve otomatikleşen veri paylaşım altyapısı aracılığıyla oldukça sık frekanslarda kapsamlı veri paylaşımı yapılmaktadır. Kurumların görev ve yetkileri çerçevesinde ve artan bilgi ihtiyaçları doğrultusunda paylaşılan veri setinin kapsamı da genişletilmektedir.
- TÜİK, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Ticaret Bakanlığı ile veri paylaşımına ilişkin iş birliğinin

güçlendirilmesini, karşılıklı bilgi ihtiyacının tespit edilerek istatistik üretim süreçlerinde idari kayıtların daha etkin kullanılabilmesini ve veri aktarımının güvenli ortamda yapılmasını sağlamaya yönelik olarak bilgi paylaşımı ile ilgili esasların belirlenmesi amacıyla imzalanan protokol kapsamında veri alışverişi yapılmakta ve gerekli altyapı iyileştirme çalışmaları devam etmektedir.

- “E-Vedo Elektronik Veri Deposu” kapsamında imzalanan protokol uyarınca, e-Vedo platformunda yer alan yurtiçi ve yurtdışı organize ve tezgâh üstü piyasalarda gerçekleştirilen türev sözleşmelerine ait verilerin Kuruma aktarımı konusunda Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) ile iş birliği devam etmektedir. Bankacılık Kanununun ilgili maddelerinde yer alan hükümler uyarınca; görev alanıyla ilgili olarak faaliyet gösteren ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde periyodik bilgi paylaşımı amacıyla Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi Başkanlığı ile imzalanan veri paylaşım protokolü kapsamında düzenli günlük veri paylaşımı sürdürülmektedir.
- Gerek veri kalitesinin artırılmasını gerek veri paylaşım süreçlerinin hızlandırılmasını ve elektronik ortamda veri alışverişinin gerçekleştirilmesini teminen yeni protokoller yapılmakta ve ihtiyaca göre mevcut protokoller güncellenmektedir.
- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından, kamu kurum ve kuruluşlarının bilgi sistemlerindeki entegrasyon zorlukları, mükerrer ve çelişen veriler bulunması, bilişim sistemlerinde dil birliğinin sağlanamaması ve veri sahipliğinin belli olmaması gibi birçok sorunu çözmek amacıyla Ulusal Veri Sözlüğü çalışmaları başlatılmış olup Kurumca söz konusu çalışmalara katılım sağlanmaktadır.
- İçişleri Bakanlığı ile bankaların yurt içi şube bilgilerinin paylaşımına Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile gerekli kimlik doğrulama süreçleri geliştirilerek devam edilmiştir.
- Kurum, Bankacılık Kanununun muhtelif maddelerinde yer alan hükümler uyarınca, görev alanıyla ilgili olarak faaliyet gösteren ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde periyodik bilgi paylaşımının yanı sıra kuruluşlardan gelen diğer bilgi taleplerini de karşılamıştır.
- IMF, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ve sivil toplum örgütlerinin başlatmış olduğu

“Women in Finance” projesine dâhil olunmuş ve ülkemiz için bankacılık sektöründe gerek kadın çalışan gerek finansal hizmetlerden yararlanan kadın nüfusu açılarından istatistiklerin derlenmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

- IMF Veri Temini Anketi kapsamında, makro-finance göstergelere ilişkin Kurum veri tabanında bulunan veri içeriği kapsamında gerekli hazırlıklar yapılmıştır.
- FSB tarafından yürütülen küresel banka dışı finansal aracılık çalışması kapsamında, talep edilen verilerin kapsamı genişletilerek verilerin hazırlanması sürecinde ileriye yönelik anahtar oluşturulmuş ve güncel döneme ilişkin veriler hazırlanarak ilgili taraflar ile paylaşılmıştır.
- İslami Finansal Hizmetler Kurulu (IFSB) tarafından derlenen, İslami Finansa İlişkin İhtiyati ve Yapısal Göstergeler (PSIFIs) ve Ayrıntılı Finansal Tablolar (DFS) kapsamında talep edilen veriler hazırlanarak ilgili taraflarla paylaşılmaktadır.

BDDK İş Zekâsı (BİZ): BİZ uygulamasının yeni sürümüne geçilerek Kurum çalışanlarının hizmetine açılması sonrasında, kullanıcılara ileri analitik araçlar, ileri veri görselleştirme, gösterge tabloları, sorgu, anlık raporlama, analiz ve formatlı raporlama ile birlikte daha birçok konuda destek vermesi sağlanmıştır.

Kamuoyu ile paylaşılan verilere yönelik kontrollerin daha hızlı ve doğru bir şekilde gerçekleştirilebilmesi amacıyla Günlük Bülten ve Haftalık Bülten BİZ uygulamasında hazırlanarak ilave kontrol noktaları oluşturulmuş olup ihtiyaç halinde kontrol noktaları üzerinde gerekli güncellemeler yapılmaktadır. BİZ uygulamasında detaylı kontrol sağlayabilmek amacıyla oluşturulan FinTürk Bülteni ve Rasyo Analizi raporlarının kullanımı devam etmekte, ihtiyaç halinde gerekli güncellemeler yapılmaktadır. Kurum dışı paylaşılacak verilerin otomatik sorguları hazırlanmış olup kullanımına devam edilmektedir.

BİZ araçlarının farklı platformlarla çeşitlendirilmesi amacıyla teknolojik altyapısının güncellenmesine ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

BİZ uygulaması üzerinden erişilen Mali Analiz Raporlama Sistemi (MARS) uygulamasının mevzuat değişikliğine uyum çalışması tamamlanmış ve güncel dönem raporunun sağlıklı bir biçimde oluşturulması sağlanmıştır.

Vatandaşların Mevduat Hesaplarının e-Devlet Üzerinden Sorgulanması Hizmeti: Vatandaşların e-Devlet üzerinden hangi bankalarda mevduat hesaplarının olduğunu takip edebilmelerine ve varis – muris sorgulaması yapabilmelerine imkân sağlayan sisteme eklemeler yapılmış, Kurum içi kontrol süreçleri güçlendirilmiştir.

Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS): Kurum personelinden gelen talepler doğrultusunda EBYS'de gerçekleştirilen iyileştirme / geliştirme çalışmalarına 2023 yılında da devam edilmiştir. Sistem altyapısı geliştirilmiş, uygulama ara yüzünde kullanıcılara kullanım kolaylığı sağlayan iyileştirmeler yapılmıştır. İhtiyaç görülen alanlarda iyileştirmelere devam edilmektedir.

Kurum İnternet Sitesi: Mevcut altyapıya uygun şekilde, Kurum internet sitesi ve internet sitesine bağlı olan içerik yönetim sisteminin kullanımına devam edilmektedir. Bu kapsamda Kurum içi ihtiyaçlar doğrultusunda, gelişen teknolojiyle uyumlu ve geliştirilmeye açık, esnek ve modern tasarım prensiplerine uygun şekilde geliştirmeler devam etmektedir.

Kurum İnternet Sitesi: Kurum ihtiyaçları doğrultusunda intranet yenileme çalışmalarına devam edilmiştir. Esnek altyapısı sayesinde değişikliklerin kolay bir şekilde entegre edilebildiği intranet sitesinde Kurum çalışanlarına en iyi şekilde hizmet verebilmek için arayüzlerde ve fonksiyonlarda gerekli görülen iyileştirmeler yapılmıştır. İnternet sitesinin Kurum internet sitesi ve bilgi güvenliği uygulamaları ile entegrasyonu sağlanmıştır. Kurum içi diğer uygulamaların intranet sitesi ile uyumlu çalışması için dönüşümlere devam edilmiştir. İnternet sitesi ve buradan erişilen uygulamalara ilişkin erişim bilgilerinin raporlanabilmesi için gerekli altyapı oluşturulmuştur.

E-Şikâyet Uygulaması: Kurum tarafından gerekli görülen iyileştirmeler ve ilgili kuruluşlarca talep edilen ek geliştirmeler gerçekleştirilmiştir. e-Şikâyet uygulamasının e-Devlet kapısı, CİMER, bankalar ve ilgili diğer kuruluşlarla entegrasyonu işlemlerine ilişkin altyapı iyileştirme çalışmaları devam etmektedir.

Bağımsız Denetim Takip Sistemi (BADES): Kurum içi ve Kurum dışı kullanıcıların ihtiyaçları doğrultusunda bakım ve iyileştirme çalışmaları yapılmıştır. Değişen teknolojiye uygun ve gelişmiş

ihtiyaçları karşılayan yeni bir BADES tasarlanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Destek Hizmetleri Uygulamaları: Kurum intranet altyapısı üzerinden çalışan ve ilgili birimlerce kullanılan uygulamaya, 2023 yılı içerisinde gelen talepler kapsamında yeni modüller eklenmiş ve sistem güncellenen verilere göre hesaplama yapabilecek duruma getirilmiştir. Uygulamada talep edilen iyileştirmeler yapılmıştır.

BDDK Raporlama Sistemi (BRS) Teknik Destek: Kuruluşlar tarafından BRS destek e-posta adresi veya doğrudan telefon aracılığıyla iletilen sorunlar ilgili taraflarla iletişim halinde çözüme kavuşturulmuştur. Bu dönemde BVTS üzerinden raporlama yapan kuruluşların karşılaştığı sorunlara ilişkin yaklaşık 7.500 adet e-posta bildirimi alınmış, anlık takip edilen bu gönderilere ilişkin çözümler de yine e-posta kanalıyla ilgili taraflara iletilmiştir.

Raporlama Setleri Uygulaması: Kurumun denetim ve gözetimine tabi kuruluşlardan BVTS aracılığıyla periyodik olarak alınan formların açıklama ve şablonları ile formlar hakkında genel bilgilerin sunulması amacıyla geliştirilen bu uygulama ilgili birimlerin görüşleri ve talepleri doğrultusunda ve mevzuat değişiklikleri göz önünde bulundurularak iyileştirilmeye devam edilmiştir.

Diğer Kamu Kurumlarından Alınan Servislerin Tek Çatı Altında Toplanması Çalışması: Diğer kamu kurumları tarafından Kurumun erişimine açılan veya taraflar arasında imzalanan protokoller çerçevesinde erişilen veri ve servislerin Kurum içerisinde geliştirilen uygulamalara entegrasyonu, erişim güvenliğinin sağlanması, erişimlerin izlenmesi ve kimlik doğrulama yöntemlerinin sağlıklı yapılabilmesi amacıyla, Kurum dışındaki bütün servislere erişecek ara bir web servis ve bununla ilişkili izleme ve yönetim uygulamaları geliştirilmesine başlanmıştır. Bu kapsamda sorgu kapısı servisi ve uygulamasının ilk sürümü Kurum içinde hizmete açılmış olup geliştirme ve entegrasyon süreci devam etmektedir.

Sunucu Topolojisinde İyileştirme Çalışmaları: Gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik prensipleri doğrultusunda sunucu topolojisinde yenileme ve iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır. Kurumun artan ihtiyaçları nedeniyle, mevcut kaynaklardan maksimum fayda sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda, sistem kaynaklarının optimum kullanımı için gerekli çalışmalar yürütülmüştür.

BVTS Yenileme Çalışması: Bankacılık Veri Transfer Sisteminin sunduğu hizmetleri yeni teknolojiler kullanılarak ve mevcut sistemin destekleyemediği özellikleri ekleyerek yeniden geliştirme çalışmaları kapsamında, ilk sürümün dar bir veri seti ile kullanımına devam edilmiştir. Sistemin iyileştirme çalışmaları devam etmekte olup hedeflenen performans ve kalite kriterlerine ulaşılmasını müteakip bu kanaldan alınan veri setinin genişletilmesi planlanmaktadır. Mevcut BVTS'nin yerine geçmesi planlanan BVTS-2.0 uygulamasının geliştirilmesine başlanmış ve yapılan geliştirmeler sonucunda yeni sistem bazı raporlamalar için bankalara açılmış olup gerekli yazılım geliştirme süreci devam etmektedir.

ISO-CBDDO Entegre Görev Takip Sistemi Uygulaması: ISO (Uluslararası Standardizasyon Kurulu) ve CBDDO bilgi güvenliği yönetim ve denetim sistemlerinin Kurum içi görev yönetim süreçleri ile entegre olarak çalışabileceği bir altyapı uygulaması tasarlanmış ve geliştirilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda bilgi yönetimi süreçlerinin otomatize bir şekilde yapılmasına yönelik çalışmalara başlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi ile Koordinasyon: Bilinen ve yeni ortaya çıkan siber saldırılara karşı alınması gereken güvenlik önlemleri kapsamında, Hazine ve Maliye Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi (USOM) tarafından aktarılan önlemler ve kontroller gerçekleştirilmiştir. İlgili kurumlarla uyum içerisinde Kurum bilgi sistemlerinde yer alan güvenlik cihazları üzerinde sıfır gün saldırılarına yönelik önlemler alınarak gerekli sistemsel güncellemeler yapılmıştır.

Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'nin (BGYS) İşletilmesi: 2023 yılı içerisinde Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından gerçekleştirilen ISO 27001 kontrol denetimi başarılı bir şekilde tamamlanmış olup ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikasının kullanımı devam etmektedir. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisinin yayımladığı Bilgi ve İletişim Güvenliği Denetim Rehberine uygun şekilde kontroller gerçekleştirilerek gerekli iyileştirmeler yapılmıştır.

Bakım ve Lisans Anlaşmaları: Kurum bilgi sistemlerinin temel güvenlik unsuru olan güvenlik

duvarı ve bileşenlerinin lisans güncellemesi ve bakım destek anlaşması yapılmış olup sürüm yükseltmesi çalışması yürütülmüştür. Kullanılan Anti-virüs, URL filtreleme, NAC gibi siber güvenlik ürünlerinin lisans güncellemeleri yapılarak, güncel teknolojiye uygunluk sağlanmaya çalışılmıştır. Kurum tarafından kullanılmakta olan video konferans sistemlerinin lisans anlaşması yapılmış olup periyodik bakımları düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, Kurum bünyesinde bilişim cihazlarında kullanılan işletim sistemi ve veri tabanları gibi kurumsal lisans yenileme işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Eğitimler ve Çalıştaylar: Yerel ağ yönetimi ve güvenliğine yönelik olarak Cisco CCNA eğitimleri tamamlanmıştır. TÜBİTAK-ULAKBİM tarafından kamu kurumlarına açık kaynak kod dönüşümü kapsamında sunulan eğitim paketinden Linux ve yerli işletim sistemi Pardus'un eğitimleri başlamıştır. SSL Sertifikaları başta olmak üzere sertifikaların yapısının öğrenilmesi ve yazılım alanında kullanımının desteklenmesi amacıyla Active Directory eğitimi alınmıştır.

Kurum bilişim personeli tarafından, güncel teknolojik gelişmelerin takip edilebilmesi ve mevcut sistemde gerekli güncellemelerin yapılabilmesi amacıyla ilgili eğitimlere katılım sağlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Siber Güvenlik Dairesi Başkanlığının düzenlediği "Kamuda Yerli ve Milli Siber Güvenlik Ürünlerinin Yaygınlaştırılması" başlıklı ulusal çalışmaya katılım sağlanmıştır.

Sistemlerde Yapılan İyileştirmeler: Kullanıcı bilgisayarlarındaki işletim sisteminde ve ofis programlarında gerekli güncellemeler yapılmıştır. Bilişim sistemlerine ait periyodik donanım envanter çalışmalarına devam edilerek donanımlardaki mevcut durum tespit edilmiş ve donanım yedekliliği için çalışmalar yapılmıştır. Sunucu bilgisayarlarda güvenlik riskine karşı donanımsal yazılım ve işletim sistemi yama güncellemeleri gerçekleştirilmiştir. Kurumun internet üzerinden hizmet sunan bilişim sistemlerindeki olası güvenlik zafiyetlerini tespit etmek ve düzeltmeye yönelik olarak yıllık rutin penetrasyon testleri bilgi güvenliği yönetim sistemi kapsamında devam etmektedir.

11. DİĞER KURULUŞLAR VE KAMUOYU İLE İLİŞKİLER

11.1. BDDK Kurumsal İletişim Politikası

Üstlendiği vizyon ve misyon çerçevesinde, Kurum çalışmalarının gelişiminin ve belirlenmiş hedeflere ulaşma seviyesinin sürekli bir şekilde izlenmesi ve sonuçlarının açıklık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerine uygun olarak ilgili paydaşlar ile yalın, etkin ve çift yönlü bir iletişim çerçevesinde paylaşılması iletişim politikasının temel amacını oluşturmaktadır.

Kurumu tanıtmak, başta finansal sektöre yönelik olmak üzere toplum refahının artmasına katkıda bulunacak politikalar geliştirip uygulamak, finansal farkındalığın tesis edilmesi suretiyle kamuoyunun bilinçlenmesi konusunda destekte bulunmak, kamusal otorite olma bilinci ile kurulacak sağlıklı iletişim kanalları aracılığıyla Kuruma duyulan güveni, kurumsal imajı ve itibarı artırmak, Kurumun bağımsız, şeffaf, liyakata dayalı, teknik, ulusal ve uluslararası alanda öncü bir Kurum olduğu algısını desteklemek Kurumun iletişim stratejisinin bütüncül hedefleri arasında yer almaktadır.

Bu minvalde; Kurumun iletişim kapsamının, paylaşım içeriğinin, dayandığı ilkelerin, muhatap kitleye uygun iletişim kanallarının açıkça belirlenmesine yönelik olarak "Kurumsal İletişim Politikası" hazırlanmıştır. Söz konusu politika çerçevesinde Kurum internet sitesi ve sosyal medya hesapları Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Dairesi tarafından yönetilmektedir.

sıra başta Dışişleri Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı olmak üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla da bankacılık sektörünü ilgilendiren konularda görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Eşgüdüm Komitesi: Bankacılık Kanununun 100 üncü maddesi uyarınca, Kurum Başkanı ve başkan yardımcıları ile TMSF Başkanı ve başkan yardımcılarının müteşekkil Eşgüdüm Komitesi; bankacılık sisteminin genel durumu, kredi kuruluşlarının denetimleri sonucu alınacak önlemler, risk esaslı sigorta primlerinin hesaplanmasında kullanılmak üzere kredi kuruluşlarının mali bünyelerini gösteren analiz sonuçları, mevduat ve katılım fonu hesap adetleri, sigortalı mevduat ve katılım fonları ile toplam mevduat ve katılım fonu tutarları hakkında gerekli bilgilerin paylaşılmasını, TMSF'nin görev alanına giren konularda ve işlem tesis edilmesinin gerekli olduğu hallerde Kurum ile TMSF'nin azami düzeyde iş birliği yapmasını sağlamakla görevlidir. Komitenin 2023 yılı içerisinde üç aylık dönemler itibarıyla yaptığı toplantılarda, bankacılık sisteminin genel durumu, kredi kuruluşlarının denetimleri sonucunda alınacak önlemler, risk esaslı sigorta primlerinin hesaplanması ve TMSF tarafından işlem tesisi gereken durumlarla ilgili bilgi paylaşımında bulunulmuştur.

11.2. Yurt İçi Kuruluşlar ile İlişkiler

11.2.1. Kamu Kurum ve Kuruluşları

Bankacılık Kanununun 98 inci maddesine istinaden; para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesi ile ilgili konularda kurumlar arasında eşgüdüm ve iş birliğinin sağlanması amacıyla Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, SPK, MASAK, TMSF ve TCMB ile karşılıklı görüş alışverişi ve bilgi paylaşımına 2023 yılında da devam edilmiştir. Ayrıca bu kurumların yanı

11.3. Yurt Dışı Kuruluşlar

11.3.1. Yurt Dışı Muadil Otoriteler

Türk Bankacılık Sektörü uluslararası mali piyasalara sıkı ilişkilerle entegre olmuş bir yapıdadır. Bu kapsamda, bankalarımızın yurt dışı faaliyetlerinin denetim ve gözetimi hem ana ülke olarak ülkemizin hem de ev sahibi ülkenin mali sistemlerinin istikrarını ve güvenilirliğini yakından ilgilendirmektedir.

Türk bankaları rekabet gücünü ve pazar payını artırmak üzere yurt dışı şubeleri, temsilcilikleri ve mali iştirakleri aracılığıyla uluslararası piyasalarda faaliyetlerini sürdürmektedir. Diğer taraftan, artan küreselleşme ve rekabetin yanı sıra Türk mali piyasalarının yatırımcı açısından çekiciliği birçok yabancı bankanın ülkemizde iştirak, şube ve temsilcilik yapılanmalarıyla faaliyette bulunmasında etkili olmaktadır.

Ülkemizde bu çeşit yapılanmalarla faaliyette bulunan yabancı bankaların ana ülke denetim otoriteleri ile 2023 yılında toplantılar yapılarak karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulmuş, bankacılık sektörü ve makro değişkenlerin sektöre olan etkileri hakkında bu otoritelere bilgi verilmiştir.

Bankalarımızın yurt dışı iştirakleri, şube ve temsilcilikleri yoluyla yurt dışında yürüttükleri faaliyetlerini ve ana ortaklık ile bağlantılarını değerlendirmek için gerekli bilgilere ulaşabilmek, bu faaliyetlere ilişkin etkili düzenleme ve denetim faaliyetlerinde bulunabilmek amacıyla yabancı ülkeler ile iş birliğini kolaylaştırmak üzere uluslararası hukuki çerçevenin oluşturulmasına Kurumca devam edilmektedir.

Bankacılık Kanununun 98 inci maddesinde öngörüldüğü üzere, Kurum yabancı denetim otoriteleri ile düzenlediği ikili mutabakat zabıtları çerçevesinde, bu kuruluşlarla politikaların ve düzenlemelerin uyumlaştırılmasına yönelik iş birliği ve bilgi alışverişinde bulunmaktadır. 2023 yılında söz konusu mutabakat zabıtları çerçevesinde, yabancı denetim otoritelerinden gelen bilgi talepleri Kurumun ilgili birimleri ile koordinasyon sağlanarak yanıtlanmıştır. Ayrıca yabancı denetim otoritelerinden gelen eğitim talepleri karşılanmış, talep edilen konularda Kurumun yetkili birimlerince eğitimler verilmiştir.

Mutabakat zabıtları finansal istikrarın geliştirilmesi ve sürdürülebilir büyümenin sağlanmasına yönelik olarak anlaşmaya taraf olan denetleyici ve düzenleyici otoriteler arasında iş birliğini geliştirmeyi hedeflemektedir. Yurt dışı muadil denetim otoriteleri ile Kurum arasında imzalanan mutabakat zabıtları çerçevesinde taraflar, finansal istikrarın sürekliliğini sağlayacak yasal, düzenleyici ve kurumsal yapının güçlendirilmesi, uluslararası en iyi uygulamaların belirlenmesi ve yaygınlaştırılması konularında ortak çalışmak suretiyle finans sektörünün geliştirilmesine katkı sağlayacak eğitim programlarının düzenlenmesi ve tecrübelerin karşılıklı paylaşılması hususlarında iş birliğine önem vermektedir.

Kurumun kuruluşundan 2023 yıl sonuna kadar toplam 36 ülkeden 40 otorite ile mutabakat zaptı sonuçlandırılmış olup mevcut mutabakat zabıtlarına ilişkin bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 17: Yurt Dışı Muadil Otoriteler ile İmzalanan Mutabakat Zabıtları

Ülke	Kurum	İmza Tarihi
KKTC	KKTC Merkez Bankası	17.09.2001
Arnavutluk	Arnavutluk Merkez Bankası	19.10.2001
Romanya	Romanya Merkez Bankası	19.02.2002
Bahreyn	Bahreyn Merkez Bankası	30.07.2002
Endonezya	Endonezya Merkez Bankası	11.12.2002
Pakistan	Pakistan Ulusal Bankası	20.01.2004
Malta	Malta Finansal Hizmetler Otoritesi	10.12.2004
Yunanistan	Yunanistan Merkez Bankası	28.01.2005
Kırgızistan	Kırgızistan Merkez Bankası	17.05.2005
Azerbaycan	Azerbaycan Merkez Bankası	14.06.2005
	Azerbaycan Cumhuriyeti Mali Piyasalar Denetim Otoritesi	28.12.2018
Bulgaristan	Bulgaristan Merkez Bankası	13.09.2005
Çin	Çin Bankacılık Düzenleme Komisyonu	11.07.2006
Gürcistan	Gürcistan Merkez Bankası	02.11.2007
Kosova	Kosova Merkez Bankası	12.05.2008
Lüksemburg	Lüksemburg Finans Sektörü Gözetim Komitesi	13.03.2009
Lübnan	Lübnan Bankacılık Kontrol Komisyonu	10.06.2009
Bosna-Hersek	Bosna-Hersek Federasyonu Bankacılık Kurumu	12.06.2009
Kazakistan	Kazakistan Cumhuriyeti Merkez Bankası Bankacılık Komitesi	28.08.2009
	Kazakistan Finansal Piyasa Denetim Otoritesi	12.02.2019
Ukrayna	Ukrayna Merkez Bankası	19.02.2010
Makedonya	Makedonya Merkez Bankası	30.08.2010
Rusya Federasyonu	Rusya Federasyonu Merkez Bankası	30.09.2010
Suriye	Suriye Merkez Bankası Para ve Kredi Komitesi	21.12.2010
Katar	Katar Finans Merkezi Düzenleme Otoritesi	25.07.2011
Almanya	Federal Finansal Denetleme Otoritesi (BaFin)	05.08.2011
Hırvatistan	Hırvatistan Merkez Bankası	29.08.2011
Ürdün	Ürdün Merkez Bankası	06.09.2011
Belçika	Belçika Merkez Bankası	18.11.2011
Güney Kore	Güney Kore Mali Hizmetler Denetim Kurumu	25.11.2011
Irak	Irak Merkez Bankası	20.12.2011
İspanya	İspanya Merkez Bankası	25.11.2013
Hollanda	Hollanda Merkez Bankası	24.01.2015
Sırbistan	Sırbistan Merkez Bankası	09.06.2015
Birleşik Arap Emirlikleri	Dubai Finansal Hizmetler Otoritesi	23.08.2007
	BAE Merkez Bankası	17.02.2009
	Abu Dabi Küresel Pazarı Finansal Hizmetler Denetim Otoritesi	17.06.2016
Hindistan	Hindistan Merkez Bankası	23.11.2016
İngiltere	İngiltere Merkez Bankası	22.05.2017
Özbekistan	Özbekistan Cumhuriyeti Merkez Bankası	16.05.2019

11.3.2. Uluslararası Kuruluşlar

2023 yılında başta kredi derecelendirme kuruluşları olmak üzere, uluslararası kuruluşlar ile yabancı banka temsilcileri ve yatırımcılardan gelen talepler doğrultusunda toplantılar yapılmış, Türk Bankacılık Sektörüne ait göstergeler, bankacılık düzenleyici çerçevesi ve makro değişkenlerin bankacılık sektörüne etkileri konularında söz konusu kuruluşlara sunumlar yapılmış, kuruluşların gündemlerinde yer alan sorulara yanıt verilmiştir.

Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası (WB): IMF ve Dünya Bankası tarafından 5 yılda bir gerçekleştirilen ve ülke finansal sistemlerinin uluslararası kabul görmüş düzenlemelere uyumunun ve iyi uygulamalarla tutarlılığın değerlendirildiği FSAP süreci ülkemiz için 2021 yılında yeniden başlatılmış olup bu kuruluşlar tarafından 2023 yılında hazırlanan raporlar, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile koordineli bir biçimde değerlendirilerek konuya dair Kurum görüşleri paylaşılmıştır.

Kurum ile Dünya Bankası arasında 2013 yılında imzalanan İkili Teknik İşbirliği Anlaşması çerçevesinde, Dünya Bankası ile ilişkilerimiz olumlu bir şekilde devam etmektedir. Bu kapsamda, Hazine ve Maliye Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen toplantı ve ortak çalışmalarda Kurum görev alanına giren bölümlere katkı sağlanmıştır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD): OECD bünyesinde yürütülen çalışmalar çerçevesinde, Kurum görev alanını ilgilendiren toplantılara katılım sağlanmış ve OECD tarafından hazırlanan raporlara, Kurumun görev alanı itibarıyla görüş verilerek anket çalışmalarına katılım sağlanmıştır.

Çok Taraflı Ticaret Sistemi - Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ): Hükümetlerin iç ticaret yasalarını ve düzenlemelerini nasıl yapacakları hususunda yasal bir çerçeveye ortaya koyan, toplu görüşmeler ve müzakereler yoluyla ülkeler arasında ticari ilişkilerin geliştirildiği bir platform olan DTÖ düzenlemelerinin günümüzün gereksinimlerini karşılayamaması ve çok taraflı ticaret düzeninin yeni pazar açılımları konusunda yetersiz kalması ülkeleri ikili ve bölgesel ticaret anlaşmaları yapmaya yöneltmiştir. Ülkeler arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerde yaygınlaşan ve müzakereleri Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda sürdürülen serbest ticaret anlaşmalarına dair

çalışmalara Kurumun görev alanına giren hususlarda katkı verilerek toplantılara katılım sağlanmıştır. Söz konusu ülkelerin gerek bankacılık sektörünü gerekse banka dışı mali kuruluşlarını ilgilendiren taahhütlerine ilişkin Kurum değerlendirmeleri Ticaret Bakanlığı ile paylaşılmıştır.

Avrupa Birliği (AB): Kurumun görev alanına giren konularda, 31.12.2008 tarihli ve 27097 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında yer alan “Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Yeteneği” başlığı altındaki taahhütlerin tamamlanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmüş ve çalışmalara ilişkin olarak Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığına bilgi verilmiştir. AB Komisyonunca hazırlanan “İlerleme Raporu”na katkı sağlamak amacıyla Kurumun görev alanına giren fasıllarda ve bankacılık sektörü ile ilgili konularda kaydedilen gelişmelere ilişkin olarak anılan kurum tarafından sürdürülen çalışmalara katkı sağlanmıştır. “4 No’lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi”ne yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

İslami Finansal Hizmetler Kurulu (IFSB): IFSB, İslami finansal ürün ve finansal hizmetleri tercih eden yatırımcılara yönelik uluslararası düzenlemeleri takip eden, düzenleyici kuruluşlar ve sektör katılımcılarına yönelik standartlar ve rehberler hazırlayan, güncel gelişmeler ile yeni uygulamalar konusunda üyelerini bilgilendirici toplantılar organize eden uluslararası bir kuruluştur. Kurum, IFSB’ye tam üye sıfatı ile Kurulun gerçekleştirdiği çalışmalara katkıda bulunmuş, gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlamıştır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ): Üye ülkelerin potansiyellerinden, coğrafi yakınlıklarından, ekonomilerinin birbirlerini tamamlayıcı özelliklerinden yararlanarak aralarındaki ikili ve çok taraflı ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkilerini çeşitlendirmeleri ve daha da geliştirmeleri, böylelikle Karadeniz havzasının bir barış, istikrar ve refah bölgesi olması amacıyla 1992 yılında kurulan KEİ bünyesinde Banka ve Finans Çalışma Grubu’nun faaliyetlerine Kurum tarafından katkıda bulunularak toplantılarına katılım sağlanmıştır.

İkili Ekonomik İlişkiler: Ekonomik İşbirliğine Dair Hükümetler Arası Komisyonlar ve Karma Ekonomik Komisyonlar kapsamında toplantılara ve Protokol ve Eylem Planlarının hazırlanması çalışmalarına katılım sağlanarak bilgi notları hazırlanmıştır.

11.4. Basın ve Halkla İlişkiler

Kurum, 5411 Sayılı Bankacılık Kanununda yer alan şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri gereğince; faaliyetlerine, sektöre ilişkin yaptığı düzenlemelere ve sektördeki gelişmelere, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla yaptığı anlaşmalara, yürüttüğü araştırma çalışmalarının sonuçlarına ilişkin olarak kamuoyunu, ilgili kurum ve kuruluşları sürekli olarak bilgilendirmekte ve bunlardan gelen bilgi taleplerini de karşılamaktadır.

Bu kapsamda, kamuoyunu ve sektörü bilgilendirmek amacıyla iletişim faaliyetlerine 2023 yılında da devam edilmiştir. Basın açıklamaları ve tanıtımlar yapılarak sektöre ilişkin bilgiler kamuoyu ile paylaşılmıştır. 2023 yılı içerisinde kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik olarak toplam 4 adet basın açıklaması yapılmıştır.

Tablo 18: Konuları İtibarıyla Basın Açıklamaları

Konu	2022	2023
	Sayı	Sayı
Bankalara Yönelik Uygulamalar	4	1
Yayınlar	1	2
Kurumsal Faaliyetler	2	-
Diğer	2	1
Toplam	9	4

Kurumun resmî Twitter, Instagram ve LinkedIn hesaplarından basın açıklamaları, insan kaynakları duyuruları, mevzuat, vefat duyurusu / taziye, özel ve resmî günlere ilişkin paylaşımlarda bulunulmuştur.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Teşkilat Yönetmeliğinin 20 nci maddesi uyarınca, kurum kimliği ve imajıyla ilgili projelerin gerçekleştirilmesi, kurumsal iletişim faaliyetlerinde bulunulması ve medya ilişkilerinin yürütülmesi Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığının görev alanında yer almaktadır. Bu kapsamda, Kurumun düzenleme ve denetleme faaliyetlerine ve sektöre ilişkin olarak medyadan gelen bilgi talepleri yanıtlanmış, Kurum ile ilgili haberlerde kullanılmak üzere talep edilen doküman ve materyaller medya kuruluşlarına iletilmiştir. Ulusal ve uluslararası platformda yayımlanan gazete, dergi ve finans bültenlerinden derlenerek hazırlanan bankacılık sektörüne ve finansal piyasalara ilişkin haber, yorum ve değerlendirmeleri içeren günlük Basın Bülteni e-posta yoluyla personelin bilgisine sunulmuştur.

Türk Bankacılık Sektörünün uluslararası mali piyasalarla entegrasyonunun ve bankaların yurt dışı faaliyetleri nedeniyle başta muadil otoriteler olmak üzere Kurumun yurt dışı kurum ve kuruluşlarla yürüttüğü ilişkilerin etkinliğinin artırılmasına katkı sağlamak amacıyla; Bankacılık Kanunu, Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ile Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu ve söz konusu kanunların uygulamasına ilişkin olarak Kurum tarafından çıkarılan yönetmelik, tebliğ ve rehberlerin İngilizce çevirileri Kurum İngilizce internet sayfasında yurt içi ve yurt dışı paydaşların kullanımına sunulmuştur.

12. KURUM KAYNAKLARI

12.1. İnsan Kaynakları

Bankacılık Kanununun 92 nci maddesi gereğince; Kuruma verilen görevlerin gerektirdiği sürekli görev ve hizmetler bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları, bankacılık uzmanları ve yardımcıları, hukuk uzmanları ve yardımcıları, bilişim uzmanları ve yardımcıları, BDDK uzmanları ve yardımcılarında oluşan meslek personeli ile idari personel ve sürekli işçiler eliyle yürütülmektedir. Başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri, meslek personeli ile kurum uzmanları ve avukatlar kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilmektedir. Kadro karşılığı sözleşmeli statüdeki personel ücret, mali ve sosyal haklar dışında, idari personel ise her türlü hak ve yükümlülükleri yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi bulunmakta olup sürekli işçi statüsünde çalışan personel 4857 sayılı İş Kanununa tabidir.

Kurumun toplam kadro sayısı, Bankacılık Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde 867 olarak belirlenmiş ve Kurumda yönetici, müşavir ve meslek personeli ünvanlarını haiz olmayan personelin oranı toplam kadro sayısının %30'u ile sınırlandırılmıştır.

12.1.1. İnsan Kaynağı Profili

2023 yıl sonu itibarıyla, Kurumda yönetici, müşavir, meslek personeli, idari personel, sürekli işçi ve sözleşmeli bilişim personeli olmak üzere toplam 575 adet personel istihdam edilmekte olup personelin %63'ünü meslek personeli oluşturmaktadır.

Tablo 19: Kurum Personelinin Gruplar İtibarıyla Dağılımı

Personel Grubu	2022		2023	
	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)
Yönetici	29	4,8	24	4,2
Müşavir	13	2,2	13	2,3
Meslek Personeli	372	62,9	362	63
İdari Personel	66	11,1	64	11,1
Sürekli İşçi	112	18,9	111	19,3
Sözleşmeli Bilişim Personeli	1	0,2	1	0,2
Toplam	593	100,0	575	100,0

İnsan kaynağı ihtiyacının tespiti ve karşılanmasında, Kurumun misyonu ve vizyonu göz önünde bulundurularak, yürütülecek faaliyetlerin yeterli sayıda ve nitelikli personelle gerçekleştirilmesi prensibiyle hareket edilmektedir.

2023 yıl sonu itibarıyla meslek personelinin kıdeme göre dağılımına bakıldığında, personelin %32,3'ünün 1 ila 3 yıl arası kıdeme sahip olduğu, bunu %29'luk pay ile 4 ila 9 yıl arası kıdem dilimindeki personel grubunun izlediği görülmektedir.

Tablo 20: Kurum Meslek Personelinin Kıdem Aralıkları İtibarıyla Dağılımı

Ünvan Grubu	2022		2023	
	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)
Bankalar Yeminli Murakıpları	105	100,0	107	100,0
20 yıl üzeri	14	13,3	13	12,1
10-19 yıl	22	21,0	24	22,4
4-9 yıl	33	31,4	41	38,3
1-3 yıl	36	34,3	29	27,1
Bankacılık Uzmanları	252	100,0	237	100,0
20 yıl üzeri	54	21,4	44	18,6
10-19 yıl	62	24,6	58	24,5
4-9 yıl	45	17,9	59	24,9
1-3 yıl	91	36,1	76	32,1
BDDK Uzmanları	15	100,0	18	100,0
10-19 yıl	-	-	1	5,6
4-9 yıl	4	26,7	5	27,8
1-3 yıl	11	73,3	12	66,7
Meslek Personeli (Toplam)	372	100,0	362	100,0
20 yıl üzeri	68	18,3	57	15,7
10-19 yıl	84	22,6	83	22,9
4-9 yıl	82	22,0	105	29,0
1-3 yıl	138	37,1	117	32,3

Personelin yaş itibarıyla dağılımı incelendiğinde, 2023 yıl sonu itibarıyla personelin %64,9'unun 40 yaş ve altında olduğu; yaş grupları arasında en fazla payın ise %37,2 ile 31-40 yaş arası gruba ait olduğu görülmektedir.

Tablo 21: Kurum Personelinin Yaş Grupları İtibarıyla Dağılımı

Yaş Grubu	2022		2023	
	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)
30 Yaş ve Altı	199	33,6	159	27,7
31-40 Yaş Arası	191	32,2	214	37,2
41-50 Yaş Arası	149	25,1	145	25,2
51 Yaş ve Üzeri	54	9,1	57	9,9
Toplam	593	100,0	575	100,0

2023 yıl sonu itibarıyla, 575 adet personelin %82,8'i lisans ve üzeri düzeyde eğitime sahip olup yüksek lisans ve doktora sahibi personelin toplam personele oranı ise %26,3'tür.

Tablo 22: Kurum Personelinin Eğitim Durumları İtibarıyla Dağılımı

Personel Grubu	Doktora		Yüksek Lisans		Lisans		Diğer	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Yönetici	3	4	18	9	8	11	-	-
Müşavir	3	4	8	5	2	4	-	-
Meslek Personeli	11	13	111	109	250	240	-	-
İdari Personel	-	-	6	6	46	34	14	24
Sürekli İşçi	-	-	1	2	35	34	76	75
Sözleşmeli Bilişim Personeli	-	-	-	-	1	1	-	-
Toplam	17	21	144	131	342	324	90	99
Pay (%)	2,9	3,7	24,3	22,8	57,7	56,3	15,2	17,2

Ayrıca lisans alanları itibarıyla dağılıma bakıldığında, Kurum personelinin %57,6'lık pay ile ağırlıklı olarak iktisadi ve idari bilimler alanında eğitime sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 23: Kurum Personelinin Lisans Alanları İtibarıyla Dağılımı

Lisans Alanı	2022		2023	
	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)
İktisadi ve İdari Bilimler	330	55,6	331	57,6
Hukuk	43	7,3	43	7,5
Mühendislik-Mimarlık	61	10,3	52	9,0
Matematik-İstatistik	28	4,7	31	5,4
Diğer	131	22,1	118	20,5
Toplam	593	100,0	575	100,0

12.1.2. İnsan Kaynağının Geliştirilmesi

Mevcut insan kaynağının geliştirilmesi amacıyla, meslek personelinin ve diğer personelin, görevleriyle ilgili bilgi ve becerilerini artırmalarına, meslekteki gelişmeleri izlemelerine ve kendilerini yenilemelerine yönelik hizmet içi eğitimlere, yurt içi ve yurt dışı kurs, seminer ve benzeri eğitim faaliyetlerine katılımları sağlanmaktadır.

2023 yılı yurt içi ve yurt dışı eğitim faaliyetleri bir önceki yıla göre katılımcı sayısı bakımından %58,2 oranında, eğitim gün sayısı bakımından ise %128,7 oranında artmıştır.

Tablo 24: Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Faaliyetleri

	Sayı		Önceki Yıla Göre Değişim (%)	
	2022	2023	2022	2023
Katılımcı Sayısı	2.134	3.377	102,3	58,2
Eğitim Gün Sayısı	3.003	6.868	32,2	128,7
Katılımcı Başına Gün Sayısı	1,4	2,0	-34,9	44,5

Bu dönemde 3.377 katılımcı tarafından, toplam 6.868 günlük eğitime katılım sağlanmış olup katılımcı başına düşen ortalama eğitim gün sayısı 2 olarak gerçekleşmiştir.

Mesleki eğitim faaliyetlerinin konular açısından dağılımına bakıldığında, eğitim gün sayısı itibarıyla bilişim, finans ve bankacılık konularında düzenlenen eğitimlerin ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Bu dönemde bilişim alanında 652 katılımcı 739 gün, finans alanında 103 katılımcı 215 gün ve bankacılık alanında 67 katılımcı 142 gün eğitim almıştır.

Tablo 25: Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Faaliyetlerinin Konular İtibarıyla Dağılımı

Konular	Katılımcı Sayısı (Sayı)		Gün Sayısı (Sayı)	
	2022	2023	2022	2023
Bankacılık	142	67	440	142
Finans	82	103	224	215
Bilişim	22	652	189	739
Temel Eğitim	42	12	168	84
Muhasebe	26	1	128	3
Hukuk	20	33	39	36
Risk	3	17	4	110
Denetim	4	10	8	13
Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı	0	15	0	30
Kişisel Gelişim	594	39	595	46
Deprem ve Afetler	0	1.752	0	4.668
Diğer*	1.199	676	1.208	782
Toplam	2.134	3.377	3.003	6.868

(*) 2023 yılına ait "Diğer" başlığı altında en büyük payı "Kadının Yasal Hakları" konusu oluşturmaktadır.

Uluslararası kuruluşlar ve diğer ülkelerin bankacılık otoriteleri tarafından yurt dışında düzenlenen genel bankacılık, ekonomi, hukuk, muhasebe, risk yönetimi, bilişim ve benzeri mesleki konularla ilgili seminer ve toplantılara da Kurum personeli tarafından katılım

sağlanmaktadır. 2023 yılında katılım sağlanan yurt dışı eğitimler içerisinde IMF-JVI eğitimleri ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 26: Yurt Dışı Eğitim Faaliyetlerinin Düzenleyen Kurumlar İtibarıyla Dağılımı

Kuruluşlar	Gün Sayısı		Pay (%)	
	2022	2023	2022	2023
BCBS	6	14	6,7	10,9
BIS	21	16	23,3	12,5
IMF-JVI	35	64	38,9	50,0
Diğer	28	34	31,1	26,6
Toplam	90	128	100,0	100,0

2023 yılında yurt dışında lisansüstü eğitime personel gönderilmemiştir. Öte yandan, Kurum personelinin yabancı dil bilgi düzeylerinin

geliştirilmesi amacıyla 103 meslek personeline yurt içinde yabancı dil eğitimi desteği sağlanmıştır.

Tablo 27: Yurt Dışı Yüksek Lisans Eğitimine Gönderilen Personel Sayısı

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personel Sayısı	9	8	1	5	2	0	0	0	0	0

2023 yılında, 2020-2022 döneminde olduğu gibi, yurt dışı eğitim giderleri için herhangi bir harcama yapılmamıştır. 2023 yılında toplam eğitim giderleri bir önceki yıla göre %31,2 oranında artarak 858

bin TL'ye yükselirken, eğitim giderlerinin toplam giderler içindeki payı bir önceki yıla göre değişiklik göstermemiş ve %0,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 28: Eğitim Giderleri

(Bin TL)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Eğitim Giderleri Toplamı	4.455	2.203	1.893	1.840	775	158	217	654	858
-Yurt Dışı Eğitim Giderleri (*)	4.254	2.137	1.677	1.654	528	0	0	0	0
-Yurt İçi ve Yurt Dışı Kurs Giderleri	201	66	216	186	247	158	217	654	858
Toplam Giderler İçindeki Pay (%)	4,2	2,0	2,0	1,5	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1

(*) Yurt dışı eğitimde bulunan personele yapılan aylık ödemeleri dâhildir.

12.2. Bilgi Kaynakları

Elektronik Bilgi Kaynakları

Kurum kütüphanesi, finans sektörüne ilişkin basılı ve elektronik ortamdaki yerli ve yabancı bilgi kaynaklarını sağlamak, bunları çağdaş kütüphanecilik anlayışına uygun olarak düzenlemek ve kullanıcılara sunmak amacıyla kurulmuş bir ihtisas kütüphanesidir.

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve değişimi ile birlikte güncel bilgiye hızlı ve kolay erişimin önem kazanmasına paralel olarak, Kurumun kütüphanecilik hizmetleri 2016 yılından itibaren sadece elektronik bilgi kaynakları aracılığıyla dijital ortamda verilmektedir. Bu çerçevede; 2023 yılında ekonomi, bankacılık, hukuk, istatistik ve haber konulu 9 adet yerli ve yabancı veri tabanı aboneliği gerçekleştirilmiştir. Ayrıca elektronik bilgi kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılabilmesi için kütüphane intranet sayfası içerik olarak yenilenmiş ve yıl boyunca çeşitli yeni veri tabanları deneme kullanımı için Kurum personelinin erişimine açılmıştır.

BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi

Kurum, finansal sektör ile ilgili Türkçe veya İngilizce yazılmış, literatüre katkıda bulunacak özgün makalelerin yer aldığı, yılda iki kez yayımlanan hakemli bir dergi olan BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi'nin yayımlanması ile Türk finansal sektörünün gelişmesine katkıda bulunacak bilimsel çalışmaları desteklemeyi ve bu alanda yürütülen çalışmalara ivme kazandırmayı hedeflemektedir.

Derginin yayımlanmasıyla, akademisyenler, profesyoneller, araştırmacılar ve politika yapımcılar arasındaki iletişimin ve bilgi paylaşımının artırılarak, finansal sektörün etkin çalışmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır. 2023 yılı içerisinde BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi'nin iki adet yeni sayısı Kurum internet sitesi üzerinden kullanıcılarla paylaşılmıştır.

12.3. Mali Kaynaklar

12.3.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 17 nci maddesinde düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlamaları hükmüne bağlanmıştır. Anılan Kanun hükümleri çerçevesinde hazırlanan ve 22.09.2022 tarihli ve 10337 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen 2023 yılı Kurum bütçesi, TBMM tarafından da kabul edilerek 31.12.2022 tarihli ve 32060 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7427 sayılı "2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu" ile yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu bütçe kapsamında 1 milyar 888 milyon TL tutarında gerçekleşmesi öngörülen toplam bütçe geliri, 1 milyar 890 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Gerçekleşen gelirin %99'luk bölümü, bankalar ile denetim kapsamındaki diğer kuruluşlardan tahsil edilen katılma payı gelirlerinden oluşmaktadır.

Tablo 29: Gelir Bütçesi ve Gerçekleşmeleri

Bin TL	Bütçe		Gerçekleşme		Fark (Gerç.-Bütçe)	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Katılma Payı Gelirleri	1.251.744	1.886.329	1.251.735	1.887.999	-9	1.670
Diğer Gelirler	1.256	1.671	1.170	2.648	-86	977
-Faiz Gelirleri	116	121	3	12	-113	-109
-Diğer Çeşitli Gelirler	1.140	1.550	1.167	2.636	27	1.086
Toplam	1.253.000	1.888.000	1.252.905	1.890.647	-95	2.647

Öte yandan, 1 milyar 890 milyon TL'lik 2023 yılı bütçe gerçekleşen gelirinin, yıl sonu itibarıyla 1 milyar 392 milyon TL'lik bölümü giderleşmiştir. Toplam gider tutarı içerisinde 914 milyon TL ile cari transferler, 305 milyon TL ile personel giderleri en yüksek paya sahip gider kalemleridir. Bu çerçevede, toplam gider tutarının;

- % 66'sını cari transferler,
- % 22'sini personel giderleri,
- % 9'unu mal ve hizmet alımları,
- % 2'sini Kurum çalışanları için Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenen primler,
- % 2'sini sermaye giderleri oluşturmaktadır.

Tablo 30: Ödenek ve Gider Gerçekleşmeleri

Bin TL	Başlangıç Ödeneği		Giderler		Kalan	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Personel Giderleri	385.650	649.950	171.003	305.475	214.647	344.475
SGK Prim Giderleri	86.580	164.100	15.861	30.377	70.719	133.723
Mal ve Hizmet Alımları	109.750	206.350	60.670	119.970	49.080	86.380
Cari Transferler	227.620	255.850	716.130	914.600	-488.510	-658.750
Sermaye Giderleri	443.400	611.750	4.391	22.141	439.009	589.609
Toplam	1.253.000	1.888.000	968.055	1.392.563	284.945	495.437

12.3.2. Mali Tablolar

Kurumun bilanço toplamı 2023 yıl sonu itibarıyla bir önceki yıla göre yaklaşık %131,5 oranında büyüyerek 5 milyar 460 milyon TL'ye ulaşmıştır. Aktifler içinde en yüksek pay 5 milyar 192 milyon TL ile Tek Hazine Kurumlar Hesabı kapsamındaki Kurum Alacaklarına

ait iken, bu kalemi 253 milyon TL ile duran varlıklar izlemektedir. Pasif tarafında ise en büyük kalemi, 4 milyar 424 milyon TL ile kısa vadeli yabancı kaynaklar oluşturmaktadır.

Tablo 31: Özet Bilanço

Bin TL	2022	2023
Aktif		
1 Dönen Varlıklar	2.182.066	5.206.901
10 Hazır Değerler	2	5
12 Faaliyet Alacakları	351	351
13 Kurum Alacakları	2.171.041	5.192.136
14 Diğer Alacaklar	3.400	2.238
15 Stoklar	740	1.032
16 Ön Ödemeler	6.532	11.139
2 Duran Varlıklar	176.822	253.658
Aktif Toplamı	2.358.889	5.460.559
Pasif		
3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	9.392	4.424.041
32 Faaliyet Borçları	1.704	1.484
33 Emanet Yabancı Kaynaklar	266	805
36 Ödenecek Diğer Yükümlülükler	7.422	10.925
38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	0	4.410.827
4 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	1.892.903	9.284
47 Borç ve Gider Karşılıkları	4.905	9.284
48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	1.887.998	0
5 Özkaynaklar	456.594	1.027.234
50 Net Değer	171.409	171.409
57 Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	0	367.513
59 Dönem Faaliyet Sonuçları	285.185	488.312
Pasif Toplamı	2.358.889	5.460.559

12.3.3. Kurumun Mali Denetimi

Bankacılık Kanununun 101 inci maddesinde Kurumun dış denetimine ilişkin olarak 5018 sayılı Kanunun uygulanması öngörülmüştür. Bu çerçevede,

Kurumun harcama sonrası dış denetimi Sayıştay tarafından gerçekleştirilmektedir.

EK: KURUMUN YETKİ ALANINDA YER ALAN KURULUŞLAR (31.12.2023 itibarıyla)*

SIRA KURULUŞ TÜRÜ / ADI

BANKALAR

- 1 AKBANK T.A.Ş.
- 2 AKTİF YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 3 ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
- 4 ALTERNATİF BANK A.Ş.
- 5 ANADOLUBANK A.Ş.
- 6 ARAP TÜRK BANKASI A.Ş.
- 7 BANK MELLAT
- 8 BANK OF AMERICA YATIRIM BANK A.Ş.
- 9 BANK OF CHINA TURKEY A.Ş.
- 10 BANKPOZİTİF KREDİ VE KALKINMA BANKASI A.Ş.
- 11 BİRLEŞİK FON BANKASI A.Ş.
- 12 BURGAN BANK A.Ş.
- 13 CITIBANK A.Ş.
- 14 D YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 15 DENİZBANK A.Ş.
- 16 DEUTSCHE BANK A.Ş.
- 17 DESTEK YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 18 DİLER YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 19 DÜNYA KATILIM BANKASI A.Ş.
- 20 FİBABANKA A.Ş.
- 21 GOLDEN GLOBAL YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 22 GSD YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 23 HABİB BANK LİMİTED
- 24 HAYAT FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.
- 25 HEDEF YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 26 HSBC BANK A.Ş.
- 27 ICBC TURKEY BANK A.Ş.
- 28 ING BANK A.Ş.
- 29 INTESA SANPAOLO S.P.A.
- 30 İLLER BANKASI A.Ş.

- 31 İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş.
- 32 JP MORGAN CHASE BANK NATIONAL ASSOCIATION
- 33 KUYEY TÜR K KATILIM BANKASI A.Ş.
- 34 MUFG BANK TURKEY A.Ş.
- 35 NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 36 MİSYON YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 37 ODEA BANK A.Ş.
- 38 PASHA YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 39 QNB FİNANSBANK A.Ş.
- 40 RABOBANK A.Ş.
- 41 SOCIETE GENERALE S.A.
- 42 STANDARD CHARTERED YATIRIM BANKASI TÜR K A.Ş.
- 43 ŞEKERBANK T.A.Ş.
- 44 TERA YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 45 T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.
- 46 T.O.M. KATILIM BANKASI A.Ş.
- 47 TURKISH BANK A.Ş.
- 48 TURKLAND BANK A.Ş.
- 49 TÜR K EKONOMİ BANKASI A.Ş.
- 50 TÜR K TİCARET BANKASI A.Ş.
- 51 TÜR KİYE EMLAK KATILIM BANKASI A.Ş.
- 52 TÜR KİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.
- 53 TÜR KİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.
- 54 TÜR KİYE HALK BANKASI A.Ş.
- 55 TÜR KİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.
- 56 TÜR KİYE İŞ BANKASI A.Ş.
- 57 TÜR KİYE KALKINMA VE YATIRIM BANKASI A.Ş.
- 58 TÜR KİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.
- 59 TÜR KİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.
- 60 VAKIF KATILIM BANKASI A.Ş.
- 61 YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.
- 62 ZİRAAT KATILIM BANKASI A.Ş.
- 63 Q YATIRIM BANKASI A.Ş.

FİNANSAL KİRALAMA ŞİRKETLERİ

- 1 A&T FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 2 AK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 3 ALTERNATİF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 4 ANADOLU FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 5 ARI FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 6 BNP PARIBAS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 7 BURGAN FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 8 DENİZ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 9 GARANTİ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 10 HALK FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 11 ING FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 12 İŞ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 13 MİNT FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 14 PERVİN FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 15 QNB FİNANS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 16 SIEMENS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 17 ŞEKER FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 18 VAKIF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 19 VFS FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.
- 20 YAPI KREDİ FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

FAKTORİNG ŞİRKETLERİ

- 1 ABC FAKTORİNG A.Ş.
- 2 ACAR FACTORİNG A.Ş.
- 3 AK FAKTORİNG A.Ş.
- 4 AKDENİZ FAKTORİNG A.Ş.
- 5 AKIN FAKTORİNG A.Ş.
- 6 ANADOLU FAKTORİNG A.Ş.
- 7 ARENA FAKTORİNG A.Ş.
- 8 ATILIM FAKTORİNG A.Ş.

- 9 BAŞER FAKTORİNG A.Ş.
- 10 BAYRAMOĞLU FAKTORİNG A.Ş.
- 11 BIEN FAKTORİNG A.Ş.
- 12 CREDITWEST FAKTORİNG A.Ş.
- 13 ÇAĞDAŞ FAKTORİNG A.Ş.
- 14 ÇÖZÜM FAKTORİNG A.Ş.
- 15 DENİZ FAKTORİNG A.Ş.
- 16 DESTEK FİNANS FAKTORİNG A.Ş.
- 17 DORUK FAKTORİNG A.Ş.
- 18 EKO FAKTORİNG A.Ş.
- 19 EKSPÖ FAKTORİNG HİZMETLERİ A.Ş.
- 20 FİBA FAKTORİNG A.Ş.
- 21 GARANTİ FAKTORİNG A.Ş.
- 22 GSD FAKTORİNG A.Ş.
- 23 HALK FAKTORİNG A.Ş.
- 24 HUZUR FAKTORİNG A.Ş.
- 25 İSTANBUL FAKTORİNG A.Ş.
- 26 İŞ FAKTORİNG FİNANSMAN A.Ş.
- 27 KAPİTAL FAKTORİNG A.Ş.
- 28 KENT FAKTORİNG A.Ş.
- 29 LİDER FAKTORİNG A.Ş.
- 30 MERT FİNANS FAKTORİNG HİZMETLERİ A.Ş.
- 31 MNG FAKTORİNG A.Ş.
- 32 OPTİMA FAKTORİNG A.Ş.
- 33 PARAFİNANS FAKTORİNG A.Ş.
- 34 QNB FİNANS FAKTORİNG A.Ş.
- 35 SARDES FAKTORİNG A.Ş.
- 36 SÜMER FAKTORİNG A.Ş.
- 37 ŞEKER FAKTORİNG A.Ş.
- 38 ŞİRİNOĞLU FAKTORİNG A.Ş.
- 39 TAM FİNANS FAKTORİNG A.Ş.
- 40 TEB FAKTORİNG A.Ş.
- 41 TRADEWİND FAKTORİNG A.Ş.

- 42 TUNA FAKTORİNG A.Ş.
- 43 ULUSAL FAKTORİNG A.Ş.
- 44 VAKIF FAKTORİNG A.Ş.
- 45 VDF FAKTORİNG A.Ş.
- 46 YAPI KREDİ FAKTORİNG A.Ş.
- 47 YAŞAR FAKTORİNG A.Ş.
- 48 YEDİTEPE FAKTORİNG A.Ş.
- 49 ZORLU FAKTORİNG A.Ş.

FİNANSMAN ŞİRKETLERİ

- 1 ALJ FİNANSMAN A.Ş.
- 2 EVKUR FİNANSMAN A.Ş.
- 3 HEPSİ FİNANSMAN A.Ş.
- 4 KOÇ FIAT KREDİ FİNANSMANI A.Ş.
- 5 KOÇ FİNANSMAN A.Ş.
- 6 MERCEDES BENZ FİNANSMAN TÜRK A.Ş.
- 7 MERCEDES BENZ KAMYON FİNANSMAN A.Ş.
- 8 OFİSFİNANS FİNANSMAN A.Ş.
- 9 ORFIN FİNANSMAN A.Ş.
- 10 QUICK FİNANSMAN A.Ş.
- 11 TEB FİNANSMAN A.Ş.
- 12 TIRSAN FİNANSMAN A.Ş.
- 13 TOM FİNANSMAN A.Ş.
- 14 TT FİNANSMAN A.Ş.
- 15 TÜRK FİNANSMAN A.Ş.
- 16 TÜRKCELL FİNANSMAN A.Ş.
- 17 VFS FİNANSMAN A.Ş.
- 18 VODAFONE FİNANSMAN A.Ş.
- 19 VOLKSWAGEN DOĞUŞ FİNANSMAN A.Ş.
- 20 ZİP FİNANSMAN A.Ş.

TASARRUF FİNANSMAN ŞİRKETLERİ

- 1 BİREVİM TASARRUF FİNANSMAN A.Ş.
- 2 EMİN EVİM TASARRUF FİNANSMAN A.Ş.
- 3 FUZUL TASARRUF FİNANSMAN A.Ş.
- 4 İMECE TASARRUF FİNANSMAN A.Ş.
- 5 KATILIMEVİM TASARRUF FİNANSMAN A.Ş.
- 6 SİNPAŞ TASARRUF FİNANSMAN A.Ş.

VARLIK YÖNETİM ŞİRKETLERİ

- 1 ADİL VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 2 AGS ALTIN GEZEĞEN VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 3 ARMADA VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 4 ARSAN VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 5 BİRİKİM VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 6 BİRLEŞİM VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 7 BOĞAZİÇİ VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 8 DENGİ VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 9 DİRİKER VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 10 DOĞRU VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 11 DÜNYA VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 12 EFES VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 13 EMİR VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 14 EPS VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 15 GELECEK VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 16 HEDEF VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 17 İLKE VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 18 İSTANBUL VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 19 MEGA VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 20 MET-AY VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 21 ORTAK VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 22 POZİTİF VARLIK YÖNETİM A.Ş.

- 23 SÜMER VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 24 TUNA VARLIK YÖNETİM A.Ş.
- 25 YUNUS VARLIK YÖNETİM A.Ş.

YABANCI BANKA TEMSİLCİLİKLERİ

- 1 UBS SWITZERLAND AG TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
- 2 AAREAL BANK
- 3 ABC INTERNATIONAL BANK PLC
- 4 ALUBAF ARAB INTERNATIONAL BANK BSC
- 5 BANCA MONTE DEI PASCHI DI SIENA S.P.A.
- 6 BANCO SABADELL S.A.
- 7 BANK AL HABIB LIMITED
- 8 BANK J. SAFRA SARASIN AG
- 9 BANK JULIUS BAER&CO
- 10 BANK OF BAHRAIN AND KUWAIT
- 11 BANQUE SYZ SA
- 12 BARCLAYS BANK PLC TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
- 13 CAIXABANK S.A.
- 14 COMMERZBANK A.G.
- 15 CREDIT EUROPE BANK NV
- 16 CREDIT INDUSTRIEL ET COMMERCIAL
- 17 DEG-DEUTSCHE INVESTITIONS-UND ENTWICKLUNGSGESELLSCHAFT MBH
- 18 DHB BANK N.V. TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
- 19 DOHA BANK
- 20 DUBAI ISLAMIC BANK
- 21 DZ BANK A.G.
- 22 GARANTIBANK INTERNATIONAL
- 23 HABIB BANK AG ZURICH TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
- 24 ING BANK N.V.
- 25 JSC BANK OF GEORGIA
- 26 KEB HANA BANK
- 27 KENTBANK D.D.

- 28 KFW IPEX-BANK GMBH
- 29 LANDESBANK BADEN-WÜRTTEMBERG
- 30 MIZUHO CORPORATE BANK LTD
- 31 NEAR EAST BANK LIMITED
- 32 OJSC ORIENBANK
- 33 OYAK ANKER BANK GMBH
- 34 QINVEST LLC
- 35 SUMITOMO MITSUI BANKING CORPORATION
- 36 THE BANK OF NEW YORK MELLON
- 37 THE EXPORT IMPORT BANK OF KOREA
- 38 UNION BANCAIRE PRIVÉE, UBP SA

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARI

- 1 A-1 YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.
- 2 AKSİS ULUSLARARASI BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.
- 3 ANIL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.
- 4 ATA ULUSLARARASI BAĞIMSIZ DENETİM VE SMMM A.Ş.
- 5 AVRASYA BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.
- 6 BDO DENET BAĞIMSIZ DENETİM YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 7 BİRLEŞİK UZMANLAR YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.
- 8 CONSULTA BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 9 DENGİ BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 10 DRT BAĞIMSIZ DENETİM VE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 11 ECOVIS DEĞER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 12 ELİT BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 13 GÜNEY BAĞIMSIZ DENETİM VE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 14 GÜRELİ YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM HİZMETLERİ A.Ş.
- 15 İHY BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 16 İRFAN BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 17 KARDEN PARTNERS BAĞIMSIZ DENETİM VE SMMM A.Ş.
- 18 KPMG BAĞIMSIZ DENETİM VE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 19 MBK BAĞIMSIZ DENETİM VE SMMM A.Ş.

- 20 MERCEK BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 21 MGI BAĞIMSIZ DENETİM S.M.M.M. A.Ş.
- 22 PWC BAĞIMSIZ DENETİM VE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 23 REHBER BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 24 SER&BERKER BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.
- 25 ULUSAL BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

DEĞERLEME KURULUŞLARI

- 1 1A GRUP GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 2 24 TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 3 4A DANIŞMANLIK VE GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 4 A GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 5 ABAK GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 6 ACAR TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 7 ACE GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 8 AÇI KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 9 ADA TAŞINMAZ DEĞERLEME DANIŞMANLIK A.Ş.
- 10 ADEN GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 11 ADIM GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 12 ADİL TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 13 ADMER GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 14 AGD ANADOLU GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 15 AKADEMİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 16 AKTİF GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 17 ALAN TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 18 ALESTA KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 19 ALFA ANADOLU TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 20 ANALİZ TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 21 ANAYAPI GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 22 ANGORA TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 23 ANKA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 24 ANREVA KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.

- 25 ARCHİ DANIŞMANLIK VE GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 26 AREA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 27 ARGE GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 28 ARI GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 29 ARIKAN TAŞINMAZ DEĞERLEME A.Ş.
- 30 ARMA TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 31 ARTI GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 32 ARVES GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 33 ASAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 34 ATAK GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 35 ATLANTİS TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 36 ATLAS GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 37 AVRUPA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 38 BAŞKENT TAŞINMAZ DEĞERLEME A.Ş.
- 39 BİLGE GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 40 BİLGİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 41 CİTY KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 42 CLS KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 43 ÇELEN KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 44 ÇINAR TAŞINMAZ DEĞERLEME VE MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 45 ÇİZGİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 46 D TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 47 DEGA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 48 DEĞER GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 49 DEMİR GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 50 DENGİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 51 DETAY TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 52 DİZAYN GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 53 DONATİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 54 DORA GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 55 DÖNÜŞÜM GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 56 DÜNYA GRUP GAYRİMENKUL DEĞERLEME DANIŞMANLIK A.Ş.
- 57 DÜZEY GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.

- 58 EGE TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 59 EKİP TAŞINMAZ DEĞERLEME A.Ş.
- 60 EKOL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 61 EKSEN GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 62 EKSPER GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 63 EKSPERTUR GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 64 ELİT GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 65 ELMA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 66 EMEK TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 67 EMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 68 EPOS GAYRİMENKUL DANIŞMANLIK VE DEĞERLEME A.Ş.
- 69 ETİK GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 70 ETKİN GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 71 EVA GAYRİMENKUL DEĞERLEME DANIŞMANLIK A.Ş.
- 72 FOCUS GLOBAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 73 FOREKS GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 74 FORM GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 75 GALATA TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ A.Ş.
- 76 GEDAŞ GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 77 GERÇEK GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 78 GİRİŞİM GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 79 GOLD GAYRİMENKUL DEĞERLEME EKSPERTİZ VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 80 GORDİON TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 81 HARMONİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 82 İDEAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 83 İLKE GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 84 İTERNORM GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 85 İNVEST GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 86 İSTANBUL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 87 İSTEM GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 88 KALE TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 89 KALME KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 90 KARAT TAŞINMAZ DEĞERLEME A.Ş.

- 91 KARE GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 92 KARŞIYAKA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 93 KENT KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 94 KFB GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 95 KOZA GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 96 KUZEY KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 97 LAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 98 LİDER GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 99 LİMAN TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 100 LİMİT GAYRİMENKUL DEĞERLEME HİZMETLERİ A.Ş.
- 101 LODOS GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 102 LOTUS GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 103 MAHAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 104 MAKRO GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 105 MARKA KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME DANIŞMANLIK A.Ş.
- 106 MAVİ GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 107 MAY GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 108 METAS GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 109 METRİK GAYRİMENKUL DEĞERLEME DANIŞMANLIK A.Ş.
- 110 METROPOL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 111 MÜLK KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 112 NET KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 113 NOKTA TAŞINMAZ DEĞERLEME A.Ş.
- 114 NOVA TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 115 ODE GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 116 OGA GRUP GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 117 ÖZEN TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 118 ÖZTÜRK GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 119 PİRAMİT GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 120 PLATFORM GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 121 PRİM E GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 122 RASYONEL GRUP TAŞINMAZ DEĞERLEME A.Ş.
- 123 REEL GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 124 REFERANS GRUP GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.

- 125 REHBER GAYRİMENKUL DEĞERLEME DANIŞMANLIK A.Ş.
- 126 RM RİTİM GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 127 ROTA TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 128 SEAK GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 129 SENTEZ GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 130 SMART KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ A.Ş.
- 131 SOM KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ TİCARET A.Ş.
- 132 SÜMER GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 133 TADEM TAŞINMAZ DEĞERLEME MÜŞAVİRLİK A.Ş.
- 134 TAKSİM KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 135 TALYA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 136 TEKNİK GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 137 TEPE TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 138 TER RA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 139 TOTAL KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 140 TSKB GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 141 TUVEO KURUMSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 142 ULUSAL GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 143 UZMAN GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 144 VAKIF GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 145 VARLIK TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 146 VERA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 147 VİZYON TAŞINMAZ DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 148 YATIRIM GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.
- 149 YEDİTEPE GRUP GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 150 YETKİN GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 151 ZEUGMA GAYRİMENKUL DEĞERLEME VE DANIŞMANLIK A.Ş.
- 152 ZİRVE GAYRİMENKUL DEĞERLEME A.Ş.

DERECELENDİRME KURULUŞLARI

- 1 JCR AVRASYA DERECELENDİRME HİZMETLERİ A.Ş.

5464 SAYILI BANKA KARTLARI VE KREDİ KARTLARI KANUNU KAPSAMINDA FAALİYET İZİNİ VERİLEN KURULUŞLAR

- 1 BANKALARARASI KART MERKEZİ A.Ş.
- 2 KKB KREDİ KAYIT BÜROSU A.Ş.
- 3 OZAN ELEKTRONİK PARA A.Ş.
- 4 POSTA VE TELGRAF TEŞKİLATI A.Ş.
- 5 TÜRK ELEKTRONİK PARA A.Ş.

KURULUŞ BİRLİKLERİ

- 1 TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ
- 2 TÜRKİYE KATILIM BANKALARI BİRLİĞİ
- 3 FİNANSAL KURUMLAR BİRLİĞİ

() Kuruluşlar alfabetik olarak sıralanmıştır.*

↗bddk.org.tr

ISSN: 1307-5683